

Biljana Srbljanovi

SÁSKÁK

Fordította: Potoczki Klára

SZEMÉLYEK

Nadežda¹, 35 éves

Milan, 35 éves

Dada, 36 éves

Fredi, 39 éves

Alegra, 10 éves

Žana², 50 éves

Maxim, Max, 55 éves

Ignjatovi³ akadémikus, Milan apja, 75 éves

Jovi⁴ úr, Fredi és Dada apja, egy nagy nulla, 80 éves

Simi úr⁵, szintén egy nagy nulla, akinek nincs se kutyája, se macskája, 77 éves

Petrovi⁶ asszony (Petrovi ka), Žana mamája, 78 éves

A történet két részben játszódik, a nyár elején és végén.

Mindegyik szereplő nagyon öreg, különösen a legfiatalabbak.

Van egy csomó aprólékosan leírt helyszín, amit nem kell szó szerint venni.

Mindenki folyton eszeget, rágcsál valamit, és örökké esik az eső.

¹ Nádezsda

² Zsana

³ Ignjátovics

⁴ Jovics

⁵ Szímics

⁶ Petrovics

ELS RÉSZ

I.

Füstös, zajos, fölkapott étterem. A sárga lámpák bánatosan imbolygó fénye, a sokadszorra használt, égetett olaj b ze beveszi magát az emberek ruhájába, orrába, b re alá. Június van, és a vendégek szeretnének a szabadban, a kertben vacsorázni, ha nem esne megint az es . Odabent súlyos, páratelt a leveg , a felszolgált ételek nehezek és drágák, ennek ellenére a kés éjszakáig nyitva tartó étterem örökké zsúfolt.

Legendás népszerűségéhez az is hozzájárul, hogy függetlenül attól, hogy Ön milyen komisz alak, a szomszéd asztalnál mindig akad valaki, aki még Önnél is hitványabb.

Az asztalnál Nadežda ül Maximmal.

A piperk c Maxim (Max) egy háziborral teli poharat emel képzeletbeli riválisa egészségére, aki valamelyik szomszéd asztalnál ül, a néz k látókörén kívül.

Max ötvenöt éves és rendkívül jól tartja magát. Ez természetes is, hiszen sokat tesz azért, hogy ilyen legyen a külseje.

Karcsú, izmos, napbarnított, a haja diszkréten festett, az arcán finom smink, és aki nem találja nevetségesnek, az akár úgy is gondolhatja, hogy jól néz ki.

Amellett, hogy a fogai csúnyák – a fájdalmas csonkokat tökéletesen egyforma porcelándarabokra cserélte, melyek túlságosan egyformák és túlságosan fehérek –, valahogy mintha egy számmal nagyobbak is lennének a kelleténél.

Max álkapcsa szomorú történetet sejtet: egy olyan emberét, akinek pontosan ismerni lehet a szülei korát és szociális helyzetét, akik t gyerekkorában sohasem vitték fogorvoshoz.

Max – ha esetleg közelebbi kapcsolatba kerülne vele, és a beszélgetés arra terel dik – elmesélné Önnek, hogy a fogai már gyerekkora óta gyöngék (amiért a genetika felel s, nem pedig az rossz szokásai), és mindig is olyan puhák voltak, mint az érett sajt, aztán id vel elporladtak, mint a kréta, akárcsak az apja meg a nagyapja fogai.

Annak, hogy már az apját se vitte el fogorvoshoz a nagyapja, talán tényleg genetikai oka van, de ez a dolgon mit sem változtat. Maxim egész életében fogfájós volt, még most is, amikor pedig már alig van saját foga, ami fájjon.

Ennyi elég is Maxról. Nadežda bemutatkozik saját maga.

NADEŽDA

Nem tudod, ki az ott?

Mindketten a tányérjuk fölé hajolnak. Max már megette a vacsoráját, Nadežda még a felénél se tart. Max diszkréten hátrafordul.

MAX

Valami pojáca. Kegyed alig eszik. Nem ízlik?

Nadežda egyfolytában valahová Maxim háta mögé bámul. Nézegeti a többiek az étteremben, vizslatja, mit esznek, mit isznak, mit csinálnak.

Csak időnként tesz egy-egy falatot a szájába.

NADEŽDA

Ellenkez leg, pompás ez a bifsztek.

Max diszkréten az órájára néz.

MAX

De ízleni nem ízlik, ugye? Mondja meg nyugodtan.

Nadežda visszatér a tányérjához. Max úgy rámered, hogy most már kénytelen enni.

Bekap egy falatot és elkezdi lassan rágni.

MAX

A hús már biztosan kihűlt. Kemény lehet, mint a cipőtalp.

Akarja, hogy rendeljek valami mást?

Max fölemeli a kezét, hogy diszkréten intsen a pincérnek.

NADEŽDA

Nem, nem szükséges ...

Ám a pincér nem jön, most sem jön, mivel a darabban nincsenek mellékszereplők.

Nadežda megállítja Maxim mozdulatát.

NADEŽDA

Ne, ne csináld. Minden rendben. Látod, hogy eszem.

Nadežda egy nagy falat húst töm a szájába. Rágja. Maxnak már attól is megfájdul a foga, ha csak Nadeždára néz.

MAX

Ez nem tesz jót az ember álkapcsának.

Miattam nem muszáj megennie. Én nem vagyok a maga...

NADEŽDA

Apja?

MAX

Az se. De inkább azt akartam mondani, nem azért vagyok itt, hogy számon kérjem.

NADEŽDA

Csak tréfáltam.

Nadežda nevet. mindig jót nevet a saját tréfáin.

MAX

Valóban?

NADEŽDA

Ami azt illeti, tulajdonképpen g zöm sincs, hogy nevetethnékem van-e, vagy csak egyszer en ideges vagyok.

Maxnak mindegy. Neki momentán fáj az álkapcsa, és kizárólag ez érdekli.

MAX

Azt én se tudom.

NADEŽDA

Különben nincs is apám. Meghalt, amikor még kicsi voltam.

Te egy kicsit emlékeztetsz rá.

MAX

Ez megint valami tréfa akar lenni?

NADEŽDA

Miért, te nem találsz viccesnek?

Nadežda igen. Max egy csöppet sem.

MAX

De, rendkívüli módon.

NADEŽDA

Ne aggódj, már anyám se él. Csak hogy tudd, benned egyik jüket se keresem...

Az emberek hajlamosak leegyszer síteni a dolgokat.

MAX

Miért? Kegyed bonyolult személyiség?

NADEŽDA

Igen, *kegyem*⁷ nagyon bonyolult személyiség.

Maxnak egyáltalán nincs kedve belemenni ezekbe a részletekbe. Tenyerét leh ti a jeges vödrön, aztán fájós álkapcsára tapasztja.

NADEŽDA

Rendelj valami édességet. Ne várj rám.

Max elkomorul.

MAX

Nem eszek édességet.

⁷ az önözés miatt gúnyolódik

NADEŽDA

A fogad miatt?

MAX

A súlyom miatt.

NADEŽDA

Én egyáltalán nem vigyázok az alakomra.

Pedig kellene, mert Nadežda testén majd szétreped a ruha.

MAX

Nincs is rá szüksége.

NADEŽDA

De neked igen. A te korodban egy pillanat alatt megvan a baj.

Maxot váratlanul éri ez a hangvétel, megütközik rajta.

MAX

Az én koromban?

NADEŽDA

Most megbántottalak?

MAX

Nem, véletlenül se.

NADEŽDA

De, látom, hogy megsért dtél. Ne izgulj, a korodhoz képest egész jól nézel ki.

Tényleg, tökéletesen. Szinte tökéletesen.

MAX

Szinte?

NADEŽDA

Tudod, a fogaid meg a hajad... És egyáltalán...

Max közbevág.

MAX

Komolyan?

Nadežda bólint.

MAX

Inkább hagyjuk. Ne részletezze.

NADEŽDA

Hát, te kérdezted.

MAX

Nem, nem én kérdeztem. Én nagyon is jól tudom, hány éves vagyok. Nincs rá szükségem, hogy felvilágosítsanak a koromról. Különben is, ami azt illeti, már maga se olyan fiatal. Megvan már vagy...mennyi is?

NADEŽDA

Harmincöt.

MAX

Tessék. Ki hitte volna?

NADEŽDA

Senki. Tudom. Nagyanyám szerint az els menzeszem óta egy szemernyit se változtam. Ugyanúgy lehetnék kiskorú, mint ahogy lehetne gimnazista korú gyerekem is.

MAX

Na és van?

NADEŽDA

Nincs. Senkim sincs.

MAX

Nagymamája azért van.

NADEŽDA

Tulajdonképpen sincs.

MAX

Miért, is meghalt?

NADEŽDA

Nem, nem halt meg. Miért kérded?

Max meghökken. Ez az egész tulajdonképpen egyáltalán nem érdekli, ezért cinikus.

MAX

Maga valóban komplikált személyiség. Az a szerencséje, hogy ilyen csinos. Én csak azon csodálkozom, hogy azt mondja – nincs senkije.

NADEŽDA

A cinizmusba bele tud fájdulni az ember foga. Az is, amit már kihúztak.

MAX

Nem a fogam fáj, hanem az arcüregem.

NADEŽDA

A fogad fáj. Mégpedig azért, mert rosszmájú vagy. Próbálj meg kedvesebb lenni. Akkor meglátod, hogy elmúlik.

MAX

Fölteszem, ezt a bölcsességet is a nagymamájától tanulta.

Nadežda folytatja, mintha meg se hallotta volna.

NADEŽDA

Tudom én, hogy nem vagyok egy bomban . Kövérnek éppenséggel nem vagyok kövér, csak olyan ... gömbölyded. Meg olyan puha. Egyszer azt mondta valaki, hogy a dunna puhaságára emlékeztetem.

És az nem a nagyanyám volt.

MAX

Én ezt egy szóval se mondtam.

NADEŽDA

Ugyanakkor tisztában vagyok vele, hogy rendkívüli módon vonzom azokat a férfiakat, akik olyan n kkel szeretnek lefeküdni, akikkel amúgy nem szívesen mutatkoznak együtt.

Én meg olyan helyekre szeretek járni, ahová nem tudnak elvinni azok a férfiak, akikkel szívesen lefekszem.

Ilyen az élet.

Maxot megérinti Nadežda szintesége.

MAX

És ez a hely hogy tetszik neked?

NADEŽDA

Tetszik. És köszönöm, hogy végre visszategezel.

Max szintén elmosolyodik.

NADEŽDA

Már nem fáj?

MAX

Bevettem egy fájdalomcsillapítót. Már alábbhagyott.

NADEŽDA

Jól van. Ha te mondod.

MAX

Én egy kicsit régimódi vagyok, nemde? *Az én koromban ez normális.* Csak azért mondom, mivel még alig ismerjük egymást.

NADEŽDA

De jó úton voltunk afelé, hogy közelebbre is megismerjük egymást.

Az el bb... a kocsiban...

MAX

Halkabban! Engem itt mindenki ismer.

Max ismét kellemetlenül érzi magát.

Valahogy belesüpped a székébe.

Nadežda halkabban folytatja.

NADEŽDA

Ha akarsz, akkor utána fölmehetünk hozzám.

MAX

Most nem. Kés van.

NADEŽDA

Ez a fájdalomcsillapítótól van. Az könnyen impotenssé tesz az embert.

Nadežda ezzel a megjegyzésével hibát követett el. Max újra kaján.

MAX

Ugye te aztán mindenhez értesz? Szinte hihetetlen, hogy ezzel a tudással csak ennyire vitted, hogy csak egy kis sminkes lett belőled.

NADEŽDA

Rossz tanuló voltam az iskolában.

MAX

Ki hitte volna!

Maxnak idegi alapon újra megfájdul a foga.

Tenyérébe temeti álkapcsát.

NADEŽDA

Megint megfájdult? Én megmondtam...

Max erre azonnal leengedi a kezét, mivel eltökélte, hogy többé semmiféle fizikai fájdalom jelét nem mutatja a névelő.

MAX

Csak hogy tudd, a nagyapám ötven év házasság után is magázta a nagyanyámat.

NADEŽDA

Ez tényleg furcsa.

MAX

Igen. Akkoriban ez volt a szokás. Akkor az emberek még tudták, mi illik.

NADEŽDA

És volt kocsija a nagyapádnak?

MAX

Persze hogy volt, még a háború előtt. Kocsija is megsofőrje is.

NADEŽDA

Tehát a nagyapád magázva ajánlotta a nagyanyádnak a kocsiban, hogy ...

Maxim félbeszakítja, mielőtt befejezhette volna. Nadežda nevet.

MAX

Elég! Hagyd abba, légy szíves.

NADEŽDA

Miért, csak tréfáltam.

MAX

De nekem ez nem vicces, képzeld el!

NADEŽDA

Jól van. Ne haragudj.

MAX

Mi ketten egész más világ vagyunk, kislány.

Nadežda szintén elszomorodik.

Leengedi a villáját, ellöki a tányért magától.

NADEŽDA

Tudom!

Tudom.

Akarod, hogy menjünk?

Max megbánta a dolgot.

MAX

Roszul fejeztem ki magam. Azt akartam mondani, hogy más generáció vagyunk. Én tizenöt évvel id sebb vagyok nálad...

NADEŽDA

Hússzal.

MAX

Hússzal. Jó, hússzal... Ezt honnan tudod?

NADEŽDA

Az interneten olvastam.

MAX

Hja, manapság az interneten mindent ki lehet deríteni.

NADEŽDA

Tényleg nagyszer en nézel ki. Ha engem kérdezel, szerintem egyáltalán nem kellene sminkelned magad.

MAX

Ez nem életkorfügg , hanem szakmafügg . Én ugyanis egy médiaszemélyiség vagyok. És az a pár ember, aki néz, elvár t lelem bizonyos megjelenést!

NADEŽDA

Jó, jó, de ha csak páran néznek, akkor mit tör dsz a véleményükkel?

MAX

Ezt hogy érted? A m soromat egymillió nyolcszázezer ember nézi. Minden héten.

NADEŽDA

Tényleg?

MAX

Kevesled?

NADEŽDA

Én nem, te mondtad, hogy kevés.

MAX

Csak ironizáltam. Azt hittem, *tudod*, ki vagyok.

Nadežda csak néz rá, de Max nem tudja, hogy kezdje el.

MAX

Én... én a televíziós újságírás ikonja vagyok. Olyan befolyással rendelkezem, hogy akár a miniszterelnököt is képes lennék leváltatni. Ha akarnám. Oda tudnék hatni, érted?

NADEŽDA

Jól van, na. Most már értem.

Én nem szoktam tévét nézni. És mért váltatnád le? Csak nincs vele valami ... baj?

MAX

Nem, most nem róla van szó, az személye mellékes... Tudod te egyáltalán, ki a miniszterelnök?

Nadežda vállat von.

MAX

Ezt csak példaként említettem. Azt akartam vele érzékelteni, hogy milyen óriási a média hatalma, ahol dolgozol.

NADEŽDA

Én csak egy egyszer sminkes vagyok.

MAX

Jó, most csak egy egyszer sminkes vagy. Az ember általában így kezdi. De aztán majd adódik valami lehetőség, hogy előbbre lépj. Ha valaki beajánl. Ha fölfigyelnek rád.

Például... felolvashatnád a híreket.

NADEŽDA

Hogy én olvassam fel a híreket? Hisz az az ostoba libáknak való.

MAX

Na persze, de a sminkelés, az igen, az intelligens nek való, mi?

Nadežda nem felel.

MAX

Csak van valamilyen ambíciód, nem?

NADEŽDA

Van. Szeretnék valakiről ... gondoskodni.

MAX

Ühüm. Férjhez akarsz menni?

NADEŽDA

Tulajdonképpen nem. Öreg vagyok már ahhoz.

Max szintén fölnevet.

MAX

Öreg? Te öreg?

NADEŽDA

Öreg-lány.

MAX

Ki mondta ezt neked?! Nem, ne válaszolj. Tudom! A nagyanyád...?

NADEŽDA

Nem mondta senki. Egyszer én csak így érzem magam. Öregnek.

Max nevet. Megfogja Nadežda kezét.

MAX

Szívecském, ha te öregnek érzed magad, akkor én mit szóljak?

Max valamilyen meghatározhatatlan eredetű gyöngédséggel nézi Nadeždát. Ha egyszer en akarnánk fogalmazni, akkor a gyöngédsége a köztük lévő korkülönbségből származik, abból, hogy úgy érzi, meg kell védenie a lányt.

NADEŽDA

Max, tudod mit... Szeretem, amikor azt mondod "szívecském".

Akárhogy is történt, Max egyszerre csak ellágyul. A nevetés vagy az érzelmek hatására egy könnycsepp jelenik meg a pillái közt a bal szeme sarkában.

MAX

Szívecském.

Max megtörli a szemét. Nadežda hosszan, szinte szerelmesen nézi.

Aztán megszólal.

NADEŽDA

Elken dött a szempillafestéked.

Nadežda belemártja a szalvéta csücskét az asztalon lévő pohár vízbe. Megtörli vele Max szemét.

MAX

Elfelejtettem letörölni... Jól van, elég lesz.

NADEŽDA

Van itt még egy pici...

Max megfogja Nadežda kezét és eltolja.

MAX

Mondom, hogy elég.

Mindketten elkomorulnak, újra nyomottá válik köztük a hangulat.

Max valahová a távolba néz, megpróbálja a pincért hívni.

MAX

Három pincér ennyi rengeteg asztalhoz. Ráadásul az egyikük vak! Az embernek egyszer en fogalma sincs, hogy lehetne ket odahívni.

Majd ints neki, ha látod. Szeretnék fizetni.

Nadežda megfordul. Körülnéz.

MAX

Nem olyan sürg s. Csak ha látod...

NADEŽDA

A pincért nem látom, de az az ember egyfolytában téged néz.

Max nem fordul hátra. Iszik egy korty bort, fontoskodva.

MAX

Engem mindenki megnéz.

NADEŽDA

Ez nagyon kitartóan bámul.

MAX

Gondolom.

NADEŽDA

Fordulj meg. Lehet, hogy ismered.

MAX

Ugyan már, nem érdekel.

Max mégis hátrafordul.

MAX

Á, szóval az.

Max fölhúzza a szemöldökét és biccent valaki felé. És ahogy a “formagyakorlataiban”⁸ szokta, fölemeli felé a poharat, mintha az egészségére inna.

Mereven mosolyogva odasziszegi Nadeždának.

MAX

Ez a spicli.

NADEŽDA

Az?

MAX

A rend rségnek dolgozik. Szar alak.

NADEŽDA

Mért iszol az egészségére, ha szar alak?

MAX

Én is ezt kérdelem magamtól.

NADEŽDA

Talán azért, mert a feleséged rokona?

MAX

Honnan tudod?

NADEŽDA

Most mondta. Annak, aki mellette ül.

Max meglepetten hátranéz a felesége rokonára.

NADEŽDA

Nem beszélt hangosan. Csak a szomszédja hallotta.

Nadežda magyarázkodik.

MAX

Tudok szájról olvasni.

⁸ eredeti: „katáiban” (kata: a keleti küzd sportok formagyakorlata. Egyfajta mozdulatsor, harc a képzeletbeli ellenféllel.)

MAX

Tényleg?

Nadežda bólint.

NADEŽDA

A feleségedr l is tudtam.

MAX

Róla is az interneten olvastál?

A randevújuk terhessé vált mindkettejük számára.

NADEŽDA

Nekem mindegy. A te dolgod.

Mindketten hallgatnak.

MAX

Tényleg tudsz szájról olvasni?

Nadežda elégedetten bólint.

NADEŽDA

Nem olyan nehéz.

MAX

Látod, máshoz is értesz, nem csak a sminkeléshez.

NADEŽDA

Akarod, hogy elmondjam, mit beszélnek?

Max újra fölélénkül.

MAX

Miért is ne? Mondjad!

Nadežda a rend rségi spiclire néz, egy ideig koncentrá, aztán megszólal.

NADEŽDA

Holnap letartóztatják a posta igazgatóját. Adócsalás miatt.

MAX

Most hülyéskedsz?

NADEŽDA

Fogalmam sincs. Ezt mondta a szar alak.

Maxim megfordul, ránéz a spiclire.

MAX

Biztos vagy benne?

NADEŽDA

Most mondta. Jól láttam, ahogy mondja.

Max kiveszi a zakózsébéből a mobiltelefonját. Fölhív valakit, elégedett magával, várja, hogy az illető fölvegye a kagylót.

MAX

Nadežda, te veszélyes vagy, tényleg.

Parancsolj, rendelj még valamit.

Max telefonon beszél valakivel.

MAX

Halló, én vagyok. Figyelj csak, nézz utána valaminek, légy szíves...

sötétség

II.

Egy nagy, tekintélyes intézmény hallja. Benne márványoszlopok, márvánnyal borított falak, márványpadló, márványbejárat, és valahol a látókörünkön kívül hatalmas ajtók sokasága, melyek nehezen nyílnak ki és nagy zajjal csapódnak be.

Milisav Simi sovány és magas öregember. Az imént megázott az esőben és most ott ül a zöldes kabátjában egy kisméretű faszéken és megpróbálja aktatáskáját egy rögtön az ölében.

Mellette idegesen sétál föl-alá Milan, egykori tanítványa, aki saját apjának a sofőrje, mivel attól, hogy valaki tanult ember, még nem biztos, hogy foglalkozása is van.

A széken összekuporodva ül Simi saját csontvázába süppedt, egy méter kilencven centis szálfatermetét mintha a felére hajtogatta volna össze.

Milan egyfolytában járkal fel-alá, és közben csak beszél és beszél.

MILAN

Az apám már vagy harmincöt éve minden nap lottózik.

Harmincöt éve minden reggel elsőnek kel föl, elsőnek mosakszik, elsőnek borotválkozik, utána kávéfőz, pipára gyújt, és leül a konyhaasztalhoz.

Aztán nekilát, és csak írja és írja a számokat, tuti rendszereket dolgoz ki, latolgat, keresi a nyerő kombinációkat.

Az apám már vagy harmincöt éve minden áldott nap meg akar hódítani valamit.

Valahol egy folyosó végén lassan, nyikorogva kinyílik egy ajtó.

Milisav Simi felugrik, de egy lépést se tesz előre. Ott marad állva a széke mellett, mint egy riadt kutya, és hallgatózik.

Hallgatja a léptekeket, a férfiak cipőtalpát, melyek szinte szteppelnek a márványon, a léptek közelednek, aztán eltávolodnak, és az ajtó hangosan becsapódik.

MILAN

Még nem jön.

Simi csalódottan leül.

Milan szünetet tart. Úgy tűnik, hallgatni fog, de aztán folytatja.

MILAN

Az apám már vagy harmincöt éve minden nap kiválaszt egy nevezetes számot, amire aztán ráépít egy egész rendszert. Játszik a különböző dátumokkal, születésnapokkal, a kis és nagy csaták, merényletek, puccsok, ókori háborúk évszámával, variálja a történelmi személyiségek, híres emberek, rokonok, barátok, királyok, szomszédok, írók és minden rend és rangú felmenő neve betűinek összegét.

Simi hirtelen félig megemelkedik ültében, hallgatózik, mint valami ösztövért óriáséger, szinte szimatol az orrával és mozgatja a fülét, próbál meghallani valamit, ami nem hallható.

MILAN

Még nincs semmi. Korán van.

Simi Milanra néz, de nem mer semmit se mondani neki.

Milan leül, illetve szinte leveti magát a Simi melletti székre.

MILAN

Az apám már harmincöt éve minden áldott nap mindenkitől, akivel csak találkozik, azt kéri, hogy mondjon neki egy számot. Kivétel nélkül mindenkitől.

Milan szomorúan hozzáteszi.

MILAN

Mindenkitől, csak éntől nem.

Simi ránéz az el tte álló fiatalemberre, de valójában nem látja. Mivel minden idegszálával várakozik, az idegességtől nem tud se nyelni, se beszélni, az ajka vértelen, a szája teljesen kitikkadt és a sarkában megszáradt a nyál.

Szeretne mondani valamit Milánnak, ha képes lenne beszélni és tudná, hogy mit mondjon.

A folyosó mélyén kinyílik egy ajtó, de azonnal be is csapódik.

Simi felugrik, ettől kiborul az aktatáskája és kiesik belőle néhány könyv, de a lehetőség, hogy történjék végre valami, már elmúlt. Milan összeszedi a könyveket, Simi csak áll, megszégyenülten az idegességtől, s még inkább gyöngye reflexei miatt, tébolyultan a bizonytalanságtól, szomjasan és ázottan, de kitartásában rendíthetetlenül.

Milan összeszedi a könyveket.

MILAN

Miért nem vetkőzik le? Nincs melege? Az eső már rég elállt, majdnem harminc fok van odakint.

Simi nem érti.

MILAN

Tessék, vegye le a kabátját. Még rosszul lesz.

Simi professzor, mint valami gyerek, engedelmesen leveszi a kabátját. Ott marad ünneplőöltönyben, keményített fehér ingben, szoros csomóra kötött nyakkendőben.

MILAN

Ünneplőruha? Arra a bizonyos különleges alkalomra?

Milan az öregre kacsint.

MILAN

Apámnak is van egy ilyen öltönye. Az íróasztala legfelső fiókjában, egy kék mappában tartja azt a levelet, amelyik a temetésére vonatkozó instrukcióit tartalmazza. Hogy majd melyik fényképét tegyünk bele a gyászjelentésbe, hogy ki mondja a gyászbeszédet a sírjánál, hogy kiket hívjunk meg a halotti torra, és kiket semmiképp. Ebben rendelkezik az öltönyéről is. Igen, van egy ugyanilyen öltönye. Az a legjobb darabja.

Simi végignézi az ünneplőöltönyén, amiben majd eltemetik. Megigazítja a gallérját.

MILAN

Legyen türelemmel. Higgye el, ez mindig elhúzódik. Ilyenkor, amikor a nagy éves közgyűlésre készülnek, órákig szoktak tanácskozni. Áttekintik a javaslatokat, megtárgyalják az elterjesztettek érdemeit, és így megy ez mindaddig, amíg meg nem kordul a gyomruk. Csak üljön nyugodtan.

Simi visszaül. Jobban mondva Simi teste hajlandónak mutatkozik rá, hogy leüljön. Maga Simi ugyanakkor állva marad.

Milan visszaadja neki a könyveket. Egyszer en az ölébe teszi ket.

MILAN

Ne aggódjon. Én már évek óta látom, hogy ez hogy működik. Ha az apám latba veti a befolyását valaki érdekében, akkor annak nyert ügye van. Ez egyszer en így van.

Simi végre mosolyra húzza a száját. Jobban mondva elfintorodik, és az ajka megrebben, de mivel Milan jól ismeri ezt az embert, aki az apja barátja, és aki már oly sokat tett értük az életben, ezért tudja, hogy így mosolyog.

Milan ettől valahogy ellágyul.

MILAN

És ezek milyen könyvek...?

Milan végignézi a Simi ölében lévő könyvek címein.

Hangosan olvassa ket.

MILAN

“A JOG TÖRTÉNETE AZ ILLÍREK KORÁBAN”, írta Milisav Simi⁹ professzor.

Csak nem maga írta ezt?!

Simi bólint.

⁹ Miliszáv Szímics

MILAN

Nem is tudtam, hogy az illíreknek saját jogrendszerük volt...

SIMI

Hát nem is volt!

Simi fölcattan.

Na, végre megszólalt! Egyszer en nem bírta tovább. Ez egyébként Milant nem érdekli különösebben, már ismeri ezt a rekedt hangot. Szívesebben és hosszasan silabizálja a könyvek címét.

MILAN

Hadd lássam, mi van még itt... “Állam és államiság” írta Milisav Simi , ez is az illírekr l szól?

SIMI

Nem.

MILAN

Á, igen, emlékszem. Ez egy tankönyv, ugye?

SIMI

Ajánlott irodalom.

Milan tovább olvas.

MILAN

“ÁLMOK ÉS ÁLOMTALANSÁG”, versek! “Álomtalanság”, ezt a szót most hallom el ször...

Simi nek elege van. Összeszedi a könyveket, és az aktatáskájába süllyeszti ket.

MILAN

A professzor úr verseket is ír?

Simi nem válaszol. már elmondta, amit akart. Többet nem hajlandó beszélni.

MILAN

Az apám is ír verseket, ezt biztos tudja. Sok verse van, megjelent vagy öt kötete. De lehet, hogy tíz.

És mindegyiket ajánlotta valakinek – egy királynak, az anyjának, a halott feleségének – azaz az anyámnak, az orvosának és Dosztojevszkijnek. Aztán az egyik rokonának, aki elesett a háborúban, aztán a világ összes gyerekének, a Természetnek meg a Napnak, ... mindenkinek.

Mindenkinek, csak nekem nem.

Az apám már vagy harmincöt éve ír verseket úgy, hogy nekem egyetlen egyet se ajánlott.

Most végre Milan is elhallgat. Simi sajnálja leggyöngébb tanítványát. Sajnálja, mikor látja, hogy mi lett belőle.

Kisvártatva Simi újra megszólal.

SIMI

Milan fiam, maga miért nem dolgozik valamit?

MILAN

Hiszen én nyugdíjas vagyok. Apám nem mondta a professzor úrnak?

SIMI

Hogyhogy nyugdíjas? Hát hány éves maga?

MILAN

Harmincöt. Rokkantsnyugdíjas vagyok.

SIMI

Hisz nem is rokkant!

MILAN

Így szokás ez a Szolgálatnál.

SIMI

Még ilyet. Minek jelentkezett egyáltalán rendőrnak? Maga most van ereje teljében, most kellene dolgoznia!

MILAN

Hogy tudnék én dolgozni? Akkor ki gondoskodna apámról?

SIMI

egyedül is képes magáról gondoskodni. Maga jogász, nem sofőr.

MILAN

Azt már nem. Apám nem tud egyedül gondoskodni magáról.

SIMI

Már hogyan tudna? Hisz fiatalabb nálam.

MILAN

Egyébként nem is vagyok a sofőrje. Csak néhanapján szoktam fuvarozni. Aztán megvárom, amíg végez. Az időmből kitalálják, meg amúgy se csinállok semmi mást.

SIMI

Pont ezt kérdeztem magától, Milan. Miért nem csinál valami mást?

Ebben a pillanatban kinyílik egy nehéz ajtó valahol a közelben. A teremben a
öreges zsivaja hallatszik ki – sok-sok férfihang, pattogó mássalhangzók, melyek
csattanva lökődnek ki a mofogorok közti résen, némi tüdőrákot elrejtít
köhécselés, sietős csoszogás a WC felé és vissza, nagyothallók óbégatása, és egy-egy
ritka, méltóságtejes hangsúly. A léptek közelednek, egy pár angol cipőtalp kiválik a
többi közül, kopognak a cipővasak a márványon, Simi és Milan állva várják őket.

MILAN

Itt vannak.

Rögtön ezután fontoskodva, meg sem állva, elsiet mellettük Ignjatovi
akadémikus.

Elhaladtában odaveti Milannak.

IGNJATOVI

Gyere, menjünk.

Milan az apja után siet. Simi hez senki se szól.

Milan megelázi az apját, kinyitja elrejtette a kijáratit ajtót.

Simi, mint akinek földbe gyökerezett a lába, rekedten utána szól.

SIMI

Pavle...

Ignjatovi akadémikus visszafordul, meglepetést színlel, úgy tesz, mintha csak most venné észre a barátját, aki már órák óta vár rá az előcsarnokban, de tetteti magát, hogy ez mindenki számára világos legyen, mert épp azt akarja, hogy mindenki lássa: színészkedik.

SIMI

Pavle! És velem mi lesz?

IGNJATOVI

Á, te még itt vagy? Nézd, most nem sikerült. Nem támogattak, mit is mondhatnék. Nehéz ügy, túl sokan jelentkeztek.

Úgy tnt, hogy az ott álló Simi ebben a pillanatban egy kisebb agyvérzésen esik át. Mindenesetre nagyon úgy néz ki.

IGNJATOVI

Senki se szavazott rád, barátom! Én meg tartózkodtam. Hogy ne nézzen ki úgy, mintha minden áron be akarnálak nyomni.

Simi még él, mivel megmozdul. Egy lépést tesz előre, a barátja felé, olyan fenyegető formán, aztán megmerevedik.

IGNJATOVI

Ugyan már, öregem, ne nézz így rám! Ez nem a világvége! Van idő, jövőre újra megpróbálhatod.

Ignjatovi akadémikus elindul, magára hagyva Simi et.

IGNJATOVI

Hisz ez egy rangos közigazgatási intézmény, nem pedig valami isten háta mögötti porfészek önkormányzata! Egyesek szinte a halálukig várnak, hogy bekerüljenek, te meg így viselkedsz...

Simi ott marad állva, Ignjatovi és a fia kimennek. A kijáratnál az akadémikus még visszafordul és odaszól a barátjának.

IGNJATOVI

Figyelj csak, Milisav!

Az öreg, mint valami kivert kutya, odalohol.

SIMI

Tessék!

IGNJATOVI

Mondj egy számot, légy szíves!

sötétség

III.

Az Ignjatovi család konyhája. Nem túl tágas, de van benne elég hely a közös családi reggelik színhelyéül szolgáló konyhaasztalnak – már ha lennének közös családi reggelik ebben a házban.

Az asztal, a székek, a kredenc, a poharak, a tányérok, a képek és a gobelin, a falak színe, a parkett és a csempék – mintha mindez ebben a pillanatban lépett volna el valamelyik Svetlana Velmar-Jankovi regényből.

Úgyhogy ne terheljük magunkat a színpad leírásával.

Az asztalnál Pavle Ignjatovi pipázik, kávézgat és a tuti lottó rendszeren törli a fejét.

Vele szemben, az asztal túloldalán, még pizsamában ül Alegra, egy elkényeztetett gyerek, egy pohár gyümölcslé és egy lekváros kenyér fölött borongva. A gyerek köhéccsel a pipafüstből, de Ignjatovi ezt nem veszi észre.

IGNJATOVI

No lássuk csak: egy, kilenc, négy, hét. Egy és kilenc. Négy és hét. Tíz és tizenegy.

Egymás mellett, ez így nem jó.

A konyhába belép Dada, Alegra terhes anyja pongyolában, amiből elgömbölyödik futball labda nagyságú hasa. Dada egy magas, már szinte kellemetlenül szép nő. Olyan, aki mindig, minden társaságban a legszebb.

Alegra szándékosan köhint még egyet.

DADA

Papa!

IGNJATOVI

Ó, fölkeltél, szívem! Jó reggelt. Van még kávé, ha kérsz.

DADA

Papa, tudja, hogy nem szoktam kávézni.

Dada megragadja a lánya kezét, és székestül elhúzza az asztaltól meg a pipafüstöt.

DADA

Hát nem megbeszéltük, hogy a gyerek el ne bagózik? Milan nem mondta?

Alegra, akinek a neve olyan undorító, hogy inkább kerülni fogjuk, tehát, mintegy parancsszóra, elköhinti magát. Ignjatovi mintha csak most venné észre a kislányt.

IGNJATOVI

Milan? Nem, nem mondott semmit. De ha zavar, akkor tessék, eloltom.

Ignjatovi kiüríti a pipát a hamutartóba. Dada, most már maga is köhécselve, eltűzött undorral és valami gyerekes dühvel az arcán fogja a hamutartót és elviszi, hogy kiürítse.

DADA

Csodálkozom, hogy nem említette.

IGNJATOVI

Mondom, hogy egy szót se szólt! Te pedig, nagypapa kisbogara, mit keresel még mindig itthon? Gyerünk, futás az iskolába, mert elkéssel!

DADA

Alegra ma nem megy iskolába, papa. Láthatja, hogy föl sincs öltözve.

IGNJATOVI

Nem megy? Miért? Megint valami ünnep van?

DADA

Bárcsak ünnep lenne. A gyerek beteg, nem látja?

Dada vontatottan beszél és egy kicsit a gyerekek hangját utánozva sipító, cérnavékony fejhargon, affektálva hangsúlyoz minden szót.

IGNJATOVI

Beteg, csak nem? Gyere ide a nagypapához, tündérekém, hadd nézzelek meg!

Dada megragadja a lánya kezét, habár annak eszébe sincs odamenni a nagyapjához. Ezt meg is mondja.

ALEGRA

Inkább nem. Zavar a bagószagod. Allergiás vagyok rá.

Azt ugye mondanunk se kell, hogy a gyerek vontatottan beszél. maga is egy kisgyerek hangját utánozva sipító, cérnavékony hangon affektál ugyanúgy, mint az anyja, külön kihangsúlyozva minden egyes szót.

Ignjatovi úgy nevet, mint egy Téalapó: olyan üresen öblögetve, mivel úgy véli, hogy minden nagypapa így nevet.

IGNJATOVI

Ugyan már, méghogy allergiás! Csak egy kicsit megfázott, ennyi az egész. Fagylaltot ettél, ugye, valld be a nagypapának!

ALEGRA

Isten ments, nagypapa, még hogy fagylaltot! Tudod, milyen érzékeny a torkom!

IGNJATOVI

No nézd csak, hogy beszél a kis ugrifüles a nagyapjával. Mint egy nagylány!

Ignjatovi , egyfolytában nevetve (mint egy nagypapa), ültében megemelkedik, hogy megcsókolja az unokája haját.

Dada ezt nem szeretné, de a gyerek se. Alegra az anyja mögé bújik, aki eltakarja, mintha az öreg kolerás lenne.

ALEGRA

Mama!

DADA

Papa, kérem.... szeretnék reggelizni.

IGNJATOVI

Persze, hogyne, parancsolj!

Dada meg se moccan, egyszer en arra vár, hogy Ignjatovi kimenjen. Mégis magyarázatot f z hozzá.

DADA

Gyötör a gyomorsav.

Alegra, aki még mindig az anyja mögött áll, szintén megtapogatja a saját hasát.

IGNJATOVI

Váljék egészségedre! Ahogy drága jó megboldogult feleségem mondaná – haja van a gyerekeknek.

DADA

Méghogy haja, ugyan már! Tudja, én inkább azt hiszem, hogy kólikám van.

Ignjatovi Dada hasa felé nyúl.

persze azonnal kisiklik, ezért Alegra egy hosszú mozdulatsor eredményeképpen az anyja hasa el tt találja magát. Köhint egyet.

Ignjatovi megtorpan.

IGNJATOVI

Ti ketten néha olyanok vagytok, mint a sziámi ikrek, úgy össze vagytok n ve.

Dada sóhajt, vár.

Ignjatovi is várja, hogy válaszol neki.

DADA

Akkor papa, ha befejezte...

Az anya és a lánya az asztal felé néznek, amit elborítanak a szétteregetett papírok, szelvények, lottós könyvek, meg a pipa és a pipakészlet darabjai, a dohánydoboz és a zsebkendő.

Az öreg Ignjatovi végre megérti a helyzetet, sietve nekilát, hogy összeszedje a holmiját.

IGNJATOVI

Ó, hát miért nem szólsz! Mindjárt elpakolok az asztalról...

Persze világos, hogy az anya meg a lánya az idegeire mennek, de azért ilyen rumliban mégsem lehet reggelizni.

Ignjatovi szerencsére mindent gyorsan összepakol.

DADA

Ne tessék haragudni.

IGNJATOVI

Ugyan már, hogy haragudnék! Aztán lakjál jól, hallod! Nagyon sovány vagy, lányom!

Ignjatovi kimegy a konyhából, Dada utánaszól.

DADA

És, papa...

Az öregember, mint valami kivert kutya, visszajön egy-két lépést.

IGNJATOVI

Igen?

DADA

Ugye ma nem megy sehová? Milan szeretne beszélni magával. Tudja, valami nagyon fontosról.

IGNJATOVI

Jól van, na. Itt vagyok. Beszélni akar velem? Hát jó, akkor majd beszélünk.

Nem tudod, mit akar?

Dada vállat von. Vállat von Alegra is.

ALEGRA

Honnan tudná? A mama nem avatkozik a férfiak dolgába.

Dada csak bólint. Ignjatovi hisz neki.

Úgy áll ott, mint aki elfelejtette, hogy már elindult.

Ekkor Alegra engedélyezi neki, hogy elmenjen.

ALEGRA

Nagypapa! Kint megvárhatod.

Alegra olyat tesz, amit jólnevelt gyerekek nem szabad csinálni.

Az ajtó felé mutat az ujjával.

Ignjatovi kimegy.

sötétség

IV.

Ugyanekkor az óváros másik végén, egy másik régi lakás konyhájában, ami ugyanolyan stílusú és szimbolikájú bútorral van telezsúfolva, mint az előbbi, Simi és Nadežda ül az asztalnál. Simi még mindig az ünneplő öltönyében van, a kabátja és a könyvfedelek közé zárt gondolatait tartalmazó kopott, tömött aktatászkája a mellette lévő széken hever.

A lakás feltűnően hasonlít Ignjatoviéra, csak minden feltűnően kisebb benne. Akárcsak a legnagyobb és a legkisebb törpe házában.

Nadežda egy digitális vérnyomásmérőt tart a kezében.

NADEŽDA

Adja ide a karját. Nem ezt, a másikat.

Simi engedelmeskedik neki, mint egy gyerek.

NADEŽDA

Így.

Nadežda ráérsíti Simi csuklójára a készüléket. Megnyomja a gombot, a készülék elkezd zümmögni. Várják az eredményt.

NADEŽDA

Most már jobban néz ki. Az utcán olyan volt, mint aki mindjárt összeesik.

Na lássuk csak: százharminckilenc per nyolcvankilenc, ez kitűnő. Mint egy fiatalember!

SIMI

Biztos? Megbízható ez a masina?

NADEŽDA

Abszolút. Megmérhetjük még egyszer, ha akarja.

Nadežda megnyomja a gombot, a készülék zümmögni kezd. Várnak.

NADEŽDA

Már tényleg sokkal jobban néz ki. Visszatért a szín az arcába. Mi lelte, hogy ilyen rosszul lett? Történt magával valami?

SIMI

Nem történt semmi.

NADEŽDA

Valaminek csak történnie kellett. És nyugodjon meg, nincs a halálán, mért hajtogatja folyton!?

De Simi meg se mukkant.

SIMI

Hisz meg se szólaltam.

NADEŽDA

“Meghalok, meghalok, meghalok...” ezt motyogta egyfolytában.

SIMI

Én tényleg nem...

NADEŽDA

Tessék: százharmincnyolc per nyolcvannyal. Kutya baja.

SIMI

Hihetetlen, hogy ez milyen pontos.

NADEŽDA

Mondom. Mint egy fiatalember.

Simi kissé elszégyelli magát.

Föláll.

SIMI

Ugyan már, kérem... Maga orvos?

NADEŽDA

Nem. És akkor mi van?

SIMI

Semmi.

NADEŽDA

Miért, csak az orvosok tudnak vérnyomást mérni?

SIMI

Azt nem mondtam... Micsoda egy szerkentyű ... Csak azon csodálkozom, miért hordja ezt magánál?

NADEŽDA

Csak úgy. Szeretem, ha nálam van. Mindig akadhat valaki, akinek szüksége lehet rá. Habár minél jobban vizslatja önmagát az ember, annál betegebb lesz. Mert tudja, minden a fejből indul ki.

SIMI

Léteznek igazi betegségek is.

NADEŽDA

Az igazi betegség is a fejből indul ki.

SIMI

Én ebben nem vagyok olyan biztos.

NADEŽDA

De én igen. Példának okáért az előbb, amikor megláttam magát az utcán holtra válva és elgyötörtén, rögtön tudtam, hogy történt magával valami. Mi történt?

SIMI

Mondom, hogy semmi. Az időváltozástól van.

NADEŽDA

Lehetséges. Túl melegen van öltözve. És itt is olyan fülledt a levegő. Fojtogatja az embert. Miért nem nyit ablakot?

SIMI

Esett az eső.

NADEŽDA

És akkor mi van? Nincs cukorból.

Nadežda kérdés nélkül széthúzza a súlyos függönyöket és kitarja az ablakokat. Szinte érezni a friss levegőt, ahogy betódul a lakásba.

NADEŽDA

Bár maga olyan édes pofa.

SIMI

El ször azt mondja, úgy nézek ki, mint egy fiatalember, most meg azt, hogy édes pofa vagyok?

NADEŽDA

Ha egyszer az.

Pedig nem az. Nadežda csak er t akar önteni az öregbe.

Ezért meggondolatlanul fecseg, mintha egy kisgyerekekkel diskurálna.

SIMI

Kedves kislány, én még fiatalkoromban se néztem ki úgy, mint egy fiatalember.

NADEŽDA

Ugyan, ezt nem hiszem.

Pedig így volt.

NADEŽDA

Mintha nem tudná, hogy reggelente az egész ház magát nézi, amikor tornázik...

Simi elneveti magát. Évek óta el ször.

SIMI

Csak nem? Maga is?

NADEŽDA

Mondom, mindenki. Az én ablakom ott van fönt, ahol nincs függöny.

És most, a szemünk láttára, Milisav Simi olyan emberré válik, akit néznek.

Feláll, kihúzza magát, a hangja kitisztul, az ajkait ismét átjárja a vér.

Nadežda is feláll.

NADEŽDA

Hát... úgy látom, jobban van. Akkor én megyek is.

Odakint becsap egy villám. Nadežda megremeg. Simi után, félig-meddig átöleli.

SIMI

Ne féljen.

NADEŽDA

Ez valahol a közelben csapott be.

SIMI

Ne féljen. Én itt vagyok.

Elered a zápor.

Simi groteszk látványt nyújt ünnepl ruhájában a lány fölé hajolva, akit át sem tud ölelni.

NADEŽDA

Megint esik...

SIMI

Várjon egy kicsit. Ne induljon el a legnagyobb záporban.

NADEŽDA

Csak átfutok a túloldalra.

SIMI

Még csak az hiányzik, hogy bírjon ázzon!

Simi mosolyog.

SIMI

Várja valaki?

NADEŽDA

Igazából nem vár senki.

SIMI

Akkor üljön le. Iszunk egy teát.

Nadežda már bánja, hogy egyáltalán felajánlotta a segítségét ennek az embernek, de most már mindegy.

Különben se siet sehová, tényleg nem várja senki.

Csak megissza azt a teát.

NADEŽDA

Rendben. Ha annyira szeretné.

Simi matatni kezd a konyhában, fölteszi a vizet a tűzre, elvesz néhány összegabalyodott, illatát vesztett filteres teát.

Nadežda közben körülnéz a lakásban.

NADEŽDA

Szép itt magánál. Mint a regényekben.

SIMI

Ezt a lakást a feleségem örökölte az apjától. Már mint a kisebbik részét, a többit lefoglalták.

A háború után.

Nadežda nagyot néz, és azt kérdi magában – vajon melyik háború után?

SIMI

A kommunisták.

NADEŽDA

Aha...

SIMI

Nekünk megmaradt ez a cselédszobai rész.

NADEŽDA

Hát akkor lehet, hogy a nagyanyám épp maguknál dolgozott. Valamilyen kommunistáknál szolgált.

SIMI

Nem, félreértett, nem *nekünk* volt cselédünk, hanem az apósomnak...

Nadežda csak fél füllel hallgatja. Jobban érdeklik a konyhában lévő dolgok, az illatuk. Megáll egy régi rádiókészülék előtt. Bekapcsolja. A hangszóróból, mint egy dobozból felhangzik egy romantikus dal, Col Porter "Night & Day" című száma.

NADEŽDA

Hajszálra ugyanilyen rádiója volt neki is. Csak az övé sose szólt.

Nadežda körbenézeget.

NADEŽDA

És most hol van a felesége?

SIMI

Elment.

NADEŽDA

Meghalt? Sajnálom...

SIMI

Nem halt meg. Elment.

NADEŽDA

Szóval úgy. Tehát nem lakik itt.

SIMI

Nem.

NADEŽDA

Akkor az ugyanaz.

Simi elgondolkodik.

SIMI

Tulajdonképpen igaza van.

NADEŽDA

Az én nagyanyámnak meg szeret je volt. Igen, igen. Igazi szeret je. Hosszú évekig két-három hetente járt hozzá, délutánonként. Általában olyankor, amikor én az udvaron játszottam a többi gyerekekkel. Egy hivatásos katonatiszt. Felesége volt meg két kislánya. S t azt hiszem, akkoriban már unokái is voltak. Pisztolya mindenesetre biztosan volt, mert végül azzal l tte f be magát.

Simi behoz két csésze teát, az egyiket Nadeždának nyújtja.

NADEŽDA

Nagyanyám persze nem ment el a temetésére. Nem lett volna ildomos a családjával szemben. De én azért elmentem. Hogy lássam, ki miatt maradt egyedül az öreganyám egész életében.

SIMI

És mit látott?

NADEŽDA

Valójában semmit. Egy nyomorult, görbe hátú asszonyt, akinek nagy volt az orra. Neki adták át a katonatiszt övét meg sapkáját. Mintha valami háborúban esett volna el, nem pedig a fürdő szobában.

Voltak ott még néhányan, köztük két-három kisírt szemű asszony is.

Nagy kujon lehetett a megboldogult. Aztán sortüzet lőttek, és ezzel vége is lett a temetésnek. A nagymamának persze nem szóltam. Nem lett volna értelme. Hogy megtudja, hogy tudom.

SIMI

Nem lett volna értelme.

Simi iszik egy korty teát.

SIMI

És a nagymamája, meghalt?

NADEŽDA

Á, nem. Még él. Csak nem szoktam vele találkozni.

SIMI

Az ugyanaz.

Nadežda kikapcsolja a rádiót. Valahogy elszomorodik.

NADEŽDA

És maga, maga nem szeret egyedül lenni?

SIMI

Mit lehet azon szeretni?

NADEŽDA

Sokan nem szeretnek. De én például szeretek.

Az a feladat, hogy az ember vigyázzon magára.

Például arra, hogy hogyan járkál a lakásban. Sose szabad mezítláb mászkálni a nedves kövön, és mindig óvatosan kell a kádba lépni. Mert ki fogja megtalálni az embert, ha

elcsúszik? Az szörny halál lehet. Mint a sivatagban, vagy még rosszabb. Olyan megalázó.

SIMI

De mért gondolkodik maga ilyeneken?

NADEŽDA

Amikor az ember magányos, és egyfolytában a depresszió határán egyensúlyoz, akkor vigyáznia kell, nagyon kell vigyáznia, hogy el ne csússzon, és ne kerüljön szégyenbe.

SIMI

Hisz maga még olyan fiatal. Majd csak talál valakit.

NADEŽDA

De én nem keresek senkit.

SIMI

Sose lehet tudni.

NADEŽDA

Néha lehet tudni.

Nadežda Simi et nézi.

NADEŽDA

Mi tulajdonképpen nagyon hasonlóak vagyunk, nem igaz?

Nadežda megsimogatja az öregember arcát. És ugyanott meg is csókolja. Gyöngéden elmosolyodik.

NADEŽDA

Csináljak még egy kis teát?

Simi megrázza a fejét.

SIMI

Nem kérek többet.

NADEŽDA

Az emberek néha váratlanul egymásra találhatnak.

Aztán mindketten hallgatnak. Mert mit is lehetne még mondani ezután?

NADEŽDA

Végre elállt. Most már elindulhatok. Adja ezt ide...

Nadežda kiveszi Simi kezéből az üres csészét, a másik kezében a sajátját tartja. Simi odanyújtja a csészéjét, de nem engedi el.

NADEŽDA

Elmosom ket, mielőtt elmegyek, jó? Egy perc az egész...

Simi csak nézi, valahogy furcsán, merően bámulja. A csészét nem akarja se megfogni, se elengedni. Mert ez a lány azt mondta neki, hogy fiatalember. Hogy életerős. Hogy nézni szokta és hogy mindketten magányos, egymáshoz hasonló emberek, akik most váratlanul *találkoztak*.

NADEŽDA

Ha nem akarja odaadni, akkor itt van az enyém is...

Simi továbbra is csak merően bámulja. Így állnak, egymáshoz túl közel, köztük üres csészék és csészealjok, melyekre véletlenül zavaros tea lötytyent.

Így nézik egymást néhány pillanatig. Akkor Simi váratlanul lehajol és megcsókolja Nadeždát. A száját, a nyitott szájával.

Nadežda elejti a csészéket, azok leesnek, és csörömpölve összetörnek. A porcelán ezer apró darabra törve szétrepül.

Simi egy kicsit hátrál. Maga se tudja, mi történt.

Nadežda elborzad. Törölgeti az arcát, dörzsöli a száját, undorodva ennek az embernek a savanyú leheletétől, öreges szagától, az arcára kenődött, hűnyáltól.

NADEŽDA

Maga... Maga....

Kifulladás. Alig tudja kimondani.

NADEŽDA

... undorító vénember... Maga egy undorító vénember!

Nadežda elindul, továbbra is undorodva törölgeti, dörgöli magát, mintha egy vödör szeméttel öntötték volna nyakon.

Simi esetlenül utánabotorkál.

SIMI

Várjon! Azt hittem... Álljon meg!

Simi megérinti Nadeždát.

hirtelen visszafordul, és teljes erejéb l ellöki az öreget. Nincsenek szavai, megpróbál ennek az embernek visszavágni valahogy, elmondani, amit érez, a helyére tenni, de nem találja a szavakat, egyszer en nincsenek szavai. Az egyetlen, amit sikerül kinyögnie, hogy:

NADEŽDA

Szégyellje magát!

Nadežda elfordul. Kimegy.

Simi ott marad állva.

sötétség

V.

Az Ignjatovi család konyhája. Dada az asztalnál ül, mellette a gyerekek, aztán Milan, aki épp valami förtelmeset készül reggelizni.

Nem tudom, említettem-e már, hogy Milan igen elnytelen külsejű ember. Erősen hullik a haja, amit azzal próbál kompenzálni, hogy a maradékot hosszúra növeszti, és vékony stuccolt bajuszt hord. Valahogy mindig görbe a háta, szinte púpos, és olyan ember benyomását kelti, mint aki nem érzi jól magát a bőrében.

Beszéd közben – bármit mondjon is – mindig olyan bánatos, mintha sírva akarna fakadni, vagy mintha egyfolytában egy, a bajsza ritkás szálai között megbúvó, áthatóan savanyú dolgot kellene szagolgatnia.

És bár azt mondják, minden ember szimpatikus lehet valaki más számára, Milanból a sárm legkisebb szikrája is tökéletesen hiányzik: se a felesége, se az apja, se a lánya nem tartja vonzónak. Még szegény megboldogult anyja is viszolygott tőle.

Milan a tányérjában úszó zavaros lötyt fölé görnyed az asztalnál.

DADA

Na, mit szólsz a reggelidhez? A lányod készítette *egyedül*.

Alegra büszkén bólogat.

Milan kivesz egy kanálnyi mászkos kukoricapelyhet. Elfintorítja az arcát.

MILAN

Mi ez?

DADA

Hát cornflakes, Milan. Te is látod.

Á, igen. Itt meg kell jegyeznünk, hogy Dada minden idegen eredetű szót megpróbál eredeti alakjában, az eredeti nyelven hangsúlyozva kiejteni. Ezért a cornflakes tulajdonképpen CoRRNflakes.

Milan alig tudja lenyelni a falatot.

MILAN

Cornflakes, és mi van még benne?

Alegra sorolni kezdi ugyanazzal a hangsúllyal, mint az anyja, aki büszkén figyeli, és egyetértően bólogat hozzá.

ALEGRA

Hát coRRNflakes, papa, meg tej...

Milan bátran vesz még egy kanállal.

DADA

...Sovány tej....

ALEGRA

Sovány tej, természetesen, aszalt gyümölcs és ...kolbász.

Milan nagy ívben kiköpi a tejet a kukoricapehellyel meg a darab kolbással együtt. Az ételdarabkák szétszóródnak az asztalon.

DADA

Milan!

MILAN

Hogy-hogy kolbász?!

Dada fölvesz egy konyharuhát, és mélységes undorral söpri össze a kiköpött ételt. Alegra vihog.

DADA

Na de, Milan, nézd, mit miveltél?! (*a gyerekhez*) De szívecském, micsoda ostoba tréfa ez?

Alegra majd' meghal a nevetéstől.

DADA

Kolbászt a CoRRRNflakes-be! Ki hallott már ilyet?

Alegra annyira kacag, hogy Dada se bírja tovább. Nevetni kezd a lányával együtt, elszőr kuncogva, aztán nyíltan.

Dada és Alegra szívből nevetnek, bár Milannak ez tényleg rosszul esik.

Dada igazából nem szereti a férjét. Ezt persze sohase ismerné be, még akkor se, ha ezt valaki bizonyítékokkal támasztaná alá. Akkor is azt állítaná, hogy ez fatális tévedés. Annál is inkább, mivel Milannal már tíz éve és kilenc hónapja él stabil házasságban. Még az egyetemen ismerkedtek meg. Amíg Milan nagy nehezen befejezte a tanulmányait, Dada arra várt, hogy befejezze.

Csak hogy Milan vezetékneve Dada számára elégséges érv volt a házasság mellett.

Aztán ugyanebből a megfontolásból esett teherbe is, jóllehet Milant erről meg se kérdezte.

És amit az ember már az elején utál, azt idő közben könnyen meg is győzi. Ezért, hogy meg ne ölje, vagy – ami még ennél is rosszabb – el ne váljon tőle, Dada tíz év házasság után úgy döntött, hogy szül még egy gyereket. Milan véleményét természetesen erről a gyerekről se kérte ki.

És most Dada és Alegra kis családjuk harmadik tagján nevetnek, mégpedig olyasmira, amiben tényleg vétlen.

Milan dühösen föláll az asztaltól, kinyitja a hűtőszekrényt, keresgél benne. De mivel nem talál semmit, becsapja az ajtaját.

DADA

Ugyan már, szívem, csak nem haragszol a te kislánykáidra?

Na, ne haragudj! Tessék, ezt kidobjuk. Csinálok másikat!

Milan, aki ahhoz elég bátor, hogy szótlánul haragudjék, de ahhoz már nincs mersze, hogy Dada bármelyik javaslatát visszautasítsa, csak dühösen visszaül az asztalhoz és arra vár, hogy a felesége végre hagyja nyugodtan enni.

A háta mögött Dada egy újabb adag pelyhet szór egy tiszta tányérba és leönti tejjel.

DADA

Tessék, csak egy pillanat, és mindjárt kész...

Dada a lányára kacsint, miközben egy másik dobozból sót önt széles sugárban a tányérba. A kis szörnyeteg majd' megfullad a visszafojtott nevetéstől.

Dada vidáman teszi Milan elé az újabb adag okádékot.

DADA

Tessék, szívem. Parancsolj. Itt a reggelid.

Milan habozik egy pillanatig, megkavarja a lötyöt a tányérban, vizsgálgatja.

Normálisnak t nük.

Dada és Alegra leülnek vele szemben és nézik.

DADA

Hát nem bízol bennünk?

De Milan ostoba és bízik. Belemeríti a kanalát, és a szájába teszi.

Ugyanabban a pillanatban nagy ívben kiköpi az egészet, és a kiköpött lötyt szétspriccel a konyhában.

Anyja és lánya fulladoznak a nevetést l.

Milant tényleg szíven üti a durva tréfa.

Azon a mindig sírós hangján picsogja.

MILAN

Szégyelld magad!

Dada azonnal abbahagyja a nevetést. Feláll, összesöpri a kiköpött ételt

DADA

Óh, rögtön súlyos szavak esnek! Hisz csak tréfa volt!

Alegra is azonnal elkomolyodik, mivel mindenben utánozza az anyját.

DADA

Alegra, segíts a mamának.

Dada adogatja neki a reggeli edényeket, amiket az a helyükre rak, és közben mindketten sért dött arcot vágnak.

DADA

Ha akarsz enni *még valamit*, akkor szolgálj ki magad.

MILAN

“Még valamit”?

Dada váratlanul a hasához kap, mintha éles fájdalom hasított volna belé.

Halkan, de azért jól halhatóan feljajdul.

DADA

Ah!

Milan nem tudja, higgyen-e neki vagy sem.

MILAN

Mi bajod? Jól vagy?

Alegra aggódó arccal az anyjához tapad.

ALEGRA

Mamácska...

Dada fogja a hasát, levegő után kapkod.

DADA

Minden rendben van. Várj, szívecském...

Dada gyöngéden eltolja Alegrát. Az asztalba kapaszkodva leül.

MILAN

Akarod, hogy orvost hívjak?

Dada mosolyt villant a férjére, ami azt jelenti “átéltem egy szörnyő fájdalmat, ami csak egy percre múlt el, de én *tudom*, hogy itt rejtőzködik valahol a bensőmben, és csak az alkalmas pillanatra vár, hogy újra rám törjön”.

DADA

Nem, szívem. Minden rendben.

Dada, mintha Rosemary lenne a „Rosemary és gyermeke” című filmben, fogja a hasát, és megejtően mosolyog.

DADA

Mindig ez van, ha felizgatom magam. *(a lányához)* Gyere ide, kicsim.

Alegra odamegy az anyjához, átöleli.

DADA

Mi csak tréfáltunk, de te rögtön úgy felhúzódsz magad... Pedig tudod, milyen gyöngy vagyok.

Alegra győlölettel néz az apjára.

ALEGRA

A te hibád!

DADA

Nem baj, szívecském. Hagyd a papát. A papa ideges.

Milan nézi a feleségét és a gyerekét, amint szorosán átölelik egymást, nézi a feleségét, akinek arca mintha szenvedést, valami nagy-nagy fizikai és lelki fájdalmat tükrözne, hosszan nézi a feleségét és annak kisebb termetét, és közben tudja, hogy hazudik.

De mégis.

MILAN

Bocsáss meg.

Dada újra férjére villantja el bbi álnok mosolyát.

DADA

Ne kérj bocsánatot. Ez az egész tulajdonképpen nem is miattad volt.

Milan bólogat.

DADA

Hanem az apád miatt.

MILAN

Az apám miatt? Mit csinált már megint?

DADA

Semmit, nem csinált semmit...

MILAN

Dada, mondd el, mi történt!

Dada fölsóhajt, mintha valami hihetetlen nagy szolgálatot készülne tenni a férjének azzal, hogy az apját bemószerolja.

Aki egyébként megérdemli, hogy bemószerolják, arról nincs szó, hogy nem.

De akkor is.

DADA

Hát, nem csinált semmi újat. Semmi újat nem csinált.

MILAN

Dada, ne kelljen könyörögnöm!

DADA

Alegra, szívecském, menj, öltözz fel.

ALEGRA

Majd utána.

Dada ránéz a lányára.

A hangját egyáltalán nem emeli föl.

DADA

Mondtam neked valamit.

Alegrának ennyi épp elég. Még ha kelleetlenül, a lábát maga után húzva is, de elindul a szobája felé.

ALEGRA

Jóóóóóóóóóó....

Dada megvárja, amíg a gyerek kimegy.

DADA

Tudod, Milan, még mindig itt ez a probléma, az ... takarékbetét-könyvével.

MILAN

Á, szóval err l van szó...

DADA

Igen, Milan, *err l*.

Dada vár, Milannak nincs kedve beszélgetni.

DADA

Én nem akarok manipulálni, de tudnod kell, hogy az apád azt a pénzt további hét évre lekötötte a bankban. Hét évre, Milan! És habár minden tisztelem az övé, de nem vagyok benne biztos, hogy – hogy is mondjam – kihúzza odáig.

MILAN

Azt akarod mondani, hogy meghal?

DADA

Azt akarom mondani, hogy bizonyos kellemetlen körülmények esetén az a pénz bekerül a hagyatékba és nem lesz automatikusan a miénk.

Mivel akadnak még érdekelt felek a családban.

MILAN

Jól van, értem.

DADA

De mégiscsak velünk él.

MILAN

Hisz ez az lakása!

DADA

Igen, de mi tartjuk el.

MILAN

Hisz az utolsó fillérig odaadja az egész nyugdíját!

DADA

Ugyan már, kérlek! Az a nyugdíj aprópénz. Mihez kezdene, ha mi nem volnánk? Mi etetjük.

MILAN

Szóval már itt tartunk. Hogy ki etet kit.

DADA

Én csak azt mondom, hogy én dolgozok, te pedig nem. A te nyugdíjad még az nyugdíjánál is siralmasabb. És hogy hatalmas kiadások várnak ránk. Példának okáért itt lesz ez a gyerek. Már ha egyáltalán megszületik, ha az isten is úgy akarja, és a szülés is úgy zajlik le, ahogy kell, és én túlélem...

MILAN

Dada, kérlek, ne kezd újra! Persze, hogy “úgy zajlik le a szülés, ahogy kell”, már miért ne “zajlana le úgy”?

DADA

Sose lehet tudni, Milan. Elfelejtetted, hogy hány éves vagyok.

MILAN

Nem felejttem el.

DADA

De elfelejtetted.

MILAN

Nem felejttem el.

DADA

Elfelejtetted, elfelejtetted.

MILAN

Hogy felejtteném el, amikor folyton ezt duruzsolod a fülembe?!!

DADA

Harminchat. Én már harminchat éves vagyok, Milan.

Milan felsóhajt. Ez azon viták egyike, amikor egyáltalán nem fontos, mit akar mondani a másik.

DADA

Az én terhességem nagyon kockázatos. Könnyen megeshet, hogy nem élem túl a szülést.

MILAN

Ugyan már, kérlek...

DADA

Óh, nem. Te becsukhatod a szemed a tények el tt, de azok attól még léteznek.

MILAN

Miféle tények, Dada? Fiatal vagy és egészséges...

DADA

Azért olyan fiatal már nem vagyok. Ezt bármelyik orvos megmondhatja neked.

MILAN

Minden a legnagyobb rendben van...

DADA

Egyel re. De tudatában kell lennünk a kockázatnak.

MILAN

Jó, tudatában vagyok a kockázatnak. És akkor mi van?

DADA

Ezért akarom azt, hogy ennek a gyerekek minden helyzetben biztosítva legyen a jövője. Hogy akkor is kényelmes élete legyen, ha netalántán bekövetkezne a tragédia.

MILAN

Jól van, na, de csak nem fogok én is belehalni a szülésbe!

Dada megdöbben. Vagy legalábbis úgy tesz, mint aki megdöbben. Elborzadva fölsikolt, mintha egy svábbogarat fedezett volna fel a párnáján.

Milan azonnal megbánja, amit mondott.

MILAN

Bocsáss meg, ne haragudj!

Dada nyomban a hasához kap.

MILAN

Ne csináld ezt, kérlek, ne csináld!

Dada szeméb l legördül egy könnycsepp.

Milan tudja, hogy a n tetteti magát, de nem tudja rábizonyítani.

Ezért nem is izgatja magát annyira miatta. Csak elszomorodik.

MILAN

Csak ne izgasd föl magad, légy szíves!

Még két könnycsepp.

MILAN

Nézzenek oda... Dada, kérlek szépen...

Dada könnyes szemmel néz a férjére.

Milan Dada könnyein keresztül azt fürkészi, mit akar még t le ez az asszony.

Miért esett megint teherbe, miért akar még egy emberi lényt hozni erre a világra, ebbe a házba, ahol mindenki gy löl mindenkit, illetve ahol legalábbis t gy löli mindenki.

Pedig milyen szép. Milyen hihetetlenül gyönyör . Milan még ennyi év után sem tudja megszokni a n szépségét.

MILAN

Tényleg... milyen hihetetlenül szép vagy. Mint egy angyal.

Dada egy kicsit megnyugszik.

MILAN

És hogy lehet az, hogy te, aki ilyen szép vagy, pont engem választottál? Ezt sose fogom tudni megérteni.

Dada rámosolyog a férjére. Szinte gyöngéd, amikor azt mondja:

DADA

Nem vagy te olyan rossz fiú.

MILAN

Egy nagy nulla vagyok. Nem vagyok jó semmire.

DADA

Ez nem igaz. Te a férjem vagy, a gyermekeim apja...

MILAN

Tudod, már mindennek vége, pedig én még azt se vettem észre, hogy elkezd dött.

Vénember lettem harmincöt éves koromra.

DADA

Nekünk így is jó vagy, ahogy vagy.

Mi szeretünk, Milan.

Dada megsimogatja a férjét. És ki tudja, talán tényleg így is gondolja. Talán tényleg azt hiszi, hogy az, amit a férje iránt érez, az – szerelem.

Milanban fölhorgad némi önbizalom.

MILAN

Mondd meg, mit tegyek, és én megteszem!

DADA

De én nem akarlak semmire kényszeríteni...

MILAN

Csak mondd meg. Megteszek bármit, amit kérsz.

DADA

Beszélg apáddal. Magyarázd meg neki, hogy az pénze a mi pénzünk is.

MILAN

Már próbáltam...

DADA

Próbáld meg újra. Biztosan nem értette meg.

MILAN

De megértette. Nem gyöngélméj , csak a pénzét nem adja oda.

A pillanatnyi gyöngédség – ha volt egyáltalán – mostanra elillant. Dada újra a régi.

DADA

Pedig oda kell adnia. Muszáj meggy znöd.

És amíg vele nem beszélsz, addig velem se fogsz.

Dada hirtelen ruganyosan fölugrik az asztal mellé, mintha minden korábbi bajáról megfeledkezett volna.

Elindul kifelé a konyhából.

MILAN

Jól van, jól van. Beszélek vele.

Dada ettől függetlenül kimegy. Kifelé menet még visszaszól.

DADA

Te döntöttél így!

Milan, önmaga számára is nevetségesen, megismétli.

MILAN

Igen, én döntöttem így.

De Dada ezt már nem hallja. Már kiment.

Milan fölsóhajt.

sötétség

VI.

Háromemeletes ház három lakással. A bejárat el tt meredek lépcs , a magasföldszinten szélesre tárt ablakok, az egyikén fehér függöny libeg. Az ablak alatt elvadult kert, gyomok, bokrok és virágzó orgona s r dzsungele.

A ház el tti utca üres. Könny szell kerekedik, a függöny meglibben, valaki félretolta.

Aztán csend. Majd egy öregasszony vékony hangú dudorászása hallatszik valahonnan odabentr l, a lakás mélyér l.

A dallam ugyanaz a Col Porter-féle szám, de szöveg nélkül. Csak egy gyöngesoprán, amelyik a dallamot dúdolja.

A ház kapuja felé vezet úton megjelenik Nadežda. Megtorpan, amikor bentr l meghallja a dúdolást.

Áll egy percre, hallgatózik. Aztán elmosolyodik.

Odamegy az ablak alá. Lábujjhegyre áll, bekukucskál a lakásba.

A hang elhallgat, Nadežda nem lát senkit.

NADEŽDA

Nagymama! Nagy-ma-ma!

Semmi.

Nadežda fölugarva bekukkant az ablakon.

NADEŽDA

Nagymama, én vagyok! Én vagyok az!

Semmi válasz.

Nadežda hátralép, elindul a bejárat felé.

Odabent újra megszólal a hang.

Nadežda elmosolyodik, eláltja magát.

NADEŽDA

Nagy-ma-maaaaa! Megjöttem!

De a nagymama még mindig nem válaszol.

Nadežda be akar menni a házba, de a kapu zárva.

Körülnéz, a kapun nem lát semmiféle gombot – se csengőt, se kaputelefont.

Kopogtató sincs. Ezért bekopog.

NADEŽDA

Nagymama! Nagymama! Én vagyok az, nyisd ki!

Semmi.

Nadežda rácsap a kapura a tenyerével, aztán mindkét öklével dörömbölni kezd.

Közben kiabál.

NADEŽDA

Nyisd ki! Hallod? Nyisd ki!!!

Semmi.

Nadežda megnyugszik, gondolkozni kezd. Hallgatózik.

Odabent a hang elhallgatott.

Ekkor megjelenik Petrovi asszony, egy idős nő, aki ad magára. A fején paróka, a szemöldöke szemceruzával kihúzva különös, meredek ívben, mintha örökösen csodálkozna. Az asszony óriási bördöt vonszol maga után, nagyon lassan mozog, és közben koncentrálni kezd, mert a börd nehéz és instabil, percenként fölbillen. A koffer feldől, elcsúszva felállítja.

Megáll a ház előtt, nézi a lépcsőt.

NADEŽDA

Á, nagyszerű. Van kulcsa?

PETROVI KA

Nincs. És magának?

NADEŽDA

Hát, nekem sincs. Azért kérdeztem.

PETROVI KA

Aha.

Az asszony körbenéz a szemöldökével.

PETROVI KA

Kérem, tudna nekem segíteni, hogy fölvigyem a b rődöt?

NADEŽDA

De mért akarja fölvenni? Úgyse tud bemenni.

PETROVI KA

Hogy-hogy?

NADEŽDA

Mondom, hogy zárva a kapu.

Petrovi ka bizalmatlanul néz rá, de maga se tudja, hogy miért. Aztán megéri.

PETROVI KA

Á, szóval úgy.

Petrovi ka elgondolkodik.

PETROVI KA

A lányomhoz jöttem. Itt lakik a harmadikon, Žana Petrovi , doktor Žana Petrovi .

Ismeri?

NADEŽDA

Nem. Én nem ebben a házban lakom.

PETROVI KA

Aha.

Nem teljesen érti.

NADEŽDA

A nagyanyám lakik itt. Hozzá jöttem.

PETROVI KA

Szóval úgy.

Petrovi ka olyan n , aki lassan szánja rá magát, hogy bármit is mondjon.

PETROVI KA

És kinyitja nekünk a kaput?

NADEŽDA

Nem. Nem hallja.

PETROVI KA

Aha.

De itt lakik?

Nadeždának ma már nincs türelme a harminc évesnél id sebb emberekhez. Bár a fiatalabbakhoz sem.

NADEŽDA

Igen. Itt lakik. Azért jöttem *ide*, mert *itt* lakik.

Petrovi ka bólogat. Gy jti az információkat.

PETROVI KA

A magassföldszinten?

NADEŽDA

Igen, a magassföldszinten.

PETROVI KA

Úgy. És ki lakik középen?

NADEŽDA

Fogalmam sincs. Nem is értem a kérdését.

PETROVI KA

Akarom mondani, ki lakik az els emeleten?

NADEŽDA

Értem, mit kérdez, de nem tudok rá válaszolni. És azt se tudom, miért érdekli ez magát. Tényleg nem tudom.

PETROVI KA

Jól van, ne haragudjon.

A dolog tehát a következ képpen áll: Nadežda egy kicsit lassú felfogásúnak tartja ezt az asszonyt, ezen kívül ideges, amiért nem tudja kihívni a nagyanyját, és ezért most itt kell ácsorognia a zárt kapu el tt, amikor végre valahára elhatározta, hogy meglátogatja. Ráadásul még mindig a Simi csel történt incidens hatása alatt áll, még mindig magán érzi az öreg nyálas leheletét, bár azóta már egy csomószer megmosakodott.

Tehát ezért ellenséges kissé az asszonnal.

Nadežda már nem tudni, hanyadszor törli meg önkéntelenül az arcát, és azon gondolkodik, föl tud-e mászni vajon az ablakig, hogy ott menjen be.

PETROVI KA

Hogy-hogy nem tudja, ki lakik a nagymamája fölött?

Nadežda dühösen néz az asszonyra.

NADEŽDA

Mit tör dik maga azzal?!

Petrovi ka elhallgat, és azon a jelent ségteljes módon hallgat, amelyik sokkal többet fejez ki annál, mintha azt mondaná, “tudom én jól, miféle vagy!”.

NADEŽDA

Különben is, hol van a lánya? Miért nem ment ki maga elé? Hogy akart bemenni kulcs nélkül?

PETROVI KA

A lányom dolgozik.

NADEŽDA

Hát én is dolgozom.

PETROVI KA

De orvos. Sebész.

NADEŽDA

Ne mondja!

PETROVI KA

Doktor Žana Petrovi .

Ismerik Petrovi asszonynak azt a hanghordozását, ami Nadeždát az rületbe kergeti? nem veszekszik, nem kiabál, még csak nem is vitatkozik. Csak higgadt hangon olyan tényekre emlékeztet, melyek jelen pillanatban tökéletesen mellékesek, de amikkel szemben Nadežda tehetetlen. Mivel nem orvos. csak egy sminkes a tévében. És habár ez egy becsületes munka, amit becsületesen végez, és ebb l a becsületesen megkeresett pénz b l szerényen, de becsületesen megél – ez ebben a pillanatban édeskevés.

Most legszívesebben a vénasszony képébe vágná: “Én pedig doktor Nadežda Ili f orvos vagyok, annak a kórháznak az igazgatója és a sebészeti osztály vezetője, ahol a maga lánya dolgozik. És én el fogom bocsátani a maga lányát.”

Csak így, h vösen, nyugodtan. Hogy lássa, milyen képet vág majd akkor ez az undok banya.

És arra gondol, miért is ne mondhatná? Megszólal:

NADEŽDA

Én pedig doktor Nadežda Ili ¹⁰ f orvos vagyok, annak a kórháznak az igazgatója és sebészf orvosa, ahol a maga lánya dolgozik. És ahonnan ki fogom rúgni a lányát.

Petrovi asszonynak a szeme se rebben. Ugyanazzal a csodálkozó arccal mered továbbra is Nadeždára, aki egy pillanatra diadalmaskodott.

Petrovi ka szótlánul elhúzódik t le. Nem akar érintkezni egy rülttel.

Nem szól semmit, csak odébb megy egy-két lépést, és maga elé néz.

Pedig Nadežda nem rült, már látja, hogy milyen hülyeséget csinált.

Kellemetlenül érzi magát.

NADEŽDA

Ne aggódjon, nem lesz semmi baja a lányának. Én nem vagyok... igazgató. Nem is ott

¹⁰ Nádezsda Illics

dolgozom.

Petrovi ka nem valami tapintatos.

PETROVI KA

Ezt rögtön látni magán.

NADEŽDA

Nem szép, hogy ezt mondja.

Petrovi ka csak vállat von.

Így áll ott ez a két n , mindkett belemérvülve a saját életébe, mindkett a saját lépcs fokán, és nézegetnek körbe.

Petrovi ka mégis úgy dönt, hogy fölviszi hatalmas b rëndjét a meredek lépcs n. Nem tudni pontosan, miért, de így dönt. És elkezdi fölfelé cincálni a koffert.

NADEŽDA

Hová viszi azt a b rëndöt? A kapu zárva.

PETROVI KA

Mindegy. Nem állhat itt az utca közepén.

NADEŽDA

Na de mi a különbség?

PETROVI KA

Szépen kérem, kislány, hogy ne faggasson többet. Én id s asszony vagyok, ha akar, segít, ha nem akar, akkor pedig hagyjon békén.

NADEŽDA

Jól van, várjon. Majd én.

Nadežda megemeli a b rëndöt. De az olyan nehéz, hogy maga is meglep dik.

NADEŽDA

Mi van ebben... Bepakolta az összes holmiját, amiye csak van?

Nadežda fölcipeli a koffert a lépcs n. Leteszi a ház bezárt kapuja el tt.

NADEŽDA

Tessék. És most mit csinálunk?

PETROVI KA

Várunk.

NADEŽDA

Mire várunk?

Petrovi ka elveszti a türelmét. Visszavág.

PETROVI KA

Godot-ra!

NADEŽDA

Kire?

PETROVI KA

Kislány, maga tényleg m veletlen.

Üljön le ide, legyen türelemmel. Valami majd csak történik.

És valóban történik is valami. A házból kisz r dik egy gyöngge, távoli hang.
Nadežda nagyanyja énekel. Nadežda megőrül neki.

NADEŽDA

Otthon van! Hallja?

Nadežda hallgatózik.

PETROVI KA

Micsodát?

NADEŽDA

Mi az, hogy “micsodát”?

PETROVI KA

Én nem hallok semmit.

NADEŽDA

Hogy maga milyen nehéz eset!

PETROVI KA

Maga meg egy pimasz perszóna!

NADEŽDA

Hogy én pimasz vagyok? Miért? Mi rosszat mondtam?

Petrovi ka úgy néz a fiatal n re, mint aki mélyen meg van sértve.

NADEŽDA

És mért néz így rám? Mivel tudtam így vérig sérteni?

Petrovi ka sért dötten elfordítja a fejét.

Nadežda nagyanyja megint dudorászik valahol a lakás mélyén.

Nadežda egyszerre diadalmas és nyugtalan.

NADEŽDA

Tessék, most már biztos hallja! Ne tegyen úgy, mintha nem hallaná!

Petrovi asszony tényleg nem hall semmit. Lehet, hogy egy kicsit nagyothall, de az is lehet, hogy nincs is mit hallani. Talán Nadežda hall olyan dolgokat, amiket senki más. És lehet, hogy mi az hatására hisszük azt, hogy olyan dolgokat hallunk, amik valójában nem is léteznek.

NADEŽDA

Ez a nagyanyám! Énekel a nagyanyám! Hallja?!?

Nadežda megragadja Petrovi asszony kezét és megrázza. Az összerezzen, elhúzódik.

PETROVI KA

Az istenért, mi ütött magába, kislány!?!

Nadežda szólongatja, egyre csak szólongatja a nagyanyját.

NADEŽDA

Nagymama! Nagy-ma-ma!!!

Az énekszó megint elhalkul. Nadežda csalódott. Petrovi asszony, mintha csak bosszantani akarná, megjegyzi.

PETROVI KA

Én nem hallok semmit.

Aztán még hozzáteszi.

PETROVI KA

Nincs is ott senki.

Nadežda mer n nézi az el tte álló asszonyt. Kiönti rá egész dühét, amit az öregek iránt érez, Simi iránt, meg saját vér szerinti nagyanyja iránt, aki most úgy tesz, mintha csak kísértet lenne, és maga Petrovi ka iránt is.

NADEŽDA

Maga egy süket vénasszony! És nemsoká meg fog halni.

Nadežda elindul. Az igaz, hogy Petrovi ka öreg, talán egy kicsit süket is, és az is biztos, hogy egyszer majd meghal. De akkor se szép ilyet mondani neki.

Ezért el is szomorodik.

PETROVI KA

Szégyellje magát!

És Nadežda tényleg elszégyelli magát.

Megtorpan, nem tudja, mit mondjon.

Csak zavartan motyogja.

NADEŽDA

Bocsásson meg.

Petrovi asszony ott marad és várakozik tovább. Ráül a b rőndjére.

Megdörren az ég.

sötétség

VII.

Fredi terasza. Nagy ebédl asztal, az asztalnál Dada, a bátyja, Fredi és az apjuk ül. Az apjuknak van ugyan keresztneve, de az ismer sei általában a vezetéknevén szólítják – Jovi . Már nagyon régóta nem hívja senki másképp, ezért maradjon most is Jovi .

Fredi és Dada szemlátomást hasonlítanak egymásra, de valamilyen kellemetlen módon. Mindketten szépek, sz kék, légiesek, olyan benyomást keltenek az emberben, mintha egy pszeudo-reneszánsz mester ellopott portréi lennének. A tányérokon alig van étel, de azt a keveset se eszi senki. Fredi és Dada tányérja egy kicsit maszatos, de Jovi é tiszta. Teljesen érintetlen a tányérja, villája, kése és pohara.

Jovi ott ül összepréselt szájjal, nem néz se a tányérjába, se a gyerekeire, hozzá se ér semmihez, csak ül a botjára támaszkodva, mintha minden pillanatban indulni akarna, hogy elmenjen innen. Egyenesen maga elé mered valahová.

Fredi eltolja magától a tányérját.

FREDI

Nem tudok többet enni.

DADA

Na, egyél még egy kicsit.

FREDI

Az idegeimre megy, hogy folyton enni kell. Akármit eszem, csak dagadok t le, mint a disznó.

DADA

Na de szívem, csodásan nézel ki!

És ez így is van.

FREDI

Azért, mert vigyázok magamra. De te, édesem, épp ellenkez leg, borzalmasan nézel ki.

Hát, ez nem igaz.

DADA

Ma nem érzem jól magam.

FREDI

Megjött a menzeszed?

Dada tetteti a felháborodást.

DADA

Na de Fredi!

Dada egyébként a hasától nem fér oda az asztalhoz.

FREDI

Ja persze. Mindig megfeledkezem a kis *alianról* a hasadban. Azért vagy ilyen rosszul.

Fredi még soha életében nem feküdt le n vel.

FREDI

Egyáltalán nem értelek. Hogy szülhetsz *még egy* gyereket a te korodban.

A “még egyet” Fredi úgy hangsúlyozza, mintha azt mondaná, *még negyvenet* vagy *még százat*.

DADA

Fredi, szívem, ma nincs valami jó kedvem.

FREDI

Csak mondom. Nekem ez undorító.

Azt, hogy nem fekszik le n kkel, Fredi sokszorosán bepótolja a másik nemnél.

FREDI

És ráncfelvarrásra gondoltál már?

DADA

Nem. Miért? Szerinted már kéne?

FREDI

Hát, talán egy kicsit...

Dada feszesre húzza az arcát.

FREDI

Még egy kicsit.

Dada tétovázik, aztán még jobban kifeszíti. Most úgy néz ki, mint egy halotti maszk.

DADA

Úgy gondolod...?

FREDI

Tudod, mi van, a mi korunkban...

Dada elengedi az arcát.

DADA

Hisz te idősebb vagy nálam.

FREDI

Egy évvel.

DADA

Eggyel?! Öttel!

FREDI

Na és?

Óh igen, Fredi is ugyanúgy elnyújtja a szavakat, mint a húga. Ezért amikor beszél, az embernek folyton az az érzése, hogy a következő szó hihetetlen fontossággal fog bírni, hogy majd éppen az helyezi új megvilágításba a dolgokat.

Csak hogy melyik dolgokat?

Dada ránéz az apjára, aki mintha ott se lenne.

DADA

Papa. Miért nem eszel?

Közelebb tolja hozzá a tányért, de nem reagál.

FREDI

Mindenesetre nekem már szükségem van rá.

DADA

se eszik semmit.

FREDI

Harminckilenc vagyok, kedvesem! Tudod te, mennyi az homo-években? Nemsoká kénytelen leszek fizetni a szexért.

Fredi persze túloz. Egy kicsit azért is, mert tudja, hogy ez Dadát sokkolja.

És Dadát ez tényleg sokkolja. Egy kicsit azért is, mert tudja, hogy Fredi ezt várja el tőle.

DADA

Fredi!

Súgja Dada.

DADA

Ne a papa el t t!

FREDI

Úgyse ért semmit.

DADA

Papa, egyél egy kicsit!

Jovi nem reagál.

FREDI

Van egy nő nálunk a kórházban, most éppen klimaxol, amúgy kitűnő sebész. Sőtlan bányarém, de nagyon ügyes keze van. Csak azt nem tudom, miért nem operálja meg saját magát.

DADA

Nézd csak, milyen finom!

FREDI

Muszáj egy kicsit haverkodnom vele, a kedvében járni. Megígérte, hogy grátisz megcsinálja az arcom, ha szabadságon leszek.

DADA

Tessék, papa...

Dada a villájára szúr egy falatot és megkínálja vele az apját, mint egy kisgyereket, aki nem képes egyedül enni.

Jovi valami visszafojtott, artikulálatlan hangot hallat. Szinte rámordul a lányára. egy kicsit visszah köl.

Aztán a bátyjának panaszolja.

DADA

Nem evett semmit.

FREDI

És akkor mi van?

DADA

Hogy-hogy mi van? Hát aggódom érte!

FREDI

Méghogy te aggódsz érte? Hisz évente csak egyszer látogatod meg, az is olyan, mintha valami divatbemutatóra ruccannál le, s most ráadásul még aggódsz is érte?

Dada nem válaszol. Csak sóhajt.

FREDI

Nálam sohase eszik. Talán azt hiszi, hogy a saját f ztömmel akarom megetetni, attól meg undorodik.

DADA

Tényleg?

Fredi bólogat.

DADA

És ott, nála, abban az ... otthonban, ott vajon eszik?

FREDI

A nővérek azt mondják, hogy alig.

DADA

De ugye nem fogyott le?

FREDI

Te se fogytál le, pedig te is alig eszel.

DADA

Tudod, ez tényleg nem szép t le.

Dada lehajtja a fejét, a hasát nézi.

Fredi úgy tesz, mintha hízelegne neki, pedig tulajdonképpen fütyül rá.

FREDI

Naaaaa! Dada, Daduska! Hugicám!

Fredi megfogja a húga állát, és fölemeli a fejét. Az nevet. A férfi is nevet.

Ha ez a két ember nem affektálna ennyire, akkor azt hihetnénk, hogy két gyereket látunk.

FREDI

Gyerünk, mosolyogj rá a bátyuskádra... Így ni, most jó...

DADA

“Bátyuska”... De egy hülye szó...

Dada mégis nevet.

FREDI

És ha látnád, micsoda bunkócskája van a te bátyuskádnak¹¹...

Fredi majd' bepisil a nevetést l.

Dada úgy tesz, mintha megrökönyödne.

¹¹ szójáték: batica – batinica, bátyuska – bunkócska, fütyköske

DADA

Freeeeee - diiiiiii!

Hogy tehetsz ilyet? Hogy beszélhetsz így a papa el tt?!

FREDI

Mondom, hogy egy kukkot se ért.

DADA

Már hogyan értene!

FREDI

Nem ért. Fogd már fel végre, hogy az agya megsz nt létezni. Egyszer en kikapcsolt.

DADA

Mi az, hogy kikapcsolt, ki kapcsolta ki, miket beszélsz?

FREDI

Azt nem tudom, ki kapcsolta ki, a magam részér l kétlem, hogy ezt a papa egymaga csinálta volna. Hogy megnyomott egy gombot, és agy .

DADA

Ugyan már...

FREDI

Nem hiszed? Te még mindig nem hiszed? De én orvos vagyok, és tisztában vagyok ezekkel a dolgokkal.

DADA

Te b rgyógyász vagy, nem belgyógyász...

FREDI

Meg venerológus – és akkor mi van? Mégiscsak orvos vagyok és tudom, hogy mit beszélek. Egyszer en kiakadt az öreg agya és kész!

DADA

Ez hülyeség.

Dada úgy tesz, mintha csodálkozna. mindig megjátssza magát, akármit csinál is.

FREDI

Micsoda? Nem hiszed? Te, aki, úgymond, nem hiszed? Te, aki, úgymond, aggódsz érte és most meg, úgymond, nem hiszed? Hát jó, akkor majd meglátod a saját szemeddel.

Fredi az apja felé fordul. Tagoltan beszél és hangosan, mintha Jovi süket lenne.

FREDI

Apa, apuka, mondani akarok neked valamit. Tudod, én homoszexuális vagyok...

DADA

Fredi!!!

FREDI

Várj csak, Dada, látni akartad, hát most láthatod.

Tehát, papa, most elárulom neked, hogy én, szóval, hogy én férfiakkal kefélek.

Minden nap. És ha te most normális lennél, azaz olyan, amilyen régen voltál, akkor te most fölállnál és agyoncsapnál. Itt, ezen a szent helyen, a saját teraszomon.

Csupasz kézzel fojtánál meg, ahogy egyszer megígérted.

De mivel te egy szót se értesz abból, amit beszélek, mivel az agyad fölmondta a szolgálatot, illetve a tüdőm ködik, a szívedm ködik, a hólyagodm ködik, de az agyad, bakker, az agyad az kurvára nemm ködik, és mivel nemm ködik, ezért te most semmit se fogsz velem csinálni.

Tehát te most nem fogsz engem agyoncsapni, baszod.

Fredi akkor is, amikor káromkodik vagy sért, trágár szavakat használ, akkor is valahogy meglágyítja a szavak értelmét. Úgyhogy nála a “baszod” annyit tesz, hogy “tehát”, a “tehát” pedig azt jelenti “bocsánat”.

Próbálják meg behelyettesíteni.

Fredi végre elhallgat, Dada is hallgat, az apjuk is hallgat, egyáltalán nem reagál. Mozdulatlanul néz valahová, valami csak általa ismert messzeségbe, és időnként fölhorkan, de ez minden.

Tényleg olyan, mintha ott se lenne.

Egy idő után Fredi levonja a következtetést.

FREDI

Na látod.

DADA

Durva vagy.

FREDI

Csak meg akartam neked mutatni.

Akármilyen hatást váltott is ki, saját monológja Fredit is felzaklatta. Undorral mered a tényéjára.

Aztán átönti bel le az ételt az apjájába.

FREDI

Itt van még egy kicsi.

Dada megsajnálja az apját, és most egyáltalán nem színészkedik.

DADA

Apa... na, egyél egy falatot. A kedvemért...

Jovi elnéz valamerre messze, az agya ürességébe.

DADA

Papa.... Hát hogy lehetséges ez, Fredi? tényleg nem hallja, amit beszélünk?

FREDI

Nem értem, miért nem hiszel nekem.

DADA

De akkor valakinek vigyáznia kellene rá!

FREDI

Vigyáznak is rá, egy orvos meg két n vér. Az öregek otthonában, Dada. Ahol az apád már két éve él, ha elfelejtetted volna.

DADA

Hogy én elfelejtettem? Mit gondolsz, ki fizeti az öregek otthonát?

FREDI

Hát májusban és júniusban senki, mivel azt is elfelejtetted.

DADA

Nem felejtettem el, csak nem tudtam befizetni. Jelenleg katasztrófális anyagi helyzetben vagyunk. Én gyereket várok, tudod te, milyen drága multság az?

FREDI

Hát, mit mondjak, nem tudom. Akarod, hogy adjak kölcsön abortuszra?

Fredi vihog.

DADA

Ebben nincs semmi nevetséges! S t, egyenesen undorító.

Valójában Fredinek sincs nevetnékje.

FREDI

Akarod, hogy megmondjam, mi az undorító? Akarod? Az az undorító, amikor az apánk, az én apám meg a *te* apád, a gatyájába szarik, aztán nekem kell kimosnom a szarból és átöltöztetnem. Nekem és nem neked, Dada, tessék, ez az undorító!

És amikor minden adandó alkalmat kihasznál, hogy megszökhessen abból a tetves otthonból, ahol nincs se kapus, se r, és senki se tör dik semmivel, aztán odaállít hozzám és bekopog az ajtómon a teleszart gatyájában. Az én ajtómon, Dada, és nem a tiéden!

Dada nem tudja, mit mondjon. Aztán eszébe jut valami.

DADA

Na látod, mégis tud valamit. Legalább odatalál hozzád. Na, ezt mivel magyarázod?!

FREDI

Ezt azzal magyarázom, hogy a te címedet nem ismeri.

DADA

Jól tudod, hogy Milan nem engedi, hogy apánk eljöjjön hozzám!

Fredi fuldokló nevetésben tör ki. Most tényleg.

FREDI

Méghogy Milan nem engedi?! Hogy Milan bármit nem enged?! Ugyan már, kérlek...

DADA

Komolyan mondom. Te nem tudod, milyen undok tud lenni!

Fredi hirtelen elkomolyodik.

FREDI

Ugyan, Dada, ne hablatyolj össze-vissza!

Dada megjátssza magát.

DADA

Különben is, én terhes vagyok.

FREDI

És akkor mi van, ha terhes vagy?! Akkor mi a fasz van?! Nem vagy se rokkant, se háborús sebesült!

DADA

Ma olyan utálatos vagy velem...

De Fredi most nem csupán utálatos. Először is: szinte hisztérikus rohamot kapott, másodszer pedig: igaza van.

FREDI

Amikor azt mondom, apánk hozzám állít be, nem pedig hozzád, erre te azt válaszolod, “igen, de én terhes vagyok”! Ha azt mondom, valahányszor kinyitom az ajtót, akkor ott találom téged, amint ácsorog a folyosón és várja, hogy kinyissam el tette azt a kibaszott ajtót, erre te rávágod: “juj, ez nagyon kellemetlen, de én terhes vagyok”! Ha azt mondom, hogy egyáltalán nem tudom élni a saját életemet, úgy, ahogy én szeretném, ahogy nekem jólesik, függetlenül attól, hogy ezért az apánk évekig nyíltan gyilkolt, erre te azt mondod “ó, igen, ez borzasztó, ez tényleg borzasztó, de ÉN TERHES VAGYOK”!!!

Dada hallgat.

FREDI

És akkor mi van, ha terhes vagy?! Akkor mi a jó bűdös franc van?! Ez a te választásod volt, megvolt hozzá a jogod, de most már szeretném, ha nekem is meglenne ugyanez a jogom, hogy és is választhassak, hogy nekem is jogom legyen élni a saját életemet!!!

Dada nem válaszol. Nincs értelme megjátszania magát ez el tt az ember el tt, mert az túlságosan jól ismeri.

Fredi iszik egy korty vizet. Tényleg szinte magán kívül van.

Néhány pillanatig hallgatnak.

Ekkor Jovi kivesz két-három kockacukrot az asztalon lévő cukortartóból, egyet a szájába töm, a többit a markában szorongatja.

Dada félnéken megszólal.

DADA

Eszi a kockacukrot.

FREDI

Hadd egye.

DADA

De hisz cukorbeteg! Már két ujját levágták miatta!

FREDI

Akkor ne engeddd, hogy egye.

Dada elveszi el le a cukortartót.

DADA

Papa, tedd vissza a cukrot.

Jovi nem reagál. A maradék cukrot továbbra is a markában szorongatja.

DADA

Papa, tedd vissza azt a cukrot.

Jovi meg se moccan. Dada megpróbálja szétfeszíteni a markát.

DADA

Papa, hallod, mit mondok, add vissza a kockacukrokat!

Fredi a könyökére támaszkodik. Figyeli, ahogy a húga lassan rádöbben valamire, amit már régóta tud.

DADA

Add ide a cukrot! Papa, add ide azt a cukrot!!!

Dada csapkodja apja kezét, ahogy a gyerekek pracliját szokás.

Jovi persze sokkal erősebb nála.

DADA

Papaaaaaaa!

Dada megpróbálja mindkét kezével szétfeszíteni az apja szorosra zárt öklét.

Végül megharapja.

Az öreg fölhorkan, aztán elengedi a cukrokat.

Azok az asztal közepére gurulnak.

Dada undorral söpri le őket a földre.

DADA

Így!

FREDI

Brávó, szívem, brávó! Te aztán tényleg tudsz bánni az emberekkel.

Dada lassan lecsillapodik, apja a megharapott öklét tapogatja.

Szomorúan néz a lesöpört cukrok után.

DADA

Ezt az érdeklődésben tettem.

FREDI

Hát persze. Próbáld neki elmagyarázni.

Dada csüggedten felsóhajt. Fölnéz az égre.

DADA

Megint esni fog.

Fredi nem felel. A n hallgat, gondolkodik. És amikor gondolkodik, akkor olyan, mintha mímelné a gondolkodást.

DADA

Most mit csináljunk? Nem szökdöshet ki örökké. Akkor miért fizetjük az otthont?

FREDI

El ször is, az nem egy börtön, hanem öregek otthona. És az ápolók nem börtön rök. A papa szabad ember, oda megy, ahová akar. Nem lehet bezárni.

A testvérek újra hallgatnak.

Jovi kivesz a zsebéb l egy kockacukrot, amit sikerült eldugnia. Gyorsan a szájába tömi.

Látják mindketten, egymásra néznek.

A kockacukor ropog a foga alatt.

DADA

Nem látok megoldást.

FREDI

Talán van megoldás.

Dada vár, Fredi azon gondolkodik, mondja-e.

FREDI

Emlékszel a “Jancsi és Juliskára”?

Dada úgy tesz, mintha elzékenyülne.

DADA

Persze! Emlékszem, hogy féltünk, amikor kicsik voltunk, hogy majd kivisz valaki az erd be és otthagya...

Fredi hallgat. Várja, hogy Dada abbahagyja a mörkálást.

DADA

Nem értem, mi köze ennek a papához?

Fredi hagyja, hogy gondolkodjék.

DADA

Azt gondolod, hogy a papát...

Dada várja, hogy Fredi befejezze. Fredi hagyja, hogy továbbmondja.

DADA

Arra gondolsz, hogy a papát kivigyük *az erd be?!?*

FREDI

Nem muszáj kivinni az erd be, valahol máshol is kitehetjük. Valami szép, kellemes helyen. Ami nem olyan veszélyes. Csak messze legyen.

DADA

Igen, na és aztán?

FREDI

Valahol, ahol sokan járkálnak, ahol nagy a forgalom, egy autótűt mellett, egy pihen helyen, egy benzinkúton.

Ahol az emberek enni, huzozni, pelenkát cserélni, cigarettázni szoktak.

Ahol biztosan megtalálják.

DADA

És aztán?

FREDI

És aztán semmi. Otthagyjuk és elmegyünk.

DADA

Hogy-hogy elmegyünk? Nélküle...?

Dadának kellemetlen az apja el tt beszélni err l, aki akkor is itt van, ha nem érti. Suttogni kezd.

DADA

A papa nélkül?

Fredi bólint.

DADA

Hogy-hogy? És vele mi lesz?

FREDI

Figyelj, ott sokan fognak nyüzsögni. Valaki majd csak kihívja hozzá a rendőrséget vagy a mentőket. Az a legfontosabb, hogy semmiféle igazolvány ne legyen nála. Majd berakják egy kórházba arra az időre, amíg ki nem derül, hogy kicsoda. De ha senki se jelenti be az eltűnését, akkor nem is találhatja meg senki.

DADA

De ez... Ez tényleg szörnyű!

FREDI

Gondolkodj egy kicsit, mi ebben a szörnyűség? Beviszik egy kórházba, a gerontológiai osztályra, ez minden. Tudod, hány hasonló esetet látok nálunk a klinikán?

DADA

Tényleg?

FREDI

Persze. Mindennapos történet. Öreg emberek, akik elvesztették az emlékezetüket, és egyszer csak elkószáltak. És akkor mi van? Nem tudják se azt, hogy kicsodák, se azt, hogy honnan jöttek, se azt, hogy keresi-e őket valaki.

DADA

És ti mit csináltok velük?

FREDI

Gondoskodunk róluk, mi mást tehetnénk? Ott fekszenek nálunk mindaddig, amíg nem keresi őket valaki.

DADA

És mi van, ha senki se keresi őket?

FREDI

Semmi.

DADA

Semmi, akkor sincs semmi.

Dada gondolkodik,

DADA

De ez akkor is kegyetlenség.

Dada tovább töri a fejét.

DADA

Vagy mégse?

FREDI

Mit akarsz, mit mondjak? Én semmit se várok el t led. Csak azt akartam, hogy tudd.

Dada sokáig töpreng.

DADA

Ugye te most tréfálsz? Ugratsz engem... ugye?

FREDI

Szerinted?

Fredi vár, vár és vár. Aztán mégis elmosolyodik.

Dada mintha megkönnyebbülne.

DADA

Szerintem te a bolondját járatod a húgocskáddal... Ugye, Fredi?

Dada behízelt en duruzsol a bátyjának. Úgy, ahogy az kettejük között szokás.

Mindketten nevetnek. Groteszkül hat.

FREDI

Ha te így gondolod...

DADA

Jaj, de gonosz vagy! Jaj, milyen nagyon gonosz vagy...

Dada gurgulázik a nevetést l, jobban affektál, mint valaha.

DADA

Már majdnem elhittem, hogy komolyan beszélsz, te csibész!

FREDI

Te csak ne izgasd föl magad ebben az állapotban. Inkább a pocakoddal tör dj...

Fredi tapogatja a húga hasát. Csiklandozza. Dada vihog.

VIII.

Ugyanaz az étterem. Az asztal is ugyanaz, ott ül Nadežda és Max. Küzdenek az étellel, mindketten a maguk módján.

NADEŽDA

... Én terhes vagyok, terhes vagyok, terhes, terhes! Na bumm, és akkor mi van?

Max hátranéz.

MAX

Halkabban.

Nadežda nem hallgat rá.

NADEŽDA

És akkor mi van, ha terhes! Mi van akkor? Miért kellene, hogy ez engem érdekeljen?
Ez az dolga. De *engem* miért zaklat evvel?

Nadeždát ma eléggé lefárasztotta Dada.

NADEŽDA

Pedig nincs is szüksége sminkre. Olyan szép, mint egy angyal.

Max félbeszakítja.

MAX

Kicsoda neked Milisav Simi ?

NADEŽDA

Az ki?

MAX

Az az öregember.

Nadežda nem tudja, kir l van szó.

MAX

Az a disszidens.

NADEŽDA

Miféle *disszidens*?

Max hallgat. Egy szívós rántott szeleten rágódik.

MAX

az, aki követ téged.

NADEŽDA

Engem? Honnan tudod?

MAX

Mert én meg t követem. Kinek dolgozol?

NADEŽDA

Ez meg mit akar jelenteni?

MAX

Melyik szolgálatnak? Nekem nyugodtan megmondhatod. Én ismerem mindegyiket.

NADEŽDA

Miféle *szolgálatról* beszélsz?

Max eszik, habár nem éhes. Azért eszik, hogy úgy nézzen ki, mintha enni akarna, és minden más csak mellékesen érdekelné. Ezért birkózik a mócsingos hússal, amit legszívesebben kiköpne.

MAX

Fogalmad sincs, mir l beszélek?

NADEŽDA

Tényleg nem tudom.

MAX

Rendben. Jól van.

Nadežda pedig szeszélyesen eszik, mint általában.

MAX

És tegnap, tegnap honnan tudtad, hogy hol leszek? És hogy kivel? És mikor?

NADEŽDA

Mondtam már, arra jártam véletlenül.

MAX

És honnan tudtál a kölcsönről? Meg a hadügyminiszterről? Meg a görög követségről?

És arról, hogy eszel?

NADEŽDA

Csak beletrafáltam, tessék. Miért fontos ez?

MAX

Tudod, hogy én még a mobilomból is kiveszem az akkumulátort, ha nem akarom, hogy egy négyszemközti beszélgetésemet lehallgassák?

NADEŽDA

De ki akarna téged lehallgatni?

MAX

Senki. Na jó.

Mindketten hallgatnak. Nadežda gondolkodik.

NADEŽDA

Te tényleg követted ezt a ... Simi-t?

MAX

Nem én. Az embereim.

NADEŽDA

Miattam?

Max elneveti magát.

MAX

Mármint hogy *miattad*?

NADEŽDA

Ki ez az ember? Hogy néz ki?

MAX

Aszott vénember, zöld kabátban. Úgy néz ki, mint egy...

NADEŽDA

Sáska?

MAX

Látod, hogy tudod.

NADEŽDA

Most már követ is? Ez egy rült.

MAX

Mit akart led?

NADEŽDA

A szemben lévő lakásban lakik. Ne neved ki, de azt hiszem, szerelmes belém...

Max egyáltalán nem nevet. Nézi Nadeždát, és a nyelvével egy beszorult húscsapatot próbál kicincálni a fogai közül.

NADEŽDA

Azt hiszem, belém zúgott.

MAX

Beléd?

NADEŽDA

Meg akart csókolni. Egy kicsit sikerült is neki.

MAX

Egy kicsit, mi?

NADEŽDA

Undorító volt.

MAX

Milisav Simi megpróbált *téged* elcsábítani?

NADEŽDA

Megcsókolni. Nem elcsábítani. Illetve, valószínűleg azt is szerette volna.

MAX

Tehát nem akarsz megmondani.

NADEŽDA

De, most mondom.

MAX

Jó, nem akarsz. Rendben.

Hallgatnak. Nadežda kinyújtja a kezét, hogy megérintse Maxot, de elhajol el le.

NADEŽDA

Csak nem vagy rám féltékeny emiatt az öreg trotty miatt?

MAX

Féltékeny? Én? Terád? Méghogy én?

Te... te tényleg nem vagy tisztában vele, hogy ki vagy!

Max felröhög. Valahogy pimaszul, csúnyán, sért en.

Nadežda visszahúzódik.

NADEŽDA

De igenis tisztában vagyok vele.

Nadežda arra vár, hogy elmúljon Max gonosz nevet görcse. De az sehogy se akar elmúlni.

A lány elvágja.

NADEŽDA

Kérsz fogpiszkálót?

Max abbahagyja a nevetést. A nyelvével piszkálja a fogát.

MAX

Nem.

Mindketten elhallgatnak.

Nadežda levertnek t nik. Max olyan ostobán, fontoskodóan komolyan veszi magát.

MAX

Mondd, mi után szaglászol? Mit akarsz? Mennyit kérsz?

NADEŽDA

Miért mennyit kérek?

MAX

Lakásod van. Az nem akarhatsz.

Nadeždának mintha ebben a pillanatban jutna eszébe.

NADEŽDA

Felmegyünk utána hozzám?

MAX

Pénzt akarsz? Azt még megérteném, ha szeretnél venni magadnak egy pár szép darabot. Az természetes lenne.

NADEŽDA

Nevetséges vagy.

MAX

Mennyit akarsz?

NADEŽDA

Nem látod, milyen nevetséges vagy?

MAX

Jó, nevetséges vagyok. Rendben.

Pedig nincsen rendben.

Nadežda vár.

NADEŽDA

Nem válaszoltál. Fölmegyünk utána hozzám?

Max hirtelen kifakad.

MAX

Hogy hozzád? Mármint hogy fölmegyünk-e hozzád? Azt hiszed, ennyire naiv vagyok? Hogy nem tudom, miben mesterkedsz?

Csak nem képzeled, hogy majd hagyom, hogy lefényképezzenek? Hogy fölvegyék, amit m velünk...?

Nadežda közben azt gondolja – az nem lehet, hogy Max komolyan beszél.

NADEŽDA

De Maxim, hisz mi nem m velünk semmit! Mi még az égvilágon semmit se csináltunk!!!

MAX

Hát, ahogy vesszük...

NADEŽDA

Akárhogy vesszük is! Mi még egyszer se csináltunk *semmit!*

MAX

Beszélj halkabban!

NADEŽDA

Senki se hall bennünket! A kutya se figyel ránk, jóember. Törődnek is velünk!

MAX

Te csak azt hiszed, hogy nem törődnek...

Maximnak eszébe jut valami.

MAX

Vagy csak úgy teszel, mintha azt hinnéd!

Nadeždának elege van ebből a játékból.

NADEŽDA

Miért nem akarsz kettesben maradni velem?

MAX

Hát, neked tudnod kellene, hogy az emberek az én koromban már nem üzekednek folyton, mint a... mint a bagzó nyulak! Azok a nyakatekert tornamutatványok, az az állati lihegés, az a gusztustalan nyáladzás egymás testére... az az idő már elmúlt.

Az nektek való. *Fiataloknak.*

Max megszállottan folytatja.

MAX

Nektek, *fiatal tetveknek. Patkányoknak. Hiénáknak. Svábbogaraknak. Vírusoknak. Szardaraboknak, sz. rcsimbókoknak. Szaros sz. rcsimbókoknak.*

Nadežda sírva fakad.

NADEŽDA

Hiszen én már nem is vagyok fiatal!

Max hirtelen magához tér. Sajnálja is, meg kellemetlenül is érzi magát.

MAX

Bocsáss meg, ne haragudj. Durva voltam, bocsáss meg... Nem tudom, mi jött rám...

Nadežda egyre csak sír.

MAX

Kérlek, hogy itt ne b g. Mindenki minket néz.

NADEŽDA

Hadd nézzenek! Én nem is akartam idejönni. Te hoztál ide. Te cipeltél ide, hogy bámuljam ezeknek az undorító alakoknak, ezeknek a sáskáknak a pofáját, hogy olvassak a szájukról, hogy eláruljam neked a titkaikat, a szájalmas, ostoba, pitiáner titkaikat...

MAX

Nadežda, az emberek idefigyelnek...

NADEŽDA

Hadd figyeljenek! Én is kifigyelem ket, minden este.

Max feláll. Szeretne felt és nélkül távozni.

MAX

Gyere, menjünk hozzád.

Nadežda meg se moccan.

NADEŽDA

Nem. Nem megyünk sehová. Itt maradunk, hogy elvégezzük, amiért jöttünk.

Max leül, de körül se mer nézni. Ha nem lenne ilyen paranoiás, akkor láthatná, hogy semmi rendkívüli nem történik. Az egyik asztalnál sír egy n , de hisz itt minden nap részeg n k zokognak.

Néhányan figyelik ket, de ezek amúgy is a lehető legrosszabbat gondolják Maxról.

A többiek meg egyszer en nem törődnek velük.

MAX

Kérlek, nyugodj meg!

NADEŽDA

Az például. Az ott. utál. Azt hiszi rólad, hogy spicli vagy. “Szar rend spicli” - mondja.

MAX

Most már elég!

NADEŽDA

Ezt nem én mondom, hanem . Az a másik meg azt mondta...

Max hirtelen erélyesen rászól.

MAX

Azt mondtam, ELÉG volt!

Ett l Nadežda egyszer en zavarba jön. Max vár néhány pillanatig, amíg meggy z dik róla, hogy Nadežda figyel rá.

MAX

Maszatos vagy. Töröld meg az arcod.

Nadežda engedelmesen felveszi vászon asztalkendőjét, megtörli az arcát. Max folytatja, parancsolóan.

MAX

Én is túlzásba estem, de te is. Sajnálom.

Nadežda belemártja a szalvétája végét egy pohár vízbe.

NADEŽDA

Én is sajnálom...

Max félbeszakítja.

MAX

Ne csináld ezt. Ez nem illik.

Nadežda engedelmesen ölébe ejti a szalvétát.

MAX

Nyugodj meg, igyál egy kis vizet.

Nadežda végrehajtja, amit mond neki.

MAX

Milyen helyes vagy így...

Megsimogatja Nadežda arcát. Megtörli könnyes arcát. Szinte hihetetlen, milyen gyöngéd.

MAX

Ostoba voltam, durva voltam. Nem akartam. Nem engedem, hogy egy ujjal is hozzád érjenek!

Nadežda hisz neki.

MAX

Csak arra kérek, hogy segíts nekem. Ha akarsz...

NADEŽDA

Akarok!

MAX

Nem kényszerítelek. Csak ha akarod.

NADEŽDA

Akarom! Akarom!!! Mondd meg, kire vagy kíváncsi? Kit figyeljek meg?

MAX

De nem ma este. Majd máskor.

NADEŽDA

Kérlek, mondd meg! Kit akarsz hallani?

MAX

Hagyd most ezt. Te csak egyél nyugodtan.

NADEŽDA

De én segíteni akarok neked. Nekem fontos, hogy segítsek neked!

Maxim már olyan sokszor megjátszotta magát életében, hogy most már maga se tudja, mikor hazudik, és mikor valódiak az érzései. Mert olyankor is érez valamit, amikor hazudik. És ha érez valamit, akkor valószínűleg önmagát is becsapja.

Ezért most időt vásárol. Hogy legalább ma éjjel nyugodtan alhasson.

MAX

Inkább beszéljünk valami másról. Mesélg magadról!

NADEŽDA

Magamról? Magamról nincs mit mondanom.

MAX

Ne beszélj így. Arról mesélg, hogy ... hogyan élsz. Mi a kedvenc ételed, miről szoktál álmodni.

NADEŽDA

Ugyanúgy élek, mint bárki más. Nem vagyok finnyás, mindent megeszek. És gyakran álmodom.

MAX

Tényleg? Például miről?

NADEŽDA

Például a halálról.

Azt álmodom, hogy a körülöttem lévő k sorban mind meghalnak, és én eltemetem őket, egyiket a másik után.

MAX

Aha, szóval erről szoktál álmodni...

NADEŽDA

Gyakran álmodok a nagyanyámról is. Tudod, akiről meséltem... Emlékszel?

MAX

Hogyne emlékeznék.

NADEŽDA

Álmomban meghalt, de én nem tudtam róla. És valami ismeretlen sírásók temetik el közköltésen. Aztán hirtelen ott termek a kápolnában, a koporsó mellett, egyedül a kék overálós munkások között. Ott állok és várom, hogy jöjjön valaki részvétet nyilvánítani, várom, hogy elkezdődjön a szertartás, várom, hogy elmagyarázza végre valaki, hogyan történhetett, hogy senki se jött el a temetésére, és hogyan történhetett az, hogy a nagyanyám ilyen magányos, ilyen szörnyen magányos volt egész életében.

Így van ez ezzel a n...vel. A legnagyobb jóakarattal se képes jól érezni magát vele az ember.

Maxim szeretné félbeszakítani ezt a rémálmot.

MAXIM

Igen. De figyelj csak ide...

Nadežda nem figyel Maximra.

NADEŽDA

Aztán megpillantok egy vékony hajtincset, a nagyanyám zilált, szesz hajtincsét, ahogy kilóg a koporsóból, mert beleakadt az egyik szögbe.

MAX

Iszonyat.

NADEŽDA

Odamegyek, megfogom a tincset, végighúzom az ujjaim között, és akkor hirtelen rádöbbenek, hogy ez az én hajam.

Nadežda elhallgat.

Maxim nem akarja bátorítani, hogy folytassa. Sőt azt szeretné, ha Nadežda örökre elhallgatna.

NADEŽDA

Szerinted ez mit jelent?

Maxim mélyet sóhajt.

MAXIM

Nézd, Nadežda... Nekem erről a halvány fogalmam sincs. Nem tudok semmit se az álmokról, se a halálról.

A halálról különösen nem tudok semmit.

Sőt nem is akarok tudni.

Nadežda merően nézi.

NADEŽDA

A halál egyáltalán nem olyan szörnyű. Vannak rosszabb dolgok is az életben.

MAX

Nem érzem jól magam...

NADEŽDA

Max...

MAX

Valami nyomást érzek, valami nagy nyomást érzek itt ...

Nadežda olyan összeszedett, mint még soha életében.

NADEŽDA

Maxim, figyelj ide! Jól figyelj rám! Te most felállsz és hívsz egy taxit. Bemész egyenesen a kórházba. Megállítod az első orvost és megmondod neki, hogy sürgős. Fölvesznek azonnal, amikor meglátják, hogy ki vagy.

Nincs idő.

Agyvérzést fogsz kapni.

Maxim feláll. Nadežda félelmetesen komoly.

MAX

Honnan tudod?

NADEŽDA

Indulj!

És Maxim, szerencséjére, hisz neki. Elindul.

sötétség

IX.

Ismét az Ignjatovi lakás konyhája.

Az asztalnál az apa és a fia, akiknek megbeszélni valójuk van egymással. Milannak muszáj valamit elmondania az apjának, és mondaná is, ha tudná, hogy kezdjen hozzá.

Alegra a falnak támaszkodik. Mindent megfigyel, miközben gúnyos arcot vág, már ha a tízéves gyerekek képesek szándékosan ilyen képet vágni.

Felül mackófels van rajta, alul meg tütü.

Ügyet se vetnek rá.

MILAN

Nézd, papa...

Milan itt megáll.

IGNJATOVI

Mondjad, fiam.

Szünet.

MILAN

Figyelj csak, azt akarom mondani, hogy...

Semmi.

IGNJATOVI

Hallgatlak, fiam!

Megint szünet.

MILAN

Nézd, szóval...

IGNJATOVI

Mit nézzek, fiam?

MILAN

Ne kiabálj!

Ignjatovi egyáltalán nem kiabál.

IGNJATOVI

Muszáj kiabálnom, ha földegesítesz.

MILAN

Idegesítelek, már idegesítelek! És még azt se tudod, hogy mit akarok mondani.

IGNJATOVI

Nem tudom, ha nem mondod!

MILAN

És nem is fogom, ha így viselkedsz!

IGNJATOVI

Akkor ne mondd!

Ignjatovi feláll, hogy kimenjen.

Ignjatovi már régen elvesztette a türelmét a fia iránt. Most már látszanak ennek a következményei.

MILAN

Most meg hová mész? Azt mondtam, hogy beszélni szeretnék veled.

IGNJATOVI

Na de miről, gyerekem?!?

MILAN

Ülj le, kérlek. Nem tudok így állva beszélgetni. És nem vagyok már gyerek.

Ignjatovi leül. Reználtan, de leül.

Alegra a falnak támaszkodva hallgatózik, és – szavamra mondom – közben cinikusan somolyog.

IGNJATOVI

Tessék, leültem. Kibököd végre, mit akarsz?

MILAN

Nézzp, papa... Tudod, arról a pénzről van szó...

IGNJATOVI

Melyik pénzr l?

MILAN

Tessék, most megint kiabálsz.

IGNJATOVI

Melyik pénzr l?

MILAN

Papa, veled nem lehet normálisan beszélni!

IGNJATOVI

Nincs nekem semmiféle pénzem.

MILAN

De van, a takarékbetéted.

IGNJATOVI

Az nem az enyém. Az le lett kötve.

MILAN

Hát akkor szabadítsd fel, papa.

IGNJATOVI

Szóval err l van szó? Az lehetetlen.

MILAN

Természetesen lehetséges. Az a te pénzed, azt csinálsz vele, amit akarsz.

IGNJATOVI

Így is van. Ezért kötöttem le.

MILAN

De papa...

Alegra közbeszól.

ALEGRA

Nagyapó!

IGNJATOVI

Tessék?

ALEGRA

Megmutassam neked, mit tanultam?

IGNJATOVI

Mutasd, kis csillagom!

MILAN

Alegra, ne most...

A gyerek ügyet se vet rá.

ALEGRA

Összeállítottam egy számot.

Milan elveszti a türelmét.

MILAN

Alegra! Nem hallod, mit mondtam!?

ALEGRA

A mama segített.

IGNJATOVI

A mama, ne mondd! Hadd lássam!

Alegra odaszalad a konyha másik sarkába a hűtőszekrényhez, ahol a CD-lejátszó van, és bekapcsolja.

Először csak a dallam szólal meg, aztán Col Porter hangja is, ugyanaz a szám, a "Night & Day".

Alegra pózba vágja magát, hogy eltáncolhasson valamilyen undorító gyerekkoreográfiát, ahogy a gyerekek szoktak táncolni a szüleik előtt meg azok előtt a felnőttek előtt, akik szerencsétlenségükre épp ott vannak; ilyenkor méltóságteljesen mozgó marcipánfigurákat utánoznak, közben minden jelenlévő sóhajtozik, és szélesen mosolyog összekulcsolt kézzel, mintha a Szűz Máriához imádkozna, hogy minél tovább tartson ez a csoda, és áhítattal csüngenek a gyerekek minden mozdulatán.

MILAN

Alegra, ezt azonnal kapcsold ki! Hallod, mit mondtam?!?

A gyerek táncolni kezd, Ignjatovi mosolyog és üti az ujjaival az édesbús zene taktusát az asztalon.

Milan kiabál.

MILAN

Alegra!

És mintegy apja parancsára, Alegra rákezd az éneket is.

ALEGRA

“Night and day, you are the one
Only you beneath the moon or under the sun...”

MILAN

Na megállj, Alegra, ezért megkapod a magadét!

ALEGRA

“Whether near to me, or far
It’s no matter darling where you are
I think of you...”

MILAN

ALEGRA!!!!

Milan feláll, elindul, hogy kikapcsolja a zenét.

IGNJATOVI

Brávó, tündérművész, brávó!

Alegra folytatja, most már szteppel, mint Ginger Rogers valamelyik filmjében,
vagy legalábbis úgy, ahogy az anyja szerint Ginger Rogers csinálta.

És utánozni kezdi a valamivel mélyebb, dzsesszesebb hangot.

ALEGRA

“... There’s an OH such a HUNGRY YEARNING burning inside of me...”

MILAN

Agyoncsaplak!

Milan nyomkodja a CD gombjait, ki akarja kapcsolni a zenét, de az ellenkez
hatást éri el, és csak még jobban feler síti.

ALEGRA

“And this torment won't be through

Until you let me spend my life MAKING LOVE TO YOU...”

Undorító.

IGNJATOVI

Brávó! Brávó!!!

Milan az elosztót a kezében tartva a kábelek körül ügyetlenkedik, lent, a h t szekrény mellett, ahol minden egy elosztóra van kapcsolva, húzza, vonja, rángatja a kábeleket, legszívesebben mindet kitépne, és csak húzza, húzza, húzza...

ALEGRA

“Day and night, night and daaaaaaaaaay”

Az egyik dugaszoló aljzatot végre kirántja, a nagy lendülettel teljes erejébe belevágja a könyökét a falba, elvágódik, estében fölborítja a polcot, amelyiken a szakácskönyvek meg egy csomó nehéz, fölösleges konyhai kacat van, és a polcra rázuhanó dolgok szó szerint betérítik.

És, ami a legrosszabb – nem azt húzta ki, amit akart.

Mindez mély fájdalommal tölti el Milan lelkét, miközben az apja és a lánya egyáltalán nem reagál az egészre. Ignjatovi tulajdonképpen nem is látja, hogy mi történt, mert háttal ül a földön betemetett Milannak, Alegra azonban kit n en látja apja szerencsétlenkedését. Ám nemcsak hogy nem reagál rá, de a heged szívet tép szőlője mellett mosolyogva be is fejezi undorító produkcióját.

Meglehet, tényleg nem helyes, hogy annyiszor elmondom, mennyire undorító ez a gyerek, de lám, a nagypjának nem ez a véleménye. teljes erejébe tapsol neki.

IGNJATOVI

Brávó, szívecském, brávó!!! Hogy volt!

MILAN

PAPA!!!

Milan, ha nem fogná szörnyen sajnó könyökét, akkor itt helyben megfojtaná az apját.

Alegra a nagyapja nyakát ölelgeti, hízelkedik, miközben a válla fölött gonoszul lesi apját.

MILAN

Hagyd abba a tapsot!

Milan megragadja a kislány karját és elhúzza az apjától.

MILAN

Te meg... Süket vagy? Nem hallod, hogy hozzád beszélek?!

Alegra úgy tesz, mint aki megszeppent. Legörbíti a száját, mintha “mindjárt sírva fakadna”.

MILAN

Nem hallod, mit mondtam?

Alegra bólint.

MILAN

Akkor miért nem válaszolsz???

Alegra legszívesebben már most sírva fakadna, hogy ezzel megoldja a problémát, de képtelen könnyeket kipréselni a szeméből.

MILAN

És egyáltalán, mit csinálsz te ilyenkor itthon? Miért nem vagy az iskolában?!

ALEGRA

A mama mondta...

MILAN

Beteg vagy? Ha beteg vagy, akkor hagyd abba az ugrálást!

ALEGRA

Nem vagyok beteg! Allergiás vagyok...

MILAN

Ha nem vagy beteg, akkor mars az iskolába!

Tessék, végre eleredtek a könnyei.

Kezded a sírás-rívás.

ALEGRA

A mama mondta!

IGNJATOVI

Milan, ne csináld ezt, fiam...

MILAN

Papa, te ebbe ne avatkozz bele! Alegra, azonnal szedd össze a holmidat és ténj el a szobádba!

Úgy látszik, ez hatott. Alegra összeszedi a holmiját.

IGNJATOVI

Fiam!

MILAN

“Fiam”! Mit “fiamozol”? Tudod te egyáltalán, mit gajdol itt ez a gyerek?

ALEGRA

Én tudom!

MILAN

Nem téged kérdeztelek!

IGNJATOVI

Fogalmam sincs. Hisz nem tudok angolul.

Ignjatovi azt hiszi, ez erény.

ALEGRA

De én tudok! Mégpedig kit n en!

MILAN

Alegra! Mit mondtam neked?

IGNJATOVI

Hát ennek örülök, szívecském! Akkor fordítsd le a nagypapának...

MILAN

Papa...

ALEGRA

SZERETKEZNI AKAROK VELED!!!

IGNJATOVI

Mit mondtál, kicsim?

Milan gúnyosan nevet az apján.

MILAN

Na látod!

ALEGRA

Látod, hogy tudom!

MILAN

Nem tudsz te semmit.

ALEGRA

De tudom. Igenis tudom! A mama elmagyarázta! Ez az, amikor az emberek szexelnek...

IGNJATOVI

Hát, fiacskám... Kicsit korán van még ezekhez a dolgokhoz...

MILAN

És ezt miért NEKEM mondod?

IGNJATOVI

Hogy mondd meg Dadának. A te feleséged.

ALEGRA

A papa nem mer szólni a mamának!

Milan agyát előnti a vér. Felüvölt, minden szót külön hangsúlyozva.

MILAN

MARS A SZOBÁDBA!

Alegra végre elhallgat. Az ölében tartja kis CD-lejátszóját, a CD-it, a különböző rózsaszín tárgyakat, aztán lehajtott fejjel, kissé erőtlenül piccogva, elindul papucsában csoszogva a szobája felé.

MILAN

Gyorsabban. Egy hang nélkül.

Alegra csak egy kicsit vánszorog gyorsabban.

Mégis elég gyorsan ahhoz, hogy ne szóljanak rá.

Végre kimegy a konyhából.

Milan mélyet sóhajt, leül. Tenyerébe temeti arcát, könyökére támaszkodik, arra a sérültre, amelyikbe újra belehasít az éles fájdalom.

Milannak eltorzul az arca a fájdalomtól, megfogja a könyökét.

MILAN

Azt hiszem, eltört a könyököm.

Ignjatovi , akárcsak Alegra az imént, összeszedi a holmiját.

IGNJATOVI

Most még ez is. Mi ütött beléd, hogy úgy üvöltöttél vele? Hisz még gyerek.

Elindul kifelé a konyhából.

IGNJATOVI

Azt a pénzt pedig felejtse el. Az lett kötve.

Kifelé menet, mintegy önmagának, rosszállóan dünnyög.

IGNJATOVI

Na, most jól elrontottad a napomat.

Milan az apja után néz. Hitetlenkedve.

sötétség

X.

Žana kis lakása. Egy magányos n egyszer en berendezett lakása, amely egészen más, mint egy átlagos lakás. Alacsony plafon, kissé sötét, svéd stílusú bútor, semmi dekoráció, semmi dísz, semmi olyasmi, ami arra engedne következtetni, hogy ebben a lakásban él valaki. Egy fotel vagy egy egyszemélyes ágy, vagy csak egy szék és egy asztal.

Tehát Žana is a *polgári réteghez* tartozik, akárcsak az összes többi szereplő, egyesek születésüktől fogva, mások házasság révén, megint mások kényszerből; valamennyien, talán csak Nadeždát kivéve, aki nem tartozik sehová. De az *polgári lakása*, ahol felnőtt, a lakás a hatalmas könyvtárral (amit örökölték vagy összeraboltak), a szláv építészeti stílussal (magas plafon és négyszárnyú ajtó), a ronda festménygyűjtemény (amelyek ajándéka) megmaradt az anyjának, és nem Žana kapta, ami természetes is, és amit ő lényegében nem is érdeklődik.

Neki a lakás úgyis csak arra kell, hogy legyen hol átöltöznie és aludnia, hogy néha legyen hol ennie valamit – ez minden.

Csak hogy most ott áll a szoba közepén az anyjának az a hatalmas, ormótlan koffere, amelyik, akárhogy nézzük is – útban van.

Az apró fürdőszobából, ahová, de facto, be se férnek mindketten, mivel kiszorítják egymást belőle, most együtt jön ki Žana és az anyja.

Petrovi asszony, Žana anyja, pongyolában, nedves hajjal, elkenődött szemöldökkel, remegve. Žana törülközővel törli az anyja haját, durván, ügyetlenül, mint akinek nincs gyakorlata se a gyerekek, se az öregek gondozásában.

PETROVI KA

Jól van, Žana, elég, elég már...

Petrovi ka elhúzza a fejét, mielőtt a lánya kifecamítaná a nyakát.

PETROVI KA

Teljesen összevizeztél.

ŽANA

Mama, vegyél föl még valamit. És szárítsd meg a hajad!

Petrovi asszony körbejár a lakásban.

PETROVI KA

Hol tudom bedugni az elektromos hajcsavaróimat?

ŽANA

Miféle hajcsavarókat? Használd a hajszártítót! És vegyél harisnyát meg pulóvert.

PETROVI KA

Jól van, tessék, fölveszem.

Petrovi ka el vesz valami összegyűrt holmit, forgolódik. Azt nézi, hová menjen öltözni.

ŽANA

Menj a fürdőszobába. Itt kevés a hely, mama.

Petrovi ka bemegy a fürdőszobába. Žana utána kiáltja.

ŽANA

Miért nem értesítettél előre, hogy jössz?

Petrovi ka a fürdőszobából válaszol.

PETROVI KA

Meg akartalak lepni.

Žana nézegeti anyja félig nyitott bőröndjének tartalmát.

ŽANA

Meg akartál lepni, aztán meg bírig áztál! Tudod, milyen veszélyes ez a te korodban.

PETROVI KA

Ugyan már, kérlek. Ez csak egy nyári zápor volt.

ŽANA

Csak értesítened kellett volna, nem pedig az utcán ácsorogni órákig...

El vesz a b rőndb l egy télikabátot.

ŽANA

Miért hoztál nagykabátot?

Petrovi ka felöltözve és megfésülködve el jön a fürd szobából. Elveszi Žanától a kabátot.

PETROVI KA

Nekem nem esik nehezemre várni.

Petrovi ka visszateszi a télikabátot a kofferba, lecsukja a fedelét. Úgy tesz, mintha nem hallotta volna a kérdést. Žana nézi a b rőndöt.

PETROVI KA

Tudtam, hogy meddig dolgozol. És hogy aztán egyenesen hazajössz.

ŽANA

Honnan tudtad, mama? Honnan tudhattad, hogy mi a tervem ma estére, amikor én magam se tudtam?

PETROVI KA

Hát csak úgy, tudtam.

ŽANA

Na de mama, én is élem a saját életemet. Néha elmegyek szórakozni, nem ülök folyton itthon. Értesítened kellett volna.

PETROVI KA

Jól van, legközelebb majd el re szólok.

Žana szeretne még veszekedni az anyjával, de mit csináljon, ha az nem akar. És Petrovi ka pont olyan módon békülékeny, amelyik Žanát borzasztóan idegesíti.

ŽANA

És minek neked ekkora koffer?

PETROVI KA

Benne vannak a holmijaim. Megint fogytál. Gyere, együnk valamit. F zzek valamit ebédre?

Žana szerint az orvostudomány bebizonyította, hogy egy bizonyos korban a nőknek meg kell hozniuk egy bizonyos döntést: hogy inkább elhíznak, vagy inkább megráncosodnak. És már meghozta a saját döntését.

Cigaretta vesz el, rágyújt.

ŽANA

Én nem ebédelek.

PETROVIKA

Csak cigarettázol.

ŽANA

Annyit cigarettázom, amennyi jólesik!

PETROVIKA

Jól van, csak cigarettázz.

Megint ugyanaz. Petrovika egyszer én nem akar veszekedni.

Žana elnyomja a cigarettáját.

ŽANA

Na és... mi a terved?

PETROVIKA

Semmi. Nincs tervem. Teljesen ráérek.

ŽANA

Úgy értem, mennyi ideig akarsz maradni?

PETROVIKA

Hát addig, ameddig te akarod, hogy maradjak.

ŽANA

Mért nekem kellene ezt eldöntennem? Mondd meg, mennyi időre gondoltál!

PETROVIKA

Csak addig szeretnék maradni, ameddig nem zavarlak.

ŽANA

Mama, nem zavarasz. Maradj, ameddig akarsz. Csak tudni akartam.

Maradj, mondjuk, egész hétvégére. Vagy egy egész hétre, ha akarsz...

PETROVIKA

Á, csak addig...

ŽANA

Mama, azért is kérdeztem, hogy mit terveztél?

PETROVI KA

Nem, én nem terveztem semmit.

Žana elveszti türelmét, ha volt neki valaha is.

ŽANA

Veled tényleg nem lehet beszélni! Miért nem tudsz egyenesen válaszolni, ha szépen kérdezlek?

PETROVI KA

Légy szíves, ne kiabálj velem.

ŽANA

Hogy-hogy ne kiabáljak, amikor földegesítesz?!

PETROVI KA

Jobb lett volna, ha nem is jövök...

ŽANA

Nem, az lett volna jobb, ha el re értesítesz. Ha fölhívsz és megbeszéljük.

PETROVI KA

Miért, zavarlak valamiben?

ŽANA

Nem, nem zavarasz. Csak nekem is megvan a magam élete.

PETROVI KA

Hát legyen. Ki mondta, hogy ne legyen! Te csak csináld, amit akarsz, majd én is csinálom a magam dolgát, mintha itt se lennék.

Žana felsóhajt. Újabb cigarettára gyújt.

PETROVI KA

Megyek a konyhába, bekapcsolom a hajcsavarókat. Te tégy úgy, mintha itt se lennék.

Petrovi ka elindul régimódi hajcsavaróival kifelé.

ŽANA

Biztos, hogy nincs szükséged semmire?

PETROVI KA

Biztos, szívem. Te csak csináld a magad dolgát. Találkozz valakivel, menj szórakozni, mintha én itt se lennék.

ŽANA

Hát jó.

Žana megenyhül. De éppen akkor, amikor azt hinnénk, befejezték, Petrovi ka mégse bírja ki szó nélkül.

Kifelé menet még visszaszól.

PETROVI KA

Úgyis tudom, hogy nincs senkid!

És elt nik. Ugye nem kell mondanunk, mit érez Žana? Hogy milyen dühbe gurul, hogy még jobban feldühödik – ha ez egyáltalán lehetséges.

De úgy dönt, hogy fegyelmezi magát. Elhatározza, hogy megpróbál uralkodni magán, az élete fölött, a lakása fölött. Azt mondogatja magának.

ŽANA

Nemvagyokideges, nemvagyokideges, nemvagyokideges....!

És ezt elmondja százszor. Pedig közben szörnyen ideges. Újra rágyújt. Mélyen leszívja a füstöt, szinte magába szürcsöli, magába nyeli, beissza, visszafojtja a lélegzetét, benntartja a füstöt a tüdejében, amíg csak el nem szédül. Kissé megnyugszik.

Kilélegzi.

Leül, fölveszi a telefont. Maga elé teszi a hamutartót, egy teli cigarettásdobozt, belefúrja magát a fotelba, és feltárcsáz egy számot.

Várja, hogy felvegyék a kagylót. A háttérben elmegy mögötte az anyja.

ŽANA

Halló? Itt Žana... Szervusz, kicsim, ott van a mamád? ... Á, szül in van, aha. És mikor jön haza? ... Hát mondom, hogy Žana vagyok... Mi az, hogy melyik Žana?! Hát a mama barátn je... Kicsikém, nekem erre most nincs id m, azt mondd meg, mikor jön haza a mama? ... És mikor lesz az az “asztán”? ... Figyelj ide, gyerelem, nekem most nincs id m erre a *basztatásra*...

Žanának nincsenek gyerekei.

ŽANA

... Igen, azt mondtam... És akkor mi van, ha azt mondtam?... Lehet, hogy neked meg van tiltva, de nekem nincs... *Nekem* nem tilthatja meg a mamád... Figyelj ide, fiam, mondd meg a mamának, hogy kerestem, érted, mit mondok? És ne fárasz a hülyeségeiddel!

Žana leteszi a kagylót. Hála istennek, hogy nincs gyereke.

Petrovi ka bekukucskál, aztán újra elt nik a lakás mélyén. Žana ismét rágyújt, és másik számot tárcsáz. Žana olyan sokat dohányzik, hogy néha az az ember érzése, mintha két cigaretta füstölne a szájában egyszerre. szintén szólva, ez néha valóban meg is történik.

ŽANA

Halló? Itt Žana. Mit csinálsz? ... Igen? És kinek? ... Azok kik? ... Én ismerem ket? ... Nem, nem, csak kérdeztem. És mit f zöl? ... Hány emberre? ... Két házaspárra, hát az nem semmi. Miért, mit ünnepeltek? ... Nem, csak úgy kérdeztem... Én? Nem, nem, nincs id m, mást terveztem, csak kérdeztem. És egyébként mizújs'? ... Jó, tudom, hogy f zöl, de közben talán tudsz beszélni. Mármint, úgy értem, nem a m t ben operálsz, vagy nem valamilyen elmélyült tudományos munkát végzel. Na, szóval nem kell hozzá túl nagy koncentráció... Nem, nem vagyok ideges, csak fölidegesítettél!...Tudod mit, akkor foglalkozz a süttel, és ha majd lesz id d, akkor hívj. Szerbusz!

Žana lecsapja a kagylót. Az anyja újra bekukkant.

PETROVI KA

Milyen undok a barátod.

ŽANA

Hallgatóztál, mi?

PETROVI KA

Mit csináljak, kicsi a lakásod. Nem tudom nem hallani, amit beszélsz.

A mama újra elt nik a konyhában.

De Žana olyan n , akit éltet a remény, ezért fölhív még egy számot.

Várja, hogy kapcsoljon. A telefon, valahol messze, egy másik lakásban, csak csörög, csörög és csörög. Nem veszik föl.

Žana leteszi. Még egyszer fölhívja ugyanazt a számot.

Megint vár, a telefon újra kicsörög, csak csörög és csörög.

Senki se veszi föl.

Žana leteszi a kagylót.

Kikiált az anyjának.

ŽANA

Mama, mit csinálsz?

Az anyja bejön.

PETROVI KA

A konyhában vagyok. Szükséged van valamire?

ŽANA

Nincs szükségem semmire, csak azt kérdeztem, hogy mit csinálsz.

PETROVI KA

Nem csinálok semmit. Ülök a konyhában, hogy ne zavarjalak.

ŽANA

Mama, szépen kérlek, ne add a mártírt. Ülj oda, ahová akarsz, engem nem zavarasz.

PETROVI KA

Jól van.

Žana anyja visszaindul a konyhába. Mégis játssza a mártírt.

ŽANA

Most hová mész?

PETROVI KA

A konyhába.

ŽANA

Nézzenek oda... És mit akarsz ott?

PETROVI KA

Gyerekem, hagyd, hogy ott legyek, ahol én akarok!

ŽANA

A konyhában akarsz lenni?

PETROVI KA

Igen, ott.

ŽANA

Akkor azt mondd, hogy azért mész a konyhába, mert a konyhába akarsz menni, nem pedig azért, hogy engem ne zavarj!

Az anyja csak ránéz Žanára, nem válaszol, szótlanul kifelé indul.

ŽANA

Mama, hallottad, mit mondtam? Mama, hallottad, mit mondtam?!!!

PETROVI KA

Hallottam én is meg az egész szomszédság is, annyira kiabálsz.

ŽANA

Nekem nincsenek is szomszédjaim! Annyit kiabálhatok, amennyit csak akarok!

PETROVI KA

Mindig csak kiabálsz.

ŽANA

Kiabálok, ha idegesítesz.

PETROVI KA

Én meg pont azért ülök a konyhában, hogy ne idegesítselek.

ŽANA

Úgy látszik, meg rültem! Tuti, hogy teljesen meg rültem!

Mama, mit mondtál az el bb? Nem azt mondtad az el bb, hogy azért ülsz a konyhában, mert...

Az öregasszony félbeszakítja. Valahogy túlságosan megtörten válaszol.

PETROVI KA

Igenis. Azt mondtam.

ŽANA

Akkor most miért mondasz mást? Miért, mama?!

Žana anyja hallgat, ami t még jobban idegesíti.

ŽANA

Mama, kérlek, válaszolj!

PETROVI KA

Jól van, gyerekem, tévedtem. Most már mehetek?

ŽANA

Mama!!! Fejezd be ezt a mártírkodást!

PETROVI KA

Jól van, befejezem. Most már mehetek?

ŽANA

Te ezt direkt csinálod. Direkt azért jöttél, hogy gyötörj. Hogy megbüntess.

ŽANA

Miért akarsz megbüntetni, mama? Miért? Mi rosszat tettem veled? Mit vétettem ellened, mama?

Petrovi ka a földet bámulja. Várja, hogy ez a kirohanás is véget érjen. De az sehogyan se akar véget érni.

ŽANA

Hát én vagyok a hibás azért, hogy magadra maradtál? Hogy öreg vagy és boldogtalan? Hogy nem tudsz mit kezdeni az életeddel?!?

Žana anyjának ez már túl sok. Ha eddig csak játszott a szerencsétlent, akkor most már szintén nyomorultul érzi magát.

PETROVI KA

Szégyelld magad!

Žana végre elhallgat. Petrovi ka megfordul és kimegy a konyhába.

Žana sóhajt, megint rágyújt. Ekkora idegességt l az egész színháznak cigarettázhatnakja támad.

Žana összeszedi magát.

ŽANA

Mama! Mama, bocsáss meg! Ideges vagyok.

Nincs válasz.

ŽANA

Mama, nem haragszol?

Petrovi ka bekiált anélkül, hogy megjelenne.

PETROVI KA

Nem.

Lényegében, az anyának és a lányának egyáltalán nincs szüksége arra, hogy kiabálva beszélgessenek, mivel ez egy kicsi lakás, ahol normális hangon lehet átbeszélni egyik szobából a másikba.

ŽANA

Én most felöltözök és elmegyek. Te érezd magad otthon, csomagolj ki. Nézheted a tévét, ha akarsz.

Nem jön válasz.

ŽANA

Hallod?

PETROVI KA

Hallom.

Žana megszívja még néhányszor a cigarettáját. Mohón, csúnyán.

Aztán fölsóhajt, a telefon után nyúl. Feltárcsáz egy új számot.

Vár.

ŽANA

Halló, Max, én vagyok az. Azt hittem, hogy a városban vagy.

Csak azért hívlak, hogy megtudjam, hol vagy, mit csinálsz... Mikor iszunk meg egy italt? Hívj fel, ha megkapod ezt az üzenetet, hogy találkozunk és dumcsizzunk egy

jót. Talán a volt feleségednek is joga van tudni, hogy mi van veled, és hogy hogy van a mostani feleséged meg a barátnőd... Fogadok, hogy megint új barátnőd van... Jól van, jelentkezz, ha a városban vagy. És megint jött ide neked valami levél. Ki a fene írogat még mindig erre a címre?

Žana húzza az időt. Nagyon szeretett volna beszélni vele.

ŽANA

Jól van, majd hívj föl, szia....

És tudod, mit? Minek neked mobil, ha sose vagy bekapcsolva?

Žana leteszi a telefont.

A telefon azonnal megszólal.

Žana az első csöngetés után fölveszi, tele valamilyen szomorú reménnyel.

ŽANA

Halló?

Žana hallgatja, hallgatja és hallgatja a másikat a telefonban.

Aztán csalódottan megszólal.

ŽANA

Téves hívás.

Žana szomorúan leteszi a kagylót.

A konyhaajtóban ott áll az anyja. Teljesen fel van öltözve, rajta van a cipő is, a kabát is, a szemöldöke is ki van húzva. A kezében szorongatja a táskáját.

ŽANA

Te hová mész ilyenkor?

Žana anyja hallgat. Illetve, megtagadja a választ.

ŽANA

Mama, hova indultál?

PETROVI KA

Megyek.

ŽANA

Hová mész? Hallod, mama? Hová mész ilyenkor? Válaszolj!

PETROVI KA

Figyelj ide, gyerekem.

Én hetvenhat éves vagyok. És az anyád.

Nem viselkedhetsz így velem.

ŽANA

Tudom, mama. Ne haragudj.

Žana szintén sajnálja.

PETROVI KA

Olyan nyers vagy.

ŽANA

Tudom.

Az anya és a lánya nézik egymást. Kicsi híja, hogy sírva nem fakadnak.
Mindketten.

PETROVI KA

A férjed is ezért hagyott el.

Mintha valaki ököllel az arcába ütött volna Žanának. Kell neki egy kis idő,
hogy megértse.

Aztán teljesen ridegen azt mondja.

ŽANA

Menj el. Menj el most rögtön.

Petrovi ka sértődötten megemeli óriási bórondjét.

Žanának eszébe sincs segíteni. Egyáltalán nem kiabál, hihetetlenül nyugodt.

ŽANA

Térj el a lakásomból, és *soha* többé ne gyere vissza. *Soha* többé nem akarlak látni.
Soha többé.

Petrovi kimegy, maga után vonszolva a rönkjét. Žana meg se moccan.

Aztán valami robaj hallatszik. A koffer nekiütődik néhányszor a lépcsőnek, és egy öreg test tompán zuhan a betonra. Žana anyja még egyszer halkán följajdul. Majd elhallgat.

Žana vár, de nem hall semmi mást. Aztán kétségbeesetten kirohan.

ŽANA

Mama! Mama!!!

Žana üvöltve rohan ki a lakásból.

ŽANA

Mama!!!

sötétség

XI.

Az Ignjatovi család konyhája.

Az üres asztalnál az akadémikus ül a barátjával, a pályázóval.

Két ember, akik még az egyetem óta barátok, ül egymás mellett. Az egyik valami, a másik meg semmi, de nagyon-nagyon szeretne valami lenni, még mielőtt meghal.

Alegra velük szemben ül, és merőn figyelik őket.

IGNJATOVI

Nem tudom, mivel kínálhatlak.

SIMI

Köszönöm, nem kérek semmit.

IGNJATOVI

Dada nem szereti, ha a konyhában lábatlankodok.

SIMI

Mondom, hogy nem kérek semmit.

IGNJATOVI

Esetleg fűztek egy teát?

ALEGRA

A mama azt mondta, hogy semmihez se szabad nyúlni.

IGNJATOVI

Jó, jó, de egy teát azért csak főzhetek?

ALEGRA

A mama azt mondta.

IGNJATOVI

Jól van, kicsim. Tudja azt a nagypapa.

SIMI

Én úgyse iszom teát.

IGNJATOVI

Hát, ami engem illet, én se. Aztán meg futkoshatok a WC-re.

Ignjatovi falun nőtt fel, Simi pedig a városban. Egyikük természetesen viszonyul azokhoz a dolgokhoz, amiket a másik szégyell.

IGNJATOVI

Hát akkor mondd, amiért jöttél, hogy aztán Milan elvihessen, ha indul...

SIMI

Á, nem. Nem szükséges. Majd gyalog megyek.

IGNJATOVI

Gyalog? Ebben az esetben?

SIMI

Nem vagyok cukorból.

IGNJATOVI

Jó, ha nem akarsz...

Aztán elhallgatnak. Az egyik azon gondolkodik, hogy is kezdje a mondókáját, míg a másik arra vár, hogy emez elkezdje, de az sehogy se képes belevágni.

Ez eltart egy darabig.

Ignjatovi, aki nem szokott körtönfalazni, elveszti türelmét.

IGNJATOVI

Figyelj ide, Milisav, én nem akarlak siettetni, de ez nem mehet így egész nap! Bökd már ki végre, barátom, mit akarsz?

SIMI

Óh, igen.

Igen.

Hát nézd...

Arról az én pályázatomról lenne szó.

IGNJATOVI

Szóval arról? Hát mért nem ezzel kezdted? Én meg már azt hittem, isten tudja, mit akarsz...

Figyelj, én ezt már akkor megmondtam neked – ez a hajó elment. Legalábbis ami ezt az évet illeti. Jöv re... esetleg újra megpróbálhatod. Csakhogy... szintén szólva, nem hiszem, hogy sikerülni fog.

SIMI

Na de miért? Miért ne sikerülhetne?

IGNJATOVI

Hát, barátom, én már világosan megmondtam neked, hogy ez nem valami gyűlevész civil társaság, hanem az ország krémje. Tudod, ez a legtekintélyesebb testület, ami nálunk egyáltalán létezik. Egy igazi csúcsintézmény.

Simi et sérti, hogy a barátja nem áll ilyen hangnemben beszélni vele.

SIMI

Na de te a tagja vagy!

IGNJATOVI

És akkor mi van?

SIMI

Hát nem bírsz te ott valamiféle befolyással? Nincs súlya a szavadnak?

IGNJATOVI

Vanni van, nem mondom, hogy nincs. De épp azért van, mert nem pazaroltam el mindenféle pimf ügyekre. Ha mindenki ellene van, akkor én se támogatom. Nem akarok szél ellen pisálni.

Simi elveszti a türelmét.

SIMI

Na de, jóember. Hisz te magad kapacitáltál, hogy jelentkeztek!

IGNJATOVI

Igaz, én beszéltelek rá, nem tagadom...

SIMI

Engem ez az egész egyáltalán nem is érdekelt!

IGNJATOVI

Akkor most meg mit vagy úgy oda?!

SIMI

Hát nem érted?

IGNJATOVI

Hát nem értem. Mért vagy így felháborodva?

SIMI

Na de Pavle! Elvégre én is adok a becsületedre!

IGNJATOVI

Ugyan már, kérlek, miféle becsület! Mi köze ennek a becsülethez?

Kérlek, ne ess túlzásba, Milisav!

Valóban én javasoltam neked, de a körülmények úgy alakultak, hogy... Felejtsd el, barátom, hagyd a fenébe az egészszet, ne kösd az ebet a karóhoz!

SIMI

Méghogy felejtsem el? Ahogy te is elfelejtetted, mennyire leköteleztelek? Hogy a fiadat annak idején...

Simi megtorpan, nem akar a kislány el tt beszélni.

IGNJATOVI

Hogy mit tettél te a fiamért? Hagytad, hogy lediplomázzon? Na bumm, és akkor mi van?

Mondhatom, sokra vitte a diplomájával! Még öt évet se tudott lehúzni a hivatalban.

SIMI

Nem akarok a gyerek el tt beszélni.

IGNJATOVI

Akkor ne beszélj.

SIMI

Kislányom, menj ki egy kicsit az udvarra játszani!

ALEGRA

Ki tetszik akarni engem zavarni a saját lakásomból?

IGNJATOVI

Milisav, ne haragudj rá.

SIMI

Akkor küldd ki te.

IGNJATOVI

Én?

ALEGRA

Azt tetszett nekem mondani, hogy menjek ki. Hogy menjek ki a *saját* lakásomból.

IGNJATOVI

Nem azt mondta, kicsim. Nem úgy gondolta. Ugye?

ALEGRA

Az es be?

SIMI

Tényleg nem úgy gondoltam.

ALEGRA

Hanem hogy gondolta?

Simi valahogy furcsán érzi magát, hogy most még egy tízéves gyerek el tt is mentetet znie kell, még ha százszor Ignjatovi unokája is.

SIMI

Figyelj ide, kislány, a nagypapával egy fontos dologról akarunk beszélni. Olyasmir l, ami nem tartozik a gyerekekre.

ALEGRA

Tehát nekem nem szabad hallanom.

SIMI

Így van.

ALEGRA

Tehát van valami, amit *nekem*, a *saját* lakásomban nem szabad hallanom?

SIMI

Dehát mire véljem ezt az egészet, Pavle?

IGNJATOVI

Figyelj ide, Milisav. Hadd mondjak neked valamit. Igaza van a gyerekeknek. Nem dirigálhatsz te az házában.

És hogy mondjak még valamit, csak azért, mert ilyen er szakos vagy. Tudod, miért nem akarnak téged fölvenni? Tudod miért? Azért, mert a kommunistákkal voltál, hát ezért!

ALEGRA

A bácsi kommunista!?!

Alegra úgy rikolt fel, mint ahogy egy másik gyerek azt kiabálná “A bácsi tetves!?!” vagy “A bácsi zsidó!?!” vagy “A bácsi cigány!?!”.

SIMI

Méghogy én? A kommunistákkal? Na ne...

Hisz az még a gimnáziumban volt!

IGNJATOVI

Jó, jó, de mégiscsak volt!

SIMI

Még a háború előtt, ember!

ALEGRA

A bácsi kommunista! KOMMUNISTA!!!

Alegrának tulajdonképpen fogalma sincs róla, mit kiabál. Csak azt tudja, hogy ha így folytatja, akkor Simi rövid időn belül idegösszeroppanást kap. Ezért is kiabál.

SIMI

De hisz te is az voltál! Még tovább is, mint én!

Alegra nem hagyja abba az ordibálást, ezért kénytelenek túlkiabálni.

ALEGRA

Kommunista, kommunista, kommunista, kommunista....

IGNJATOVI

Az én esetem más volt!

SIMI

De én kiléptem!

IGNJATOVI

Engem meg kizártak! Érzed a különbséget?

Én ugyanis *rossz* kommunista voltam!

Alegra végre abba hagyja az üvöltést. Ugyanabban a pillanatban Simi is elhallgat.

Alegra Ignjatovi ölébe ül. Átöleli a nagyapját, és gonoszul fixírozza Simi et.

ALEGRA

Nagyapapa, mondd meg ennek a kommunistának, hogy t *n*jön el innen.

IGNJATOVI

Te mindig is amolyan disszidensféle voltál, de ez még mind nem elég.

SIMI

Nem?

IGNJATOVI

Hát nem.

ALEGRA

Nagypapa, mondd meg ennek a kommunistának, hogy...

Ignjatovi mégse mond semmit. Kellemetlenül érzi magát.

Simi feláll.

SIMI

Akkor megyek.

IGNJATOVI

Az lesz a legjobb.

És ne is gyere többé. Semmi értelme.

Éld a magad életét, és ne legyenek különösebb ambícióid. Ezt tanácsolom neked.

Simi erre azt sziszegi m anyag fogai között.

SIMI

Én pedig azt tanácsolom neked, Pavle, hogy vigyázz, nehogy valaki kinyissa a száját.

Nehogy elmondja, mit m veltél fiatalkorodban. Hogy ki mindenkit intéztél el, a saját kezeddél.

IGNJATOVI

Ugyan már, Milisav. Most már tényleg menj.

SIMI

Jól vigyázz, nehogy kinyissam a számat. Hogy kit és hogyan. Saját kez leg.

IGNJATOVI

Fogalmam sincs, mir l beszélsz.

Ignjatovi hazudik, nyugodt lélekkel. Nem furdalja a lelkiismeret, nincs b ntudata. Nem bántja semmi.

SIMI

Ne akard, hogy én juttassam az eszedbe, Pavle! Hogy megmondjam pontosan, hányan voltak! Hogy aztán megjátszd a lottón a számukat, hátha megütöd vele a f nyereményt!

IGNJATOVI

Eridj innen!

És Simi elmegy. Kimegy a konyhából, kimegy ennek az embernek a házából és az életéb l.

Ignjatovi ott marad egyedül az unokájával, nyugodtan, mivel nincs lelkiismerete.

ALEGRA

Nagyapapa, ez az ember tényleg kommunista?

Ignjatovi hallgat. Nem válaszol.

ALEGRA

Nagyapapa, és mi az, hogy kommunista?

Ignjatovi elgondolkodik. Aztán dönt.

IGNJATOVI

Az egy nagy nulla, szívecském. Ez az ember egy – nagy-nagy nulla.

sötétség

XII.

Pihen hely az autóút mellett, fapad, cölöpasztal vagy hasonló az utasok részére. Teli szemetesekuka, a kirándulók, a sofőrök és utasaik étkezésének nyomaival.

Fredi karonfogva vezeti apját, a mérges öregurat a botjával. Az öreg lassan araszol, fájós bal lába nehezíti a járását.

Fredi figyelmes, türelmes, lassan vezeti, felveszi apja lépteinek ritmusát, a másik kezében egy elemózsiás kosarat visz – benne szendvicsek, gyümölcs, víz.

FREDI

Csak lassan, papa. Nem sietünk sehová. Csak lassan.

Fredi apja lassan leereszkedik a padra. Botjára támaszkodik, és elnéz valahová a messzeségbe, ahogy szokott.

Fredi nem ül le. Apja elé teszi az elemózsiás kosarat.

FREDI

A kosárban van minden. Szendvicsek, sült csirke fóliában, alma, tej.

Az apja egyáltalán nem reagál rá. Sohasem reagál, sohasem adja a legkisebb jelét se annak, hogy megértette volna, hogy egyáltalán meghallotta volna, amit mondanak neki. Csak mérgesen bámul egy pontra valahol a láthatáron, miközben azt se lehet tudni, hogy lát-e valamit egyáltalán.

Fredi még egyszer próbálkozik.

FREDI

Van cukor is, papa. Van itt neked cukor is.

De az öreg meg se rebben. Nem reagál a cukorra se, ami az egyetlen kedvenc csemegéje, amit mindig lopkod, aztán titokban rágcsál, és ami miatt már az összes ujját levágták a jobb lábán, miközben a kóros folyamatot nem tudták feltartóztatni, de az öreg a cukor említésére se reagál.

És Fredi úgy dönt, hogy ez – már az. Az vén apja többé már egyáltalán nincs tudatában se önmagának, se annak, hogy hol van, se a környezetének, se semminek.

FREDI

Jól van, papa.

Akkor én megyek.

Fredi egy kicsit mégis habozik, mert a tervének messzemenők a következményei.

És egyáltalán nem biztos, hogy valóban megteszi, hogy itt, éppen itt hagyja az apját, akinek elborult az elméje és többé már a saját nevét se tudja, de ha tudná is, annak se lenne semmi haszna, mert már évek óta amúgy is csak hallgat, nem beszél senkivel, csak a botjára támaszkodva néz maga elé.

Tulajdonképpen se a gyerekei, se senki más nem tudja pontosan, miért némult meg. És miért lett egyszerre olyan mérges az arckifejezése.

Hogy kire haragszik.

És miért.

És hogy van ez az egész.

Fredi tehát habozik. Mert hátha épp most fog az apja reagálni. Talán ad valami jelet, talán bizonyítékát adja valami módon, hogy még eszénél van, hogy érti t.

“Különben is”, gondolja Fredi, “amit most teszek veled, az az érdekedet szolgálja.”

“Ez talán majd kizökkenti, kiragadja ebből a teljesen öntudatlan állapotból, a sokk majd fölébreszti ebből a mély álomból, amiben most leledzik, mivel most úgy viselkedik, mint egy alvajáró.”

Így beszélget magában Fredi, nehogy ott helyben megölje a lelkifurdalás.

Az apjának meg azt mondja.

FREDI

Akkor én most megyek.

Fredi benyúl apja belső zsebébe. Kiveszi belőle a pénztárcáját, abból meg a személyigazolványát. Beteszi a saját zsebébe. Aztán a másik zsebéből elvesz egy

csomó papírpénzt, valamennyit belegy r apja pénztárcájába, a többit meg elosztja zsebeiben.

FREDI

Most már van elég pénzed. Odaadtam az összeset, ami csak nálam volt.

Végül az utolsó zsebéb l Fredi el húz egy képet. Egy kislakú, fekete-fehér képet.

Beleteszi az apja pénztárcájába.

FREDI

Ezek ketten itt mi vagyunk, Dada meg én. Hetvennyolcban, amikor Szutomorban nyaraltunk. Te akkor nem voltál ott.

Jovi semmit se szól. Meg se moccan, fel se sóhajt, nem is pislant.

Fredi kis ideig még nézi az apját. Aztán hirtelen hátrafordul.

FREDI

Isten veled, papa.

Fredi elindul.

Az apja ott marad ülve.

Hallatszik, amint beindítja a kocsi motorját, a hang valahogy nagyon er s, visszhangszer .

Az öreg továbbra is ott ül.

Fredi sebességbe teszi a kocsit és hirtelen gázt ad.

Az apja meg se rebben, nem moccan.

A kocsi távolodik, Fredi örökre elhagyja az apját.

Az öreg hosszasan ül ott. Botjára támaszkodva, maga elé néz.

Lassan elcsitul a tölt állomás, az autópálya melletti pihen hely, a sikongató gyerekek, a beindított és kikapcsolt motorok, a kiabáló, dudáló, veszeked , csókolózó emberek zshivaja.

És ez az ember továbbra is ott ül teljes mozdulatlanságban.

Aztán, sok év után el ször, olyan hangon, melynek színét már maga is elfeledte, az öregember újra megszólal.

JOVI

Egyszer régen a gyerekeim borzasztó büszkék voltak rám. Egyszer régen.

Szutomorban, a tengeren.

Sáskajárás idején.

Az egész strand rajtunk röhögött, nyíltan, bele a képünkbe.

Én meg tapostam ket a lábammal, ahol értem, csépeltem a kezemmel meg a botommal.

De sikerült megvédeni a gyerekeimet.

Ez minden. Ez minden, amit Jovi mondani akart.

Megdördül az ég, villámlik, mindjárt elered a zápor.

Aztán, es helyett, cukor kezd ömleni az öregember fejére.

Ömlik rá a cukor, szinte betemeti.

sötétség
az I. rész vége

MÁSODIK RÉSZ

XIII.

Egy darab kék vászon előtt, amilyen a berendezetlen tévéstúdiókban szokott lenni, távirányítóval a kezében Dada ismerteti az időjárás-előjelzést.

Dada most is szép, mint mindig, még egy kicsit szebb is, függetlenül attól, hogy a pocakja jóval nagyobb. A tévében is ugyanúgy beszél, a szokásos hangján, csak egy oktávval még magasabban, és ugyanúgy artikulál, csak a gyerekek értelmi színvonalán.

Dada a meteorológiai képet magyarázza, a kék vásznon mutogatva kezével a mondottakat. Ha lenne tévénk, akkor most megjelenne előttünk a komputerrel megrajzolt térkép. De így nem értünk semmit. Dada mégis ihletetten beszél.

DADA

Kedves nézőink, a holnapi nap különlegességét az adja, hogy a Nap pontosan hat óra negyvenhat perckor kel, és tizenhét óra negyvenhat perckor nyugszik, azaz holnap lesz az őszi napéjegyenlőség, vagyis szaknyelven szólva az ekvinokcium, amikor a Nap áthalad az egyenlítő felett, azaz az északi féltekéről átlép a délre.

Dada rosszul mutatja a déli irányt.

DADA

A laikusok számára tehát azzal a szomorú hírrrel kell szolgálnom, hogy az őszi napéjegyenlőség lényegében a nyár hivatalos végét és egyúttal a közelgő telet jelenti.

Dada – becs' szóra – szomorúan fölsóhajt.

DADA

Holnap reggel felhős, esős idő lesz az északi, majd a középső országrészekben, miközben az ország déli részén nem várható csapadék a délelőtti órákban.

Dada megint mást mutat a déli ország rész helyett.

DADA

A nap második felében derült időre számíthatunk, az anticiklonok szinte kisöprik az országunk felett gomolygó felhőket, majd a délutáni és koraesti órákban meredeken emelkedik a hőmérséklet.

A déli szél gyenge, legfeljebb közepes lesz. A légnyomás magasabb az átlagosnál, a legalacsonyabb napi hőmérséklet tizenkettő és tizenöt fok között mozog, a legmagasabb pedig akár a huszonöt fokot is elérheti.

Dada a nemzeti televízióban dolgozik, ezért a kifejezésmódja is ennek megfelelő.

DADA

Az időjárás már csak néhány napig marad ilyen kellemes, és aztán tényleg vége a nyárnak. Ezért azt javaslom mindenkinek, hogy amíg teheti, használja ki a vénasszonyok nyarát, mert egyikünk se tudhatja, mit hoz a holnap.

Dada úgy beszél, mint egy eszelős, és egyenesen a kamerába néz.

DADA

Az ügyeletes meteorológus stáb és a nemzeti televízió nevében kellemes estét kívánok minden kedves nézőnek.

Dada vár.

Fölnéz valahová.

DADA

Vége?

Senki se válaszol.

DADA

Mi történt már megint a sminkemmel? Mért fénylik megint úgy az arcom?

Dada válaszra vár. Dühösen sziszegi.

DADA

Magyarázza el már végre valaki annak a lánynak, hogy kell rendesen megcsinálni egy sminket!

Az erős reflektor kialszik. És beáll a totális
sötétség

XIV.

Fredi terasza, a nagy asztal hat személyre terítve, tele étellel, amit senki se eszik.

Ezen a teraszon és ebben a drámában, úgy t nnek, mindenkinek van valamilyen problémája az étellel: Dada undorodik t le, Žana és Fredi elvb l nem eszik, Max speciális diétán él, amióta átesett egy könnyebb agyvérzésen, Milannak nincs kedve enni, inni viszont annál inkább, Nadežda pedig általában megeszik egy kisebb adag ételt, mielőtt társaságba menne. Mert amióta Max-szal van, a vacsora végére mindig éhen marad.

Tehát senki nem eszik semmit, és inni is csak néhányan isznak.

Mégis, akár hiszik, akár nem, egy baráti vacsorának vagyunk a szemtanúi.

Az este kellemes, Dadának tegnap igaza volt, most biztos van vagy húsz fok. Az ég tiszta, derült, látni minden csillagot.

FREDI

Miért nem esztek? Kinek rendeltem én ezt a rengeteg ételt?

Az idén nyáron Fredit megoperálták. Kollagénnel töltötték fel az ajkát, és feszesre húzták a szemhéját. Most úgy néz ki, mint egy szörny.

Nadežda enne, de kellemetlenül érzi magát, hogy egyedül eszik. Tétovázik.

MILAN

Én esetleg még innék egy kis bort...

FREDI

Tessék, itt az üveg, szolgálj ki magad.

Innent l kezdve egészen a jelenet végéig Milan kiszolgálja magát.

DADA

Nos, Max, mikor kezd újra dolgozni? Úgy értem, már teljesen fölépült?

MAX

Teljesen.

ŽANA

Mégpedig hihetetlen gyorsan, szinte a csodával határos módon!

MAX

Óriási szerencsém volt, hogy id ben odaértem, tényleg csak pár percen múlt az egész.

Tessék, kérdezze meg Žanát, hogy mit mondott a konzílium? Ha csak pár perccel kés bb érkezem, hát akkor...

ŽANA

Akkor már kés lett volna.

DADA

Szörny ! De honnan tudta, hogy érezte meg, hogy ez fog történni? Hisz mégiscsak egy agyvérzésr l volt szó!

MAX

Egy enyhe, egy igen enyhe agyvérzésr l. Csak úgy, egyszer en megéreztem.

Ösztönösen.

Nadežda nézi. nem néz rá vissza.

MAX

Furcsa állapot ez, mármint a betegség. Az ember rádöbben, hogy minden... minden olyan relatív.

Max ontja magából a frázisokat.

MAX

Az egyik pillanatban még itt van az ember, a következ ben pedig már nincs sehol.

Amikor rádöbben, hogy csupán a vak véletlen választja el a...

DADA

Haláltól?

Max méltatlankodik. Nem szereti kimondani ezt a szót.

MAX

Attól. Nem szeretem ezt a szót.

Az ember egyszer en rájön, hogy az élet csupán egy – illúzió... És ett l megváltozik a gondolkodásmódja. Megkérdi magától, hogy valójában mit tett ezért a világért?

Hogy végül mi marad utána?

Semmi!

DADA

Ugyan már, ne mondja ezt! Ez nem így van!

MAX

Semmi, higgye el nekem, csupán néhány jelentéktelen apróság. Pár apró... *pont* a történelemben.

Ez azt hiszi magáról, hogy egy apró pont a történelemben. Ez lenne az a kevés?

MAX

Olyankor az ember teljesen más színben látja a világot. Gondolatban összerakja a múlt mozaikkockáit, és megfogadja, hogy tenni fog valamit másokért... Valamit, aminek *tényleg* van értelme.

És mihelyst egy kicsit jobban lettem, akkor szinte az összes pénzemet jótékony célokra adományoztam. Adtam bel le a menekült gyerekeknek, két templomnak meg egy promajnai üdül nek.

Max megmagyarázza.

MAX

Az is gyereküdü .

Max fölméri emberi nagyságának hatását.

MAX

Természetesen inkognitóban.

Max nagyon fontosnak érzi magát. A saját szemében.

Mindenki hallgat, el vannak ragadtatva. Többé-kevésbé.

Ekkor Nadežda szintén megkérdi.

Egyáltalán nem ironikus.

NADEŽDA

Hogy-hogy inkognitóban, amikor ... most nekünk is *elmondta*?

ŽANA

Ti magázódtok? A régi jó poénok, mi, Max?

Max mindkét kérdést válasz nélkül hagyja.

MAX

Mindenesetre most hétfvégen kezdek el újra dolgozni. Szombat este, *f m sorid ben*.

DADA

Ha tudná, hogy már mennyire várjuk! Úgy hiányzott mindannyiunknak.

ŽANA

Igaz is, tényleg *nagyon hiányoltunk*. Manapság már a tévé se a régi. Mindenütt csupa show-m sort adnak.

NADEŽDA

És mit akart mondani azzal, hogy *illúzió*?

Megint nem válaszol neki senki. Talán meg se hallották a kérdését.

ŽANA

Fredi, te *szoktad nézni* Maxot?

Fredi számára unalmas a beszélgetés. Az ajkait tapogatja.

FREDI

Nem.

Mindenki meghökken, mintha nem jól hallották volna. De Fredi megismétli.

FREDI

Nem, nem szoktam.

MAX

Tényleg?

Max nevet. Úgy érzi, ez egy nagyon jó poén. Ez az ember annyira hiú, hogy el se tudja képzelni, hogy létezik valaki, aki *t nem nézi*.

FREDI

Én egyáltalán nem nézek tévét. Csak pornófilmeket meg Dadát.

DADA

Na de Fredi!

Már megint kezdi. Dada mindenre vagy majdnem mindenre, amit a bátyja mond, a túlzottan artikulált nevével válaszol. Nadežda magában nevet.

NADEŽDA

Jaj!

Könyökével megböki Maxot, akin ma este mintha páncél lenne – nem érzékel semmit.

Dada szúrósan néz Nadeždára.

FREDI

Rosszul mondtam. Rajzfilmeket nézek, nem pornófilmeket. Tom és Jerry, Simpson család, miegymás.

Pedig nem is. Vigyorog.

DADA

Ne beszélj így, szívem...

FREDI

Habár nem is tudom, melyik a viccesebb, te, amikor nem tudod, merre van dél, vagy amikor a nyúl menekül a vadász el l...

DADA

Ezt meg hogy érted...?

FREDI

...és a vadász üldözi, hogy beledurrantson a bundájába.

DADA

Hogy érted, hogy nem tudom, merre van dél?

Nadežda fulladozik a nevetést 1. Milan is nevetne, ha merne.

FREDI

Hát úgy, hogy megint rosszul mutattad.

DADA

Te ehhez nem értesz, drágám! Neked fogalmad sincs, milyen ócska technikával dolgozunk a stúdióban. A monitor is megint bedöglött...

FREDI

Minek neked monitor? Monitor nélkül már az égtájakat se tudod megkülönböztetni?

Na, most már Milan se bírja nevetés nélkül. Nadežda pedig majd' bepisil a kacagástól.

NADEŽDA

Jaj nekem...

Dada Milan felé fordul. Teljesen higgadt.

DADA

Ki ez a n ?

Nadeždára gondol.

Milan vállat von.

MILAN

Fogalmam sincs.

Milan tölt magának egy pohár bort.

NADEŽDA

A nevem... Nadežda. Együtt dolgozunk a tévében...

Dada leveg nek nézi Nadeždát. Fredihez fordul. Kérd n pillant rá. Nadežda mégis folytatja.

NADEŽDA

Ma én sminkeltelek ki. És tegnap is. És tegnapel tt is. Meg az egész múlt héten.

Dada továbbra is elnéz Nadežda mellett. Fredire, többek között. Mégpedig kérd n.

DADA

Hogy kerül ide eza n ?

Fredi is vállat von, Maxra mutat.

DADA

A maga barátn je?

Max nem szeretné ezt mondani, de mégis kénytelen. Legszívesebben azt mondaná, hogy *nem, nem az én barátn m, egyáltalán nem is ismerem*, de ezt se teheti.

Ezért dünnyög, és motyog valamit érthetetlenül.

MAX

Mmmmma...

Eszébe jut valami.

MAX

Milan, majd szeretnék beszélni apáddal.

Az egyik *M* valahogy átt nik a másikba. Nadežda elszomorodik. Ez az ember, akivel eljött erre a kellemetlen vacsorára, ezek közé az emberek közé, akik egyáltalán nem érdeklík, úgy tesz, mintha nem ismerné. Vagy legalábbis nem akarja beismerni, hogy ismeri.

Mindenesetre, szégyelli el ttük.

MILAN

Miért?

MAX

Szeretnék interjút készíteni veled egy különkiadáshoz, aminek az lesz címe, hogy: A titkosrendőrség és a kommunista múlt.

MILAN

Erre nem lesz hajlandó.

DADA

Már mért ne lenne?

ŽANA

Tényleg, miért is nem?

MILAN

Nem akar erről beszélni.

ŽANA

Honnan tudod? Az is lehet, hogy akar.

MAX

Engem nem szoktak visszautasítani. Te csak hozd össze veled.

MILAN

Biztos, hogy nem megy bele.

DADA

Honnan tudod, hogy nem megy bele? Hogy lehetsz benne ilyen biztos?

MILAN

Csak. Úgy érzem.

DADA

Ugyan már, kit érdekelnek a te érzéseid? Csak azt kérte, hogy hozd össze veled. Ennyit megtehetsz, nem?

Milan bort tölt magának. Hallgat.

DADA

Tudja mit, hagyja ki ebből Milant. Majd én elintézem. Majd én összehozom veled.

Milan a poharába bámul.

MILAN

Kötte hiszem, hogy beleegyeznek. Erről nem szokott beszélni.

NADEŽDA

És miért nem? Talán titkol valamit? Na ja, az öregek szeretnek titkolózni.

Öreganyám is titkolta, hogy volt csetnik is meg partizán is, és hogy kétszer szökött meg tőlük.

Nem szerette volna, ha kitudódik.

Žana és Milan nevet. Fredi unja az egészet. Dada úgy tesz, mintha nem látná és hallaná Nadeždát. Levegőnek nézi, még akkor is, amikor egyenesen ránéz. Nem izgatja magát miatta, és semmilyen érzelmet se mutat iránta. Egyszer *en fölötte* áll.

ŽANA

A csetnikektől is meg a partizánoktól is? Ez zseniális...

NADEŽDA

Igen, igen, az egyikektől is meg a másiktól is...

Max kellemetlenül érzi magát. Odasúgja neki.

MAX

Hagyd most ezt...

Nadežda nem érti.

NADEŽDA

Tessék? ... Ha mondom! Elszökött a partizánokhoz otthonról, illetve voltaképp valami strici után, aki gimnáziumot végzett, ami akkoriban nagy szó volt. Aztán két éjszakát töltött egy gödörben, egy igazi földbe vájt lyukban, úgymond az összekötésre várva.

Amikor megérkezett a partizánokhoz, az a bizonyos fickó azt mondta, hogy neki menyasszonya van, és hallani se akar róla, ténjön el, ne égesse a társai előtt. A nagyanyám sírt, zokogott, és elhatározta, hogy hazamegy. Reggel a partizánok elindultak hegynek fölfelé, a nagyanyám meg a hegyről lefelé. Másnap ért haza.

Nadežda egy pillanatra elhallgat.

Szinte mindenki rá figyel.

NADEŽDA

Otthon óriási volt a botrány, az anyja meg akarta ölni, mivel k, ugyebár, a csetnikekhez húztak.

Jól eltángálták, aztán bezárták a szobájába, hogy lecsillapodjon. meg éjszaka, hopp, kiugrik az ablakon, és fut az erdőbe. Most meg a csetnikekhez.

Mindenki jól derül a történeten.

FREDI

A nagyanyád valami békeközvetítő volt, bakker? Micsoda zűrzavar!

NADEŽDA

Dehogy, halvány segédfogalma se volt az egészről. Csak menteni akarta magát az anyja előtt, hogy megússza a büntetést. A csetnikeknél meg ott talált egy csomó szakállas marcona alakot. Borzalmasak voltak – mesélte nagyanyám. Mit keresel itt, kérdezik, mi komoly királyi hadsereg vagyunk, köztünk nincsenek fehérchselédek, erigy haza! erre megint sírva fakadt, és csak sírt, sírt és sírt... Aztán az egyik kedves volt velem, meg különben is, adott a tisztaságra.

Nevetés.

Max, diszkrétén.

MAX

Jól van, Nadežda...

ŽANA

Hagyd már, hogy befejezze. És aztán?

NADEŽDA

És aztán semmi. Mit tudom én. De azért éjjel csak történhetett valami. Reggel az öreganyám elindul, nem tudja, hová menjen, haza már semmiképp se mer menni, rátalál megint arra a gödörre az erdőben, megvárja az összekötőt, aztán vissza a partizánokhoz.

MILAN

A partizánokhoz?

NADEŽDA

Persze, a partizánokhoz.

És az az első fiú, akinek menyasszonya volt, még aznap éjjel elesett.

MILAN

Szörny .

NADEŽDA

Hát igen. Akkor a nagyanyám ottmaradt, ott szülte meg a gyereket is, aztán nemsokára vége lett a háborúnak. Jött a felszabadulás.

ŽANA

Gyereket szült? Attól...?

Fredi közbevág.

FREDI

Amelyik megmosdott?

Nadežda bólint.

NADEŽDA

Megszülte anyámat.

FREDI

Zseniális történet.

NADEŽDA

Tulajdonképpen egy kicsit szomorú.

ŽANA

Max, gratulálok! Hol szedted össze ezt a nótát? Förlémmel önmagad!

Nadežda lassan megérti, hogy gúnyolódnak rajta.

NADEŽDA

Ezt hogy érti?

MAX

Jó, Žana, ennek nincs értelme ...

ŽANA

Ez ugyebár, ha nem tévedek, azt jelenti, hogy a maga mamája voltaképp egy fattyú?
Egy csetnik fattya?

Mindenki elhallgat. Még Fredi is. Žana magyarázkodik.

ŽANA

Úgy értem, *gyakorlatilag* ez a helyzet. A maga mamája...

NADEŽDA

Halott. Meghalt.

Feszengenek.

ŽANA

Ó, hát ez borzasztó! Ilyen fiatalon?

NADEŽDA

Már nem volt fiatal. Körülbelül annyi lehetett, mint maga most.

Žana fogadja az ütést. És nyugodtan visszaadja.

ŽANA

Igen. Szegényke. Kár, hogy ilyen borzalmasakat mesél róla.

NADEŽDA

Én-e?! Mit mondtam róla, ami olyan borzalmas....?

Mindenki hallgat. Milan iszik. Dada megismétli a kérdést. Ezúttal egyenesen Maxhoz intézi, mintha Nadežda ott se lenne.

DADA

Ez a n a felesége?

ŽANA

Ez a barátn je, a felesége én vagyok.

Milan most már elég részeg ahhoz, hogy annyit vihogjon, amennyi jólesik.

DADA

Tessék?

MAX

A volt feleségem. Elváltunk...

ŽANA

Ha kérhetlek, jobban szeretem azt a kifejezést, hogy az *els*. Az *els* feleséged.

Ugyanis volt *második* is meg *harmadik* is. Mindhárman volt feleségek vagyunk, de én voltam köztük a legels.

MAX

A harmadik még nem a volt feleségem.

DADA

Nem? Ezt nem értem.

Milan majd meghal a részeg röhögést l.

MILAN

Jaj, de tyúkesz vagy!

Dada ett l a pillanattól kezdve mindvégig ignorálja Milant, akárcsak Nadeždát. Mintha nem is létezne, mintha nem is látná. Ha mond valamit Milan, Dada olyan tartózkodóan viselkedik, mint a *finom dámák*, amikor a bolond lány fölemeli a szoknyáját és mutogatja a bugyiját. egyszer en *fölötte áll* ennek.

DADA

És nem született gyerekek?

MAX

Csak rövid ideig voltunk házasok.

ŽANA

Hét évig.

MAX

Túl fiatalok voltunk.

ŽANA

Valamivel fiatalabbak, mint most maga.

MAX

Akkor kezd dött a karrierünk.

ŽANA

Mármint a tiéd, nem az enyém.

MAX

Mit akarsz ezzel mondani?

ŽANA

Semmit. Csak azt, amit mondtam.

MAX

Azt akarod mondani, hogy miattam maradtál egyedül?

ŽANA

Egyedül? Hisz én egyáltalán nem vagyok egyedül!

MAX

Ó, igen. Persze hogy nem.

És hogy van a kedves mama?

ŽANA

Kit né en. Eltörte a csípjét.

MAX

Valóban? Hát az meg hogy lehet?

ŽANA

Csak úgy, eltörte. Miattad.

MAX

Miattam...? Na ne...

Max kérdései tulajdonképpen nem is igazi kérdések.

ŽANA

Amikor meghallotta, hogy harmadszor is megné sültél, elájult. És leesett a lépcsőn.

MAX

Nagyon sajnálom. Majd küldök neki virágot.

DADA

Tehát ez a harmadik felesége?

Nadeždára mutat.

ŽANA

Á, nem.

Dada Maxhoz fordul. Várja, hogy válaszoljon.

DADA

Most már semmit se értek.

Tényleg nem ért semmit. Legalábbis ezt állítja. És most Max, az a férfi, akit Dada istenít, rá van kényszerítve, hogy színt valljon: hitvány féreg–e, vagy rendes ember. Összegy jti a bátorságát.

MAX

Nem. Nadežda nem a feleségem. De ma este elkísért.

DADA

Á, szóval úgy.

MILAN

Most már érted?

Dada hallgat. Mintha nem hallotta volna a férjét.

MILAN

Esetleg van még valami, amit szeretnél, ha elmagyaráznánk? Vagy lerajzolnánk? Valami, amit nem értesz, de mi el tudnánk magyarázni, például azt, hogy merre van *dél*.

Dada nem reagál. Várja, hogy a bolond lány leengedje a szoknyáját és eltakarja a bugyiját.

MILAN

Vagy már tudod? Te ezt már mind magadtól tudod?

Kínos helyzet.

MILAN

Gyerünk, Dada, most mutasd meg nekünk, hogy merre vannak az égtájak! Na, szépen, úgy, ahogy szoktad...

Dada lassan feláll, óvatosan, mivel *terhes*.

Azt hinnénk, elmegy.

azonban köhint és rákezd. Úgy mutogat, ahogy a láthatatlan térkép eltt szokott.

DADA

Balra van kelet, jobbra van nyugat, fölfelé van észak, dél meg arra, amerre te katonakorodban berontottál egy faluba, leltél két civilt, elhajítottad a fegyveredet és elmenekültél.

Megszöktél az alakulatodtól.

A csetnikektől is meg a partizánoktól is.

Néma csönd. Mindenki hallgat.

Dada leül.

Milan valamit dünnyög.

MILAN

Baleset volt... Véletlen baleset. A bíróság is megállapította.

Erre Dada már nem válaszol. Mostantól megint mintha se nem hallaná, se nem látná a férjét.

Mindenki hallgat.

MILAN

Van még bor?

Fredi feláll, látványosan, mint valami páva, elvonul a rekeszekig, fölnyalából négy-öt üveg bort, és Milan elé csapja őket egyszerre az asztalra.

FREDI

Hogy ne kelljen percenként fölugrálnom.

Feszengenek.

FREDI

Ó, hogy ti micsoda fatök gyászhuszárok vagytok! Csak magatokkal tudtok foglalkozni. De én nem ezért hívtalak meg titeket! Beszélhetnénk kellemesebb dolgokról is. Például rólam.

Észrevettetek valamit rajtam egyáltalán?

Fredi illegeti magát. Az arcát tapogatja.

NADEŽDA

Nagyon fáj? Mi történt veled?

FREDI

Nem történt semmi! Csak egy kicsit megfiatalodtam. Te mit szólsz hozzá, Max?

MAX

Én? Én nem látok semmi különbséget.

ŽANA

De piszok vagy!

FREDI

Látod! Látod!!! Mind engem basztatnak...

ŽANA

Ugyan már, g zük sincs! Azt se tudják, mi az a plasztikai sebészet!

FREDI

Csak azt ne hidd, hogy te tudod! Nézd, mennyi kollagént belém tömtél! Olyan lett a szám, mintha begörcsölt volna a faszszopástól!

DADA

Fredi!

FREDI

Mit Fredizel?! Mit?!!

DADA

Undorítóan nézel ki. Hagyd abba a trágár beszédet!

Fredi elcsügged.

FREDI

Nem gondoltam, hogy ez lesz bel le... Nem így akartam. Én tényleg nem ezt akartam...

Fredi a könnyeivel küszködik.

FREDI

Csak szerettem volna még egy nyarat. Egy utolsó nyarat. Hogy még egy kicsit fiatal lehessenek, utazhassak, nekimehessek a világnak... Elindulni csak úgy, céltalanul, és csak menni, menni a kocsival... Magam mögött hagyni a várost és száguldani végig az úton, aztán elérek, ahová elérek.

De ott volt az a kutya, az autópálya felhajtóján. Az a hatalmas, loncsos, tébolyult kutya, amelyik utána iramodott minden arra járó autónak meg kamionnak, és ugatott és nyüszített, és olyan könyörögve, búsan nézett, és ott cikázott föl-alá, át a záróvonalon, aztán vissza, mert kereste a hazavezető utat!

Fredinek elered a könnye.

FREDI

Valaki csak úgy kitette és otthagya az útszélen...!

Fredi sírva fakad. Er t vesz rajta a szörny , megrendít , feltartóztathatatlan zokogás.

Senki sem tudja, mi történt.

És aki tudja, az hallgat.

Žana megöleli a barátját.

ŽANA

Na, nyugodj meg. Adok egyet a bogyóimból.

Žana kivesz a zsebéb l egy doboz pirulát, odanyújtja Fredinek.

Fredi visszautasítja.

FREDI

Nem akarok váliumot, nem akarok semmit! Nem akarok megnyugodni! Én nem így akartam....

Fredi tovább sír. Žana, mint egy gyereknek, beadja neki az orvosságot egy korty vízzel.

Milannak is részeg könnyek szöknek a szemébe.

MAX

Na nézd csak, már is kezd. Te meg mit b gsz?

MILAN

Tudom is én...

Ugyanebben a pillanatban valahol fent, egy másik lakásban, egy másik teraszon, megszólal a zene. A Night & Day.

Mindenki felnéz a zene irányába.

MAX

Mi ez?

FREDI

A szomszédok. Ezt szokták föltenni, ha basznak.

DADA

Fredi!

FREDI

Bocsánat.

MAX

Nahát.

NADEŽDA

Én szeretem ezt a számot.

MILAN

Én meg utálom.

NADEŽDA

Miért, olyan gyönyör . Gyerünk táncolni!

Senki nem akar, csak Nadežda áll fel. Elkezd egy kicsit szteppelni, táncolni a Big Band zenéjére.

NADEŽDA

Gyere, Fredi! Gyere, táncoljunk!

Kézen fogja. vonakodik.

FREDI

De én nem tudok szteppelni.

NADEŽDA

De tudsz. Nem nehéz. Gyerünk.

Fredi hagyja magát. Felkászálódik.

FREDI

De ha mondom, hogy nem tudok...

NADEŽDA

Csak kísérj!

Nadežda, mintha világéletében Vincent Minelli filmekben szerepelt volna, egyszer csak elkezd fantasztikusan táncolni. És Fredi is – bár maga se tudja, hogyan – tökéletes táncpartnernek bizonyul mellette. Maguktól mozog a lábuk, a testük követi a ritmust, mindketten el vannak ragadtatva saját tánc tudásuktól.

Varázslatosan ropják a fülsiketít zenére.

ŽANA

Nézd, milyen istenien táncol!

MAX

Hát persze! Miért, mit hittél?

Fredi nevet, Nadežda nevet, táncolnak, és jól érzik magukat. Mindenki ket nézi.

Megszólal Dada mobiltelefonja. Dada belekiabál a telefonba.

DADA

Halló? Halló?

Nem hallok semmit ett l a lármától!

Halló!

Nadežda és Fredi bravúros forgást csinálnak. Dada üvölt.

DADA

Halló, kicsim, beszélj hangosabban, egy szót se lehet érteni!

Odanyújtja a telefont Milannak.

DADA

Tessék, én egy szót se értek. Úgy tényleg, apád megint valami hülyeséget csinált!

Milan átveszi a kagylót, Nadežda hirtelen megáll, a zene félbeszakad.
Nadeždának kiszalad a száján.

NADEŽDA

Valaki meghalt.

Senki sem érti, mindenki a beszélgetést hallgatja.

MILAN

Halló! Halló! Mondd, mi történt?... Nem Alegra, most nem beszélhetsz a mamával.
Nekem mondd el, mi történt... Azért, mert én azt mondom...AZÉRT, MERT ÉN AZT
MONDOM!!! ... Mi az, hogy undok? Miért, mit csinált?... Hogy-hogy nem mozdul?
Mért nem mozdul?! ... Hát akkor rázd meg erősen!... Alegra, hallod mit mondok?
Rázd meg erősen a vállát! ... Rázd erősebben, azt éreznie kell, *rúgj bele, ha mondom!*
Alegra, Alegra...

Dada higgadtan kiveszi Milan kezéből a telefont, és félbeszakítja mondat
közben.

DADA

Szívecském, itt a mama. Most nagyon figyelj rám, és pontosan azt tedd, amit mondok.
Menj ki a konyhából, és hagyd ott a nagypapát.

Menj a szobádba, kapcsolj be a tévét és várj ott, amíg jövök. Megértetted? Menj a szobádba és kapcsolj be a tévét. Ki foglak kérdezni, hogy mit láttál. Így is van, kicsim. Mindjárt jön a mama.

Dada leteszi a telefont. Végignézi a többiekén. Szó nélkül távozik.

Milan feláll, meginog, utána indul.

Max, Fredi és Nadežda nem tudják, mit mondjanak.

Žana tudja.

ŽANA

Max. Fuccs az interjúdnak.

sötétség

XV.

Nadežda nagymamájának a háza előtt. Ugyanaz az ablak, csak most zárva van, a redőny leeresztve. Ugyanaz a dzsungelszerű kert, egy évszakkal később.

Nadežda ballag az utcán a ház felé. Csak néhány lépéssel mögötte Simi, aki, úgy tűnik, tényleg követi.

Simi ugyanazt a kabátot viseli, és egy csukott fekete esernyő van a karjára akasztva. Nadežda megáll, megáll Simi is, és rátámaszkodik esernyőjére, mint valami botra. Nadežda nem fordul hátra, Simi nem mozdul, úgy tesz, mint aki maga elé néz.

Nadežda elindul, nekiindul Simi is, Nadežda hirtelen hátrafordul, Simi gyorsan kinyitja esernyőjét. Mögé bújjik, pedig napos idő van, nem esik.

NADEŽDA

Hé! Maga mit művel itt?

Simi úgy tesz, mintha nem hallaná. Ez különös arcátlanság, hiszen ott állt le két lépésre.

NADEŽDA

Hallja, mit mondok?

Simi úgy tesz, mintha maga elé nézne, és az esernyőjével eltakarja az arcát, .

NADEŽDA

Azt hiszi, láthatatlan? Hogy ez valami csodaernyő?

Simi kicsit meginog, de azért kitart. Úgy tesz, mintha nem hallaná.

Nadežda felkiált.

NADEŽDA

Hé, Harry Potter!?! Magához beszélek!

Simi kikandikál az ernyő mögül. Nadežda diadalmasan ráköszön.

NADEŽDA

Szép jó napot!

Simi úgy tesz, mint aki meglepődik.

SIMI

Á, maga az?

NADEŽDA

Ki lenne más?

SIMI

Nem láttam.

NADEŽDA

Ne hazudjon! Miért követ?

SIMI

Én? Méghogy én *magát* követem? Badarság...

NADEŽDA

Mit akar tőlem? Miért kémkedik utánam?!

SIMI

Kislány, maga tévedésben van.

NADEŽDA

Akárhányszor hátra nézek, maga mindig a hátam mögött osonkodik!

SIMI

Fogalmam sincs, miről beszél. Épp egy találkozóra megyek.

NADEŽDA

Kivel? Egy temetkezési vállalkozóval?

Simi összecsukja az esernyőt. Elindul.

SIMI

Maga egy arcátlan nő személy.

Elhalad mellette.

NADEŽDA

Uh, de megsértődtem!

Simi nem szól többet.

NADEŽDA

És most hová megy?! Hová indult?! Hallja?! Válaszoljon!

Simi elmegy.

NADEŽDA

Ne merjen többet követni, különben följelentem!

Simi elmegy.

Nadežda szinte sajnálja. Még szeretett volna veszekedni vele egy kicsit.

Fölszalad a lépcsőn, nekiront a ház kapujának. Zárva.

NADEŽDA

Már megint zárva! Mindig zárva! Mit vétettem én, hogy így ver az isten?

Nadežda elkezdi rázni a kaput. Kiabál.

NADEŽDA

Nagymama! Nagymama, én vagyok! Nem hallod, nagymama?!?!

Nadežda dühösen belerúg a kapuba.

NADEŽDA

Úristen, mi ütött ezekbe az emberekbe? Ezekbe a szörnyeteg vénségekbe?

Elmegy az ablakig, lábujjhegyre áll, alig tud bekukucskálni a rejtőnyílás résén.

NADEŽDA

Nagymama, nyisd ki, én vagyok az, Nadežda! Szeretnék látni. Nyisd ki, légy szíves!

Bocsáss meg, ha haragszol rám! Bocsáss meg, kérlek!

Hadd menjek be, hogy lássalak!

Nadežda vár. Senki se válaszol. Megint lábujjhegyre áll. A csukott ablaknak beszél.

NADEŽDA

Úgy szeretnék látni!

Semmi. Nadežda sóhajt. Leül.

Simi fölbukkan a sarkon. Nézi t. Nadežda nem látja.

A csukott ablakon és a leeresztett rednyön keresztül újra átszűrődik az a vékony hang. Ugyanaz a gyöngye szoprán dúdolja ugyanazt a dalt.

Nadežda meg se mozdul, mivel tudja, hogyha újra megpróbálja, akkor a varázslat szertefoszlik.

Elerednek a könnyei.

Simi megszólal a sarokról.

SIMI

Ott már nem lakik senki. Az a lakás üres.

Nadežda feláll, megtörli az arcát, elindul. Rá se néz Simi-re.

A hang elhallgat.

SIMI

Várjon! Akarok magának mutatni valamit.

Nadežda nem áll meg. Kifelé megy. Simi utánaszalad.

Kifulladásig utoléri. Miből a kártyájából elvesz egy mappát. Egy kék mappát.

SIMI

Utánanéztem. A városházán és a temetőben is. Itt az összes papír: a halotti anyakönyvi kivonat, és a parcella meg a sírhely száma.

Nadežda ránéz, de nem fogja fel, hogy mit mond.

SIMI

Két éve halt meg. Ne haragudjon. Valakinek meg kellett mondania magának.

Nadežda nézi, elveszi t le a mappát.

sötétség

XVI.

Egy pad a parkban. A padon Milan, mellette Simi szorongatja ölében aktatáskáját.

Mögöttük, valahol a park mélyén, lassan, lépésenként araszol Žana a mamájával. Petrovi asszony lassan, járókeretre támaszkodva jár. Mellette ugyanazzal a sebességgel halad Žana és közben dohányzik. Az egyik kezével tartja az anyját, a másikban – a cigarettát.

SIMI

És, sokan voltak?

MILAN

Nagyon. Emiatt egy egész órát késett a templomi gyászszerartás. Hosszú sorban várakoztak az emberek, hogy kifejezhessék részvétüket.

SIMI

Templomi gyászszerartás volt?

MILAN

Igen, így láttuk jónak.

SIMI

Nemigen tisztelte az efféle dolgokat.

MILAN

Akkor is.

SIMI

Igaza van.

Simi vár egy kicsit, majd folytatja.

SIMI

Beszédek is voltak?

MILAN

Négy volt.

SIMI

Ilyen sok? És mit mondtak?

MILAN

Nem figyeltem oda. Megírták az újságok, elolvashatja.

SIMI

Igaza van. Bocsásson meg. Ostoba dolog, hogy így faggatom.

Hallgatnak.

SIMI

Sajnálom, hogy nem voltam ott.

MILAN

Nincs jelent sége.

SIMI

Egyszer en nem állt módomban elmenni. Nem lett volna ildomos.

Tudja, az apja meg én elég csúnyán váltunk el.

Milant ez a történet egyáltalán nem érdekli. Olyan benyomást tesz, mintha ott se lenne.

MILAN

Valóban?

SIMI

Az apja nem mondta?

MILAN

Professzor úr, tudja jól, hogy az apám nekem soha semmit nem mondott el.

SIMI

Tudom, tudom. Csak azt hittem... szóval nem emlegetett?

MILAN

Sose említette.

SIMI

Ez meglep. Pedig tudom, hogy a szakításunk megrázta.

MILAN

Még ha így volt is, nekem semmit se mondott.

SIMI

Jól van. Nem fontos. Valakinek biztos elmondta. El bb-utóbb úgyis megtudom.

Hallgatnak.

SIMI

És a kislány? Hogy viseli?

MILAN

Jól, már csak ilyen. Az apám lényegében mellette halt meg. Elvágódott a konyhában, amikor rá vigyázott. De Alegra azt mondja, nem hallott semmit. Egy hangot se.

Csak ott találta holtan.

SIMI

Szegény gyerek.

MILAN

Tudja, az apám mindenét ráhagyta. A pénzét is meg a lakását is.

Mi most tulajdonképpen a saját gyerekünk lakásában élünk.

Žana észreveszi Milant. Rákiált.

ŽANA

Milan!

Milan és Simi hátrafordulnak. Simi feláll, mint mindig, ha n k is vannak a társaságban. Milan csak int.

ŽANA

Hallom, hogy lányotok született! Gratulálok.

MILAN

Igen, lány lett. Köszönöm.

ŽANA

Sok boldogságot nektek!

Milan bólogat, fanyarul nevet.

SIMI

Milan, hát mért nem mondta, hogy megszületett a lánya?

Milan csak bólogat, savanyúan mosolyog.

SIMI

Lehet, hogy feltartom?

MILAN

Szóra se érdemes. De most már tényleg mennem kell.

SIMI

Persze, megértem.

MILAN

Mondja, miért hívott ide? Azt mondta, adni akar nekem valamit.

De mit?

Mi van a táskájában? Valami fontos, amiről azt hiszi, hogy tudnom kellene róla?

Simi tétovázik.

MILAN

Mi van ebben a kopott m. b. r. aktatáskában, amit mindenhová magával hurcol, amit olyan görcsösen szorongat? Mit rejteget benne: papírokat, leveleket, dokumentumokat? Arról, hogy ki volt az apám? A bizonyítékot, fehérén-feketén, ugye azt? És most azon töpreng, mi lesz, ha megtudom?

Simi nem válaszol. Milan ezt tulajdonképpen nem is várja el tőle.

MILAN

És akkor mi van, ha megtudom? És mi van, ha nem tudom meg?

Most már úgyis mindennek vége.

Most már úgyse számít semmi.

Neki már mindegy.

Milan feláll.

MILAN

Most már tényleg mennem kell.

Simi is föláll.

SIMI

Persze. Menjen csak. Tessék, ezt hoztam magának.

Simi egy borítékot nyújt át neki. Milan kelletlenül veszi át. Kinyitja, benne lottószelvények. Minimum ötven darab.

MILAN

Mik ezek? Lottószelvények?

SIMI

Ezt hagyta magára az apja. Engem bízott meg, hogy odaadjam ket.

Milan nézi a számokat a lottószelvényeken. Majdnem elsírja magát.

MILAN

Köszönöm, köszönöm...

SIMI

Nincs mit, fiam. Menjen csak.

Milan elindul. Aztán visszafordul.

MILAN

Elvihetem valahová a kocsival?

Simi tétovázik.

MILAN

Akarja?

SIMI

Hát... jó lenne.

MILAN

Akkor gyerünk.

Milan megőrül. Átöleli az öregembert. Kimennek.

Néhány pillanatig nem történik semmi a színpadon. Azon kívül, hogy Žana az anyjával, kitartóan, lépésről lépésre, csigalassúsággal haladnak át a színpad egyik oldaláról a másikra.

Akkor Petrovi ka megszólal.

PETROVI KA

Milyen rosszarcú ez a fiatalember. Olyan antipatikus.

ŽANA

Szó se róla, az.

Žana cigarettázik.

ŽANA

És képzeld, ennek még felesége is van. Meg gyerekei.

PETROVI KA

Igen, hallottam.

Lépkednek.

PETROVI KA

Tudod, mit mondok én neked?

Te jobb vagy mindegyik jüknél.

Žana elneveti magát. Kissé fanyarul, de mégis.

Aztán lépkednek még egy kicsit szótlantul.

Végre kiérnek a színpadról.

sötétség

XVII.

Fredi terasza. Az asztal félre van tolva, a színpad közepén egy nagy, vízzel teli kád áll.

Valahonnan lentről, egy másik lakásból, valami üres szobából egy vékony szoprán dúdolja ugyanazt a dalt.

Fredi a karjánál fogva tartja nyakig hugyos és maszatos apját, aki a sok ráragadt cukortól fehér, mint egy szellem. Lassan vezeti a kád felé.

FREDI

Lassan, papa. Ne rohanj. Csak lassan. Van idő. Nem sietünk sehová.

Az öreg nem válaszol. Ugyanaz az elutasító arckifejezés ül az arcán, ugyanaz a bot a kezében, ugyanaz a messzeréved tekintet, csak csupa fehérség a cukortól.

FREDI

Na most ezt vegyük le szépen.

Csak lassan. El ne ess.

Fredi hihetetlenül gyöngéd az apjához. Lassan vezeti, szinte gügyög neki.

FREDI

Hogy összemaszatoltad magad! Hol tudtál ennyi cukrot összeszedni?

Fredi egyáltalán nem szidja az öreget. Tényleg aggódik miatta.

FREDI

Na most, először az egyik lábadat tedd bele, aztán a másikat. Támaszkodj rám.

Jó semmit se ért, semmit se hall, nem néz a fiára. Fredi mégis beleülteti a kádba.

FREDI

Így ni. Nagyszer. Jó a víz? Nem túl meleg?

Az apja nem válaszol. Fredi letérdel, a szivacsot belemártogatja a vízbe és megmossa apja hátát.

FREDI

Lassan, csak szép lassan. Nem kerget a tatár. Nem sietünk sehová.

Fredi fürdeti az apját.

FREDI

Na most az arcodat.

Az apja nem érti. Fredi ennek ellenére megdörögli az arcát. Aztán elfintorodik.

Halkan mondja.

FREDI

Na de apa. Ne a kádba.

Az öreg elnéz valamerre.

sötétség

XVIII.

Ugyanaz a pad a parkban. Most Nadežda és Maxim ül rajta.

MAX

Aggódtam.

NADEŽDA

Ki miatt?

Értem vagy magadért?

MAX

Tényleg otthagytad a munkádat?

Nadežda bólint.

NADEŽDA

Rengeteg holmi maradt nagyanyám után, no meg a lakás is. Most ott lakom.

Nadeždának eszébe jut valami, felajánlja. Csak a rend kedvéért.

NADEŽDA

Itt van rögtön a sarkon. Nem jössz fel?

MAX

Most inkább nem...

Nadežda rámosolyog.

NADEŽDA

Igazán én se szeretném.

Hallgatnak egy darabig.

MAX

Tudod, én se voltam ott az anyám mellett, amikor meghalt. Még a temetésére se tudtam elmenni.

Épp úton voltam.

NADEŽDA

Ez azért van, mert félsz a haláltól. Hogy nehogy megfertőzzön.

MAX

Nem, ez azért van, mert a temetések nem jók semmire. A halottaknak már mindegy, az élőknek meg ettől egyáltalán nem lesz könnyebb. A temetők nem az élőknek valók.

NADEŽDA

Akkor te mit szeretnél? Hogy ne temessenek el?

MAX

Nem.

NADEŽDA

Hogy elégessenek?

MAX

Nem!

NADEŽDA

Hanem?

MAX

Semmit.

Nem szeretnék semmit.

NADEŽDA

Valamit muszáj.

MAX

Talán nem muszáj.

NADEŽDA

De hisz egyszer majd meg kell halnod!

MAX

Te ezt honnan tudod?

Mindketten elhallgatnak. Nadežda felnéz az égre.

NADEŽDA

Milyen gyönyörű nap! Állítólag az utolsó.

MAX

Néha tévednek.

NADEŽDA

Azt mondják, holnap visszajön az eső is idén.

MAX

Majd meglátjuk.

NADEŽDA

Nem rossz ez az új n Dada helyett.

MAX

Pedig te is beugorhattál volna helyette. El tudtam volna intézni...

Nadežda nevet. Feláll.

NADEŽDA

Köszönöm.

Nadežda kinyújtja a kezét.

NADEŽDA

Hát akkor...

Max feláll. is kezét nyújt.

MAX

Elmész.

Kezét fognak. Mintha teljesen idegenek lennének.

NADEŽDA

Muszáj.

MAX

Nekem is muszáj.

Mondd, honnan tudtad azt a sok mindent? Mi a trükköd?

NADEŽDA

Nincs trükköm.

MAX

Hanem?

Nadežda vállat von.

NADEŽDA

Nem tudom.

MAX

De tényleg, áruld el... Tudsz még valamit?

NADEŽDA

Mármint rólad?

MAX

Például.

NADEŽDA

Mivel kapcsolatban?

MAX

Nem tudom. Azt... hogy mikor fogok...?

NADEŽDA

Hogy mikor fogsz – mit mikor fogsz?

Max hallgat.

NADEŽDA

Meghalni?

Max leül.

MAX

Nem szeretem ezt a szót.

NADEŽDA

A szótól nem félj.

Nadežda nézi.

NADEŽDA

Tudod, mit mondott a nagyanyám: én attól egyáltalán nem félek, hogy meg kell halnom. Én csak attól félek, hogy meg kell öregednem.

MAX

Úgy t niki, a nagyanyád tényleg nem mindennapi személyiség volt.

NADEŽDA

Mondtam én.

Nadeždának jólesik. Tényleg jólesik neki, hogy ez az ember dicséri immár nem létez nagyanyját.

NADEŽDA

Most már tényleg megyek.

Ne állj föl.

Nadežda valóban elindul. Max mégis feláll. Nadežda visszafordul.

NADEŽDA

És tudod mit, Max? Tulajdonképpen lehet, hogy igazad van. Azt hiszem, hogy neked tényleg nem kell majd...

MAX

Meghalnom?

Nadežda bólint.

NADEŽDA

Van egy olyan érzésem.

Szinte biztos vagyok benne.

Világosan látom.

Te leszel az az ember.

Nadežda int neki. Vidáman, búcsúzóul.

NADEŽDA

Majd látjuk egymást!

Nadežda elmegy. Pedig Max még akart volna mondani valamit. Még akart volna kérdezni valamit. Szeretett volna a tudomására hozni valamit.

Elbúcsúzni t le.

Aztán mégis, csak leül.

Elégedetten elgondolkodik.

Az agyát előnti a vér.

És még mielőtt bárki fölfoghatná, mi történik, beáll a teljes –

sötétség.

vége

Gabrielnak,

Párizs, 2005